

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Jean-Luc LAGARCE

TOPLU OYUNLARI

1

**Evdeydim ve Yağmurun
Gelmesini Bekliyordum**

**Alt Tarafı
Dünyanın Sonu**

Türkçesi
Ayberk Erkay

**Mitos
Boyut**

TİYATRO / OYUN DİZİSİ 346

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

*Bu kitaptaki oyunların
Fikir ve Sanat Eserleri Yasasından
ve yasalardan kaynaklanan tüm hakları
çevirmenine aittir.*

*Yayınlanan oyunların sahnelenmesi,
oyunanması, herhangi bir amaçla
eserlerden yararlanılması ancak
eser sahibinin iznine bağlı olduğundan,
bu eserden yararlanacak
kişi veya kurumlarla, kuruluşların
çevirmenin temsilcisi olan yayınevimiz
ile yazarın ajansına
başvurmaları zorunludur.*

© Copyright, Editions Les Solitaires Intempestifs

1 rueGay Lussac, 25000 BESANCON, France

Yayın Hakları:

© Copyright, TEM Yapım Yayıncılık Ltd., 2009

Mitos-Boyut Tiyatro Yayınları

Oyun Dizisi 346

Jean-Luc Lagarce / Toplu Oyunları 1

1. Basım: Ekim 2009

Baskı: Yeni Güven Matb.-Topkapı-İstanbul; Tel 212. 567 69 20

TEM Yapım Yayıncılık Ltd. Şti.

Ağa Çırağı Sok. 7/2 Gümüşsuyu- Beyoğlu, 34347 İstanbul

Tel: 212. 249 87 37-38; Fax: 212. 249 02 18

E.posta: mitosboyut@gmail.com

web: www.mitosboyut.net

Mitos-Boyut Yayınları ♦ Oyun Dizisi 346

JEAN-LUC LAGARCE

TOPLU OYUNLARI 1

EVDEYDİM ve YAĞMURUN
GELMESİNİ BEKLİYORDUM

ALT TARAFI DÜNYANIN SONU

Türkçesi
Ayberk ERKAY

İÇİNDEKİLER

Önsöz / Ayberk Erkay,... 5

Evdeydim ve Yağmurun Gelmesini Bekliyordum,...9

Alt Tarafı Dünyanın Sonu,... 65

Jean-Luc Lagarce'ın Yaşamöyküsü,... 153

Çevirmeninden:

BİRİSİNİN SÖZCÜKLERİ, ALT TARAFI

Ayberk Erkay

Kolay olmayacak. Bakışların pek çevrilmediği, pek kimse-
nin heves etmediği bir yöne doğru yola aldığından değil, ka-
leminin “farklı” bir yazın ruhunu kâğıda döktüğünden değil,
sözcükleri, hem de en bayat sözcükleri bir başka, bir tuhaf sı-
raladığından değil, hatta, başından sonuna kadar, bir bütün
olarak, kimilerinin gözüne “değişik” görüneceğinden değil;
söz konusu olan, kendisini sözcüklerle ortaya koyan bir insan
olduğu için, sözcüklerle kendisini anlatmaktan öte, sözcükle-
ri kendisi olduğu için, **Jean-Luc Lagarce’ı** tanımak kolay ol-
mayacak. Olmamış. Zaman almış. Çaba gerekmiş. Onu oku-
mak, onun evrenine yakınlaşmak, onu anlatmaya, sahneye
taşımaya kalkmak, hemen hepsi bir meydan okumaya dö-
nülmüş. Söz’de yaşayan bir insanı tanımanın, başkasına an-
latmanın zorluğu ve mücadelesi...

Lagarce tiyatrosu, olabildiğince samimi bir meydan oku-
ma, ilk tanıştığımız andan beri bana bu kisvesiyle görünü-
yor; ve bu “oyun” a bile bile gelişim de, çeviriyle ona yakla-
şmaya çabalamam da, onu sahnede, bizim sahnelerimizde
görmeye heveslenişim de bundan.

Dileyen, **Jean-Luc Lagarce’in** hayatına ve edebiyatına dair
kayda değer satırlara, kaleme aldığı yirmi beş oyunu arasın-
dan, zorlanarak öncelik tanıdığımız ikisine, *Evdeydim ve*
Yağmurun Gelmesini Bekliyordum ve *Alt Tarafı Dünyanın*
Sonu’na yer verdiğimiz ve ilk olmasını umduğum bu cildin
içerisinde rastlayabilir. Ama şu birkaç paragrafta asıl bahset-
mek istediğim, bu hesap işlerinden çok, bir imza, Lagarce’in
kalemiyle sahneye bıraktığı iz; tüm sözcükler evreninde, ona
ait, onun tanımladığı ve onu tanımlayan, kimsenin zorla içe-
ri giremeyeceği ama herkesin davetli olduğu bir söz evreni-
nin gücü ve böyle bir evren, bir kayıp ülke, bir var olmayan

ülke yaratabilmenin –yaratılabiliyor olduğuna şahit olusun–büyüsü; elbette bu büyüün, yapay değil, sahici değeri.

Bugün, ölümünün üzerinden on beş yıla yakın zaman geçmişken, Jean-Luc Lagarce’ın tiyatrosu, onun sözcükleri, her geçen gün yeni bir dünya sahnesinde hayat buluyor, farklı coğrafyalarda değer kazanıyor. Bu, yeni bir insanla, söyleyeceği ya da anlatacağı bir şey olan, ve söyleyeceklerini başkasının diliyle değil kendi –güzel ya da çirkin– diliyle söylemeyi seçen bir insanla tanışmanın değeri. Tiyatro alanında kaleme aldığı en kapsamlı çalışmalarından biri olan *Tiyatro ve Batı’daki Gücü*’nde, biraz da buna cevap arıyordu Lagarce; nasıl söylemeli? Yüzyıl ortası tiyatro yazınına egemen olmuş üç ismin, Beckett, Ionesco ve Genet’nin ardından, nasıl yazmalı? Lagarce tiyatrosunun bugünün okuruna ya da izleyicisine meydan okuyuşunun –ve Jean-Pierre Thibaudat’nın belirttiği gibi geç keşfedilişinin– derinlerinde yatan da, bir bakıma, işte bu cevabın arayışı ve bu cevaba giden yolda üstesinden gelinmesi gereken hesaplaşmalar. Bugün özgün bir Lagarce evreninden bahsedebiliyorsak, belki de bu, onun hesaplaşmadan kaçmadığı, ama bana kalırsa bundan daha önemlisi, bu hesaplaşmanın ruhunu layığıyla kavrayabildiği içindir: zira, özgünlük ve farklılık avcılarının düştüğü tuzağa düşmez Lagarce; bu mücadele, kazanılması gereken bir savaş ve eskileri yok etme hüneri değildir: gözün, aklın ve ruhun kapılarının açılmasına koşulsuz izin vermektir, samimiyetle kendine dönmektir, buna çabalamaktır. Kendi sözünü, kendi içinden çıkarabilmektir.

Sahnelenen ilk oyunu, *Madam Knipper’in Doğu Prusya’ya Yolculuğu*’nda, Lagarce kendine dönmeye çabaladığını, yolunun bu olduğunu işaret eder; daha bu ilk oyunda, Lagarce’ın kendine özgü evreni, özgün şeklini kazanmıştır ve bu şeklin ya da bu seçimin kâğıtta bıraktığı eşsiz iz de belirginleşmeye çoktan başlamıştır. Olaylar, yaşanan ne varsa, hayatın ya da var olusun neresine, hangi parçasına tanık olu-

yorsak, hareketin, canlanışın ve algının mekânı, “tiyatronun çıplak sahnesidir”. Ve o mekâna davet edilmiş kişiler, başı-boşluklarında, oradan oraya savruluşlarında bir araya gelirler, yitip gitmelerinin ortak bir anında buluşurlar, yok olmanın eşiğinde yaşanır kavuşmaları. Yine Thibaudat’ın işaret ettiği üzere, bu kişiler, her biri ayrı bir yere savrulurken, geçmişlerinden bahsederler birbirlerine –ve bize-, oraya dönerler, geçmişe –ya da çoktan geçmiş geleceğe- dönmektir arzu-ları, bizi oraya baktırırlar. Şimdi, zamanın bu en hayal meyal anı, zar zor bağlandığı ipi koparır Lagarce’ın satırlarında, kaçır gider bir yerlere. Herkes bir yerlere gitmişken, zaman bile bizi terk etmişken, geride tek bir şey, bir öz, bir dert, bir soru kalır: “Lagarce’ın oyunlarında olan biten hiçbir şey yoktur, bütün mesele dildir, sözdür, söylenmiş olandır ve nasıl söylendiği ya da nasıl söylenmediğidir.”

Öyküler, hikâyeler anlatılıyor her yerde, her metinde, Lagarce’ın tiyatrosunda da. “Hepsi aynı hikaye, hepsi başka hikaye”. Ve üstelik hep bildiğimiz, belki en sıradan öyküler bu tiyatrodakiler: ayrılıklar, pişmanlıklar, kayboluşlar, unutuluşlar, acının ve kederinin bin bir yüzü, varlığın tozu, yokluğun şiddeti, Lagarce’ın anlattıkları bunlar, ötesi yok. Bu cilt için seçtiğimiz iki oyun; *Evdeydim ve Yağmurun Gelmesini Bekliyordum* ile *Alt Tarafı Dünyanın Sonu*, aynı hikâyeye, evi terk eden ve –belki- geri gelen bir oğul ve geride kalıp bir oğlun dönüşünü bekleyenler. Onlarca oyun arasından, farklı onlarca öykü arasından aynı iki öykü. Çünkü... çünkü öykü değil bu tiyatrodaki mesele, öykünün kendisi değil, nasıl görüldüğü değil, ne kadar güzel ya da ne kadar acıklı, ne kadar gerçek ya da ne kadar saçma olduğu değil. İlk defa ya da ikinci defa ya da defalarca dile gelmiş olması değil. Zamana boyun eğen bir öykü yok burada, öykü de biraz muamma, zaman da...

Mesele sözcükler de değil. Lagarce’ın sayfalarında, sözlüklerin diplerinde kalmış, oradan itinayla çekip çıkarılıp, süslenip püslenip antika misali pazarlanan sözcükler yok. Nadir

sözcüklerin ihtişamına kapılıp giden bir kalem de değil bu satırları karalayan. Basit, dilden dile geçmekten eskimiş, hırpalanmış, zarafetini çoktan yitirmiş sözcükler Lagarce'ın sözcükleri.

Mesele bir çerçeve, yeni bir çerçeve, belki hiç kullanılmamış, belki yeni keşfedilmiş, son moda bir çerçeve de değil. Kâğıdın üzerindeki sözcüklerin belki ilk defa bu "şekil"de bir araya gelişleri de değil.

Mesele, kendince söylemek. Kendince söylemeye cesaret edebilmek. Belki de bu yüzden, sahici değerın kendince söylemek olduğunu unutanlar –ya da hiç bilmeyenler, görmeyenler, görmek istemeyenler- **Lagarce**'la daha yakından tanışmaktan kaçındı başlangıçta ve belki yine bu yüzden, ama bu defa kendince söylemenin değerine inananlar, **Lagarce**'ın edebiyatına ve evrenine yolculuğa hevesli oldular. Bahsettiğim değer böyle bir değer, daha insanca, etiketlerden, reklamlardan arınmış (üstelik **Bernard-Marie Koltès**'le aynı hazin sonu paylaşmış olmanın reklam değeri ortadayken) ve sözün büyüyle zenginleşen bir değer. Bugün, bu 'değer'e değer verenler tarafından **Lagarce**'ın sözcükleri okunuyor, okunmak isteniyor, dünyanın farklı dillerine çevriliyor, farklı sahnelerde hayat buluyor, tiyatronun tırmandığı yolun bir basamağı olarak zihinlere konu oluyor.

O kadar tanıdık, basit sözcükleri seçmişti ki **Lagarce**, son satırı okuyup, kitabı kapattıktan sonra, üstesinden en kolay geleceğim satırlar demiştim içimden... ama en zoru oldu. Bu yan yana dizilmiş "basit" sözcükleri, defalarca yer değiştirdim, baştan dizdim Türkçe sözcüklerle. Ve defalarca –belki hâlâ- olmadı. Bu "olduğu kadarının" var olmasında, yazarın dostlarından, tiyatro adamı **François Berreur**'ün katkısının kayda değer olduğunun bilinmesini isterim.

Jean-Luc Lagarce'dan kalan sözcükler, başta bir meydan okumaydı, bir hevesti, şimdi, kendince söylemenin eşsizliği ve büyüünün bir kanıtı.

Eylül 2009

JEAN-LUC LAGARCE

**EVDEYDİM ve YAĞMURUN
GELMESİNİ BEKLİYORDUM**

Türkçesi
Ayberk ERKAY

KİŞİLER

ABLA
ANNE
EN YAŞLI
ORTANCA
EN KÜÇÜK

Yayınevinin Notu:

Oyundaki küçük-büyük harf, parantez ve italik yazı kullanımında, orjinal metindeki biçimlere sadık kalınmıştır.

ABLA

Evdeydim ve yağmurun gelmesini bekliyordum. Her zamanki gibi gökyüzüne bakıyordum, her zaman yaptığım gibi, gökyüzüne bakıyordum ve bizim evden usulca alçalan, alçaldıkça uzaklaşan kırlara bakıyordum, koruya doğru kıvrılırken gözden kaybolan yola, *oraya*.

Bakıyordum, akşam vaktiydi ve ben hep akşamları bakarım, hep akşamları, kapının eşiğinde oyalanacak bir şeyler bulur, ve bakarım.

Oradaydım, her zamanki gibi ayakta, ben her zaman ayaktaydım, sanki hep öyleydim, oradaydım, ayakta, ve yağmurun gelmesini bekliyordum, köye düşmesini, kırlara ve koruya, ve bizi yatıştırmasını.

Bekliyordum.

Ben hep beklemedim mi?

(Ve aklımdan şunu geçiriyordum: Ben hep beklemedim mi? bu da beni güldürdü, gözümün önüne gelince kendi halim.)

Yola bakıyordum ve bir yandan da düşünüyordum, orada düşündüğüm çok olmuştur, akşamları, kapının eşiğinde, yağmurun gelmesini beklerken, orada yaşadığımız yılları düşünüyordum, geçip giden bütün o yılları, bizi, sizi ve kendimi, beşimizi, her zamanki halimizi, şu ezelden beridir aynı halimizi, bunları düşünüyordum,

yaşadığımız bütün o yılları ve kaybettiğimiz,
 çünkü biz onları kaybettik,
 onu beklemekle geçirdiğimiz bütün o yılları, şunu,
küçük kardeşi, gittiğinden beri, kaçıp gittiğinden
 beri, bizi terk ettiğinden beri,
 babası kovduğundan beri,

bugün, tam da bugün bunu düşünüyordum, *tam*
da bugün, bunu düşünüyordum,

kılımızı kıpırdatmadan kaybettiğimiz bütün o
 yılları, bekleyerek

(ve yine, belki, bir kez daha, bakıp kendime
 gülmüşümdür, öyle görünce kendimi, öyle
 getirince gözümün önüne, ve kendime güldükçe
 sürüklendim *gözyaşlarının kıyısına*; ve korktum
 oraya gömülüp kalmaktan)

beklemekle geçip giden, anca beklemekle, başka
 bir şey yapmaya hiç, bir kerecik olsun kalkışmadan,
 azıcık olsun bir şey kazanamadan, kaybettiğimiz
 bütün o yılları, başka bir amaca bile sahip
 olamadan,

ve *tam da bugün*, evet, buradan uzakta
 geçirebileceğim zamanın hayalini kuruyordum,
 kaçıp gitmenin,

bambaşka bir hayatta geçirebileceğim zamanın,
 bambaşka bir dünyada, kendi kafama göre,
 bir başıma, sizlerden uzak, ötekilerden,
 şuradakilerden, siz ötekilerden uzak, hepiniz-
 den, bambaşka yaşayabileceğim onca zaman,
 ahım şahım değil, ama beklemeden, bir daha onu
 hiç beklemeden, kendi halimde.

Yağmuru bekliyordum, istiyordum ki yağsın,
 Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

bekliyordum, hani ben hep bekledim ya, öyle, bekliyordum ve onu gördüm, bekliyordum ve işte o sırada onu gördüm, onu, *küçük kardeşi*, yolun köşesinden dönüp eve doğru tırmanırken, bir şey umduğum falan yoktu, öyle bekliyordum ve onun geri döndüğünü gördüm, nasıl beklediysem hep, öyle bekliyordum, onca yıl, umutsuzca, ve işte tam da o anda, gün batarken, tam da o anda beliriverdi birden; ve onu gördüm.

Arabanın teki onu bırakıyor ve o son birkaç yüz metreyi yürüyerek geliyor, çantasını omzuna atmış, bana doğru.

Bana doğru gelirken ona bakıyorum, bana doğru ve bu eve.

Ona bakıyorum.

Kıpırdamıyordum ama o olduğundan emindim, onun o olduğundan emindim, onca yılın ardından geri dönüyordu eve, *sahiden dönüyordu*,

hep böyle geleceğini hayal etmiştik, habersizce, birden çıkıp geleceğini, ortalığı ayağa kaldırmadan ve işte hep düşündüğüm şeyin aynısını yapıyordu, hepimizin hep düşündüğü şeyin aynısını.

Önüne bakıyordu ve hiç acele etmeden, usul usul yürüyordu ve, beni görmüyordu sanki, o, *küçük kardeş*, o kadar yolunu gözlediğim ve uğruna hayatımı kaybettiğim -kaybettim, evet, şüphem bile yok, neye yaradıysa sanki, orada, bilmem mi hiç, onu kaybettim- o, küçük kardeş, savaşlarından dönmüş, işte

nihayet onu gördüm ve hiçbir şey değişmedi,
 kendi sakinliğime şaştım, kurduğum hayallere
 kalsa, kurduğunuz hayallere kalsa çılgılığı
 koparmıştım, hep öyle hayal etmiştim, etmiştiniz,
herkesin masalı kendine,
 kopmadı çılgılık falan, ne şaşkınlıktan, ne sevinçten,
 hiç,
 bana doğru yürüdüğünü görüyordum ve
 aklımdan sadece geri döndüğü geçiyordu ve
 hiçbir şeyin değişmediği, yanıldığım.
 Çözüm yok.

(...)

ANNE

Uyuyor mu?

EN YAŞLI

Odasına yerleştirdim, şuradakine, çocukkenki
 odasına. Kızlar da yardım etti, yukarı taşıdık,
 uyuyor şimdi. Canı burnundaydı geldiğinde,
 adım atacak hali kalmamıştı, ona bakıyordum,
 birkaç adım bir şey kalmıştı geriye, sarhoş bir
 çocuk gibi geliyordu bize doğru, nedir bu hali
 anlayamadım, bitmiş tükenmişti, bir adım daha
 attı mı sanki yığılıp kalacaktı oracıkta.

ANNE

Bir şey demedi mi? Sana, hiçbir şey demedi mi?
 Uyumadan evvel son bir söz, batmadan evvel, bir
 tanecik bile mi?

Konuşsun isterdim, bana bir şeyler desin, ne olursa,
 hep aynı hikâye, yığılıp kalmadan, düşmeden
 evvel bir şeyler söylesin,
 bir duyabilseydim onun ağzının sesini

-“Benim ben, o bildiğiniz, eski ben...”-

korkutuyordu beni, öyle sessiz duruşu, bize tek kelime bile etmeyişi, korkutuyordu bunlar beni ve bir de, hiçbir şey istemeden öylece yatışı, yere düşüşü, nasıl anlatayım, kötü oldum, nefesim kesilmeye başladı.

Yanılmışım, hiç hayalimdeki gibi olmadı.

EN YAŞLI

Odasındaki panjurları kapalı bıraktık, hep nasılsa öyle, gündüzleri azıcık ışık alacak içeri, geceleri taze bir esinti, o kadar.

Şimdi yatağında, o yatağı hep sakladık, atalım da kurtulalım diye bir kerecik aklımızdan geçirmedik.

-Haklıymışım değil mi? Ha yatağı atmışız, ha geri döneceğinden vazgeçmişiz, aynı şey-

bu oda, onun odasıydı bu oda, hiç bunun lafını etmedik, temizledim, bıkmadan usanmadan topladım sağını solunu ve ne boşaltmayı geçirdik aklımızdan ne baştan boyatmayı.

Yeniden, odasında.

ANNE

Oradaydı, gözümün önünde, ona bakıyordum, yıllardır onu bekliyordum, az şey değil, bilmiyormuş gibi yaparsın yapmasına, ama az şey değil,

bir oğul, tek oğul, geri dönen oğlum, az şey değil, senin için de değil, az şey değil,

kızlar için de, bak şunların haline o geri döndüğünden beri, yattığından beri, uyuduğundan beri, odasında, yukarıda, bak hallerine

anlarsın, kızlar için de, şunlar için de az şey değil.

Orada duruyordu gözümün önümde, o anı bekleyerek geçirdiğim onca zaman, orada önümde duruyor,

değişmiş, mahvolmuş yüzü, çökmüş, kaskatı olmuş, yüzüne bakıyorum, sanki bir ihtiyarın yüzü, tuhaf bir ihtiyar adam yüzü ya da erkenden yaşlanmış genç bir adamın vücudu.

Geri döndüğünde karşımda ayrısını mı bulacağım sanıyordum, aynı gittiği gibi geri mi döneceğini? Ben hep böyle mi sandım?

EN YAŞLI

Çocukken uyuduğu gibi uyuyor. Ayaklarımın dibinde bayılıverdi, korktum, o an oracıkta can verecek sandım.

Ona bakıyordum ve diyordum ki içimden: "Çocukken uyuduğu gibi uyuyor."

Tuhaf şey. Onu tutup kaldırdık, hani biri giriverir ya kolunun altından, aynı öyle, biri bayıldı mı nasıl taşınır sanıyorsak öyle, ne bileyim işte, görür herkes elbet yere düşen birilerini, fotoğraflarda, resimlerde,

onu tutup kaldırdık, biri kollarının altından kavradı, biri ayaklarından tuttu -ayaklarından tutan bendim- ve yukarıya taşıdık. Hafifleyiverdi, bedeni zayıfladı ama bize sorarsan, hala ağırdı.

Kolay iş değildi hani.

Ufaklık çantayı aldı, ilgisini bir o çekmişti. Biz de dedik, bırakalım alsın.

ANNE

İyi bir uykuya ihtiyacı var, bana kalırsa uzun bir

zaman uyuyacak ve o kadar uzun bir zaman uyuduktan sonra, günün birinde, bir bakmışız uyanmış ve bir bakmışız, bugün, *o an oracıkta* kavuşamadıklarımıza kavuşmuşuz, elde edemediklerimize, umduklarımıza, onca yıl, neler umduk,

bir bakmışız geri dönmüş ve kapıyı açar açmaz bizimle konuşmuş ve bizi sevmiş ve bize anlatmış da anlatmış, evet evet,

bize anlatmış da anlatmış duymayı umduklarımızı, bizi tanımış, tanımış ya, beni tanımış ve sizi tanımış ve yolculuğunda başından geçenleri bir bir anlatmış, bütün o kayıp zamanı,

bugün kavuşamadığımız, orada, kapıyı açar açmaz, nihayet dinleyeceğiz, ben de ne diye endişe ediyorum,

uyanacak, o kadar uzun zaman uyumuş olacak ki, uyanacak ve nerede olduğunu bile anlamayacak, odasında olacak ama odasını tanımayacak, ona söylememiz gerekecek, açıklamamız gerekecek, uyanacak, evet evet, çocukken nasıl uyanıyorsa öyle uyanacak ve bize başından geçenleri anlatacak, o başından geçenleri anlatacak biz dinleyeceğiz, nasıl bir hayat sürdüğünü, yolculuğunu, kaybolup giden o yılları, çünkü hepsi kayboldu gitti, o kayıp yılları. Şaşıracak.

(Güler.)

Ve sıra gelecek bizim dırdırımıza, bir bir yiyeceğiz başının etini.

EN YAŞLI

Ve onca zaman, artık, bundan böyle, onca zaman, baş ucunda bekleyeceğiz, o uyurken, bir işaret bekleyeceğiz, bunu mu diyorsun?

Baş ucunda nöbet mi tutacağız, uyanışına dair bir işaret mi bekleyeceğiz ya da yavaş yavaş kötüye gidişine, usul usul, daha bize geri dönmeden kayboluşuna, en derin uykuda boğuluşuna? Ölümüne?

Onu asla terk etmeyelim mi, bunu mu istiyorsun?

ANNE

Onu beklemek gerekecek, hep aynı hikâye, baş ucunda beklemek gerekecek, evet.

Nasıl beklediysek öyle, gittiği günden beri, belki bir daha dönmek üzere bizi terk ettiği günden beri, babasının onu evden kovduğu günden beri.

"Ne gelirdi ki elimden? Orada kılımı kıpırdatmamışım, hepiniz suçu bana yıkmak istiyorsunuz, onları ayırmamışım, ne gelirdi ki elimden?"

Burada nasıl beklediysek öyle,
ve belki daha uzun bir zaman, babası göçüp gittiğinden beri, babası göçüp gittiğinden ve burada kalmak için bir sebep, *kalmamızı gerektiren bazı sebepler* kalmadığından beri,
azıcık olsun inanmadan beklediğimiz gibi, kim bilir, hiç birimiz itiraf etmiyorduk ama hepimizin aklından geçmiyor muydu sanki,
hepimizin,

senin de, hiç pes etmedim diyorsun, bir an olsun vazgeçmedim diyorsun, kimi kandırıyorsun?

Senin de içine kurt düşmüştü, sen de kuruyordun kafanda, ufak ufak kuruyordun, ölüm kapımı çalmadan onu bir daha göremem diyordun, kandırdığını sanıyordun ama nerede, sen bile, sen bile pes ediyordun, yavaş yavaş, belli olmuyor mu sanıyordun?

her birimizin aklından aynısı geçiyordu, hepimizin,
bizim kadar şunların da,

nasıl beklediysek öyle, boşu boşuna, geri
döneceğine hiç ama hiç inanmadan,
ve bundan sonra da,
beklememiz gerekecek

-bunun sonu asla gelmeyecek ve gün gelecek ben
de yaşlanacağım ve ben hala bekliyorken sen çok-
tan ölüp gitmiş olacaksın-

uyanmasını beklememiz gerekecek, hala, ve bize
geri dönmesini, gözlerini açmasını ve bizimle
konuşmasını ve bize yolculuğunu anlatmasını, bir
sürü yolculuk etmiş olmalı, hayatı öyle geçmiştir
diye hayal ettik hep, bizi hayal kırıklığına uğrata-
cak hali yok ya,

uzun mu uzun, muhteşem bir yolculuk, *öyle değil
mi?* Uzun mu uzun, muhteşem, ve bir o kadar
saçma bir yolculuk, dünyanın bir ucundan bir
ucuna,

uyanacak ve bize geri dönecek ve bütün o geçen
yılları anlatacak, kendi hikayesini

-savaşlara katılmış olmalı, savaşlara ve kavgalara,
değil mi? ve galip çıkmıştır hepsinden, galip
çıkıştır, değil mi?-

uyanacak ve bize geri dönecek ve biz,
her birimiz,

biz de nihayet kendi hikayelerimizi anlatacağız
ona, hepsi aynı hikâye, hepsi başka hikâye.

Onu beklemek gerek, sesleri dinlemek, can
kulağıyla dinlemek ve duymak için çırpınmak,
başka nasıl denir ki, çırpınmak,

bir nefes duymak için, yatağında, çırpınmak ve bir

işaret gelecek diye beklemek, yeniden hayata,
yanımıza döndüğüne dair ufacık bir işaret,
o an,
çocukluğundaki o an, aynısı, uyandığı ve gözünü
açar açmaz bütün evi parmağında döndürmeye
başladığı an, *evin oğlunun*, bütün evi kendi
etrafında döndürdüğü, bu ev hep onun etrafında
döndü

ya da bıkip usanmadan gözlemek, buysa
yapılması gereken, dediğin gibi,
ya da bıkip usanmadan gözlemek, ve kendimizi
yok etmek,
ve, ben inanmıyorum gerçi öyle olacağına, hiç
öyle bir şey getirmiyorum aklıma ve sen de
getirtmeyeceksin, istemiyorum, ve batışını,
vazgeçişini, ölümünü gözlemek, geldiğini
görmek,
gözleri açılmayacak bir daha ve tek bir söz daha
çıkmayacak ağzından, onu bekleyerek geçen onca
yıldan tek bir iz kalmayacak, bekleyerek kaybedilen
onca yıl.

“Sence öyle mi olacak?”

EN YAŞLI

Onca yılın ardından, yenileri, daha fazlası, bunu
mu diyorsun? *burada*,
onu beklemek, hâlâ, burada, evde,
elini kolunu oynatmadan, ayak uçlarında,
şunun uyanmasını beklemek, yukarıda, odasındaki
hasta bir çocuğun uyanmasını bekler gibi, orada,
biz, bıkip usanmadan, nöbetleşe?
Bunu mu diyorsun?

ANNE

Öyle yapacağız, evet, ben bütün zamanımı uyanmasını bekleyerek geçireceğim.

Öyle yapacağız, ve siz olur da yapmazsanız, yapmak istemezseniz, şunlar da yapmak istemezse, sen de istemezsen, beni terk edersen, bana yardım etmezsen, evet, tek başıma yapacağım, burada kalacağım ve tek başıma bekleyeceğim, *ne fark eder?*

(...)

ORTANCA

Gün olup geri dönünce, ağzımda hep bu laf, bütün bu yıllar boyunca, hep bunu söyledim durdum, gün olup geri dönünce

- bir an olsun şüphe etmedim döneceğinden-
gün olup geri dönünce, kırmızı elbisemi giyeceğim, o hepinizin nefret ettiği elbisemi, oldum olası nefret ettiğiniz, cumartesi geceleri orada burada sürtenlere döndüğüm kırmızı elbisem, koşuyorum ve üstümde kırmızı elbisem ve beni terk edip gittiğinde nasılsam, öyleyim.

Güzel. Gülüyor.

ABLA

Kapının eşiğinden geçer geçmez, çantasını yere bırakıyor,

kapının eşiğinden geçer geçmez, evin gölgesine karışıyor, zar zor görülür oluyor, onu zar zor görüyorum, kafamda canlandırıyorum neye benzediğini,

ışık arkasından vuruyor, zar zor görülüyor, ışık arkasında, zar zor görüleceğinden emindim, ve

gözleri, gözlerini canlandıramıyorum kafamda,
yalnızca evin girişini kaplayan silueti ve karanlığın
içinde gözleri,

kapının eşiğinden geçip çantasını sırtından yere
bırakır bırakmaz, denizci çantasını, denizcilerin
kullandığı çantalardan

-ne geldi aklıma: "Ben ömrümde hiç denizci çan-
tası gördüm mü?" bunu düşündüm-

bir denizci çantası, ya da bir asker çantası olsun, şu
yuvarlak bohçalardan, uzunlamasına ve hani,
bunu da düşündüm, hani giysileri içine asla doğru
dürüst yerleştiremediğin,

düşündüm bunu, ve galiba yine güldüm, bunlara,
bu ayrıntılara kafa yorduğumu fark edince yine
güldüm,

(ve şu *gözyaşlarının kıyısı*, hep ama hep peşimde,
fırsatını bulsa beni çekip alacak)

geri döndüğünde,

nihayet, geri döndüğünde, halime güldüm,
ayrıntılara verdiğim öneme, ayrıntılara verdiğim
salak mı salak, korkunç mu korkunç öneme,

küçük kardeş, *şu*, onu bekleyerek kaybedilen
bütün o yılların ardından,

küçük kardeş, sonunda, küçük kardeş sonunda
geri döndüğünde, *şu* ömrümde yolunu en çok
beklediğim, bütün o yılların ardından, sonunda,
küçük kardeş geri döndüğünde,

güldüm halime,

orada kafayı o çantaya takmama, işlevine, şekline,
düşünecek başka bir şey bulamayışıma – acaba
denizci çantası mı? yoksa asker çantası mı?
-güldürdü bunlar beni kendi halime,

sonra bu saçma sapan düşünceyi kafamdan atmaya çalışırken, bu rezil düşünceyi, rezilmiş gibi geldi birden, rezil bir düşünce, öyle bir an için rezil bir düşünce olduğu geliverdi aklıma, ve güldüm, hatta buna daha fazla güldüm galiba,

bir de soru takıldı aklıma

-aslında insan istiyor ki şöyle mühim şeyler geçsin aklından, evet evet *mühim şeyler*, ama bir bakmış ayrıntılara kapılmış gidiyor, belki de hayatının en önemli anı gelmiş çatmış ama kapılmış bir kere ayrıntılara gidiyor, bunu da düşünüyor insan, bunu hep düşünüyor, hayatının en önemli anını- aklıma takılıverdi, acaba bu çanta, *orada*, ayağımın dibindeki,

şu omzundan yere doğru kayıp giden çanta, acaba bu çanta, denizci çantası, ya da asker çantası, her neyse, acaba bu çanta bizi terk ederken götürdüğü çanta mı, bu o çanta mı,

o muydu hatırlamıyorum, anımsamıyorum, aklıma takılıp kalıyor,

bu saçma sapan ayrıntılara takılıyorum, takılmamam gerek, kabahat bende ve üstelik gülüyorum, bir de kabahatli olduğuma gülüyorum galiba,

ve şunları kafamdan bir türlü atamadığıma.

Avluyu eve bağlayan kısacık yolu geride bırakıyor, ve salona açılan üç tanecik basamağı birer birer çıkıyor.

Eşikte öylece duruyor hareketsiz ve çıt çıkmıyor ağzından, evin içine bakıyor ve şaşırıyor.

Suratında, o şaşkın bakışı,

o çocukkenki şaşkın bakışı ve o çekip giderkenki şaşkın bakışı ve babası onu kovduğundaki, babamız onu kovduğunda ve o bizi terk etmek zorunda kaldığında, bizi terk ettiğinde, suratındaydı o şaşkın bakışı, daha o zaman.

Hayat kavga gürültü giderken de, sessiz sakin geçerken de, sanki hep hayretler içindeydi, şaşkın, evet evet, en doğrusu bu gibi, şaşkın, *şaşkınlığın doruğunda*, ve şaşkınlık, adaletsizliğin suratında belirlemesiydi, adaletsizliğin farkına varışının, öyle anlarda, gözümün önüne geliyor da, o çocuk yüzü daha bir çocuksu olurdu.

İçeri girdi, girdi sayılır, orada, tam karşımızda ve o suratının hali geri geliyor gözümün önüne ve nedendir bilmem gülümsetiyor beni.

Oydu, aynısı, *küçük kardeş*, suratında o şaşkın bakış.

Tek kelime etmiyor, evi hatırlıyor. İnce bir tebessüm. İnce bir tebessüm ve bizi gördüğüne şaşıyor, evin içini gördüğüne ve bizi gördüğüne. O kadar.

ORTANCA

Üstümde kırmızı elbisem, ilk gözüne çarpan benim, görür görmez tanıdığı bir tek ben, kırmızı elbisem üstümde, bence, en çabuk tanıdığı benim, gülüyor, güldüğünü görüyorum, bu elbiseyi hatırlıyor ve öğleden sonraları eziyet gibi gelen dans derslerini,

daha yeni öğreniyoruz,
kim kime ayak uyduracak kavgası, sahneye çıkma
telaşı,
benimle dalga geçerken güldüğü gibi gülüyor ve
onun güldüğünü duymak bile mutlu ediyor beni.

ANNE

Gülmüyor.

Senin üstünü değiştirecek bile vaktin olmadı,
zavallım benim, görür gibiyim seni, *-hiç
değişmeyeceksin!*- bir çırpıda merdiveni çıktığını
görür gibiyim, doğru dolabın başına, altını üstüne
getiriyorsun dolabın, ağzından ne küfürler çıkıyor,
ne küfürler, kabadayılar gibi.

Bir yerlere sokuşturulmuş olmalı, bir yerlere
sokuşturulmuş ve buruşmuş olmalı, o allı pullu
kırmızı elbise, rezil şey, görür gibiyim,
eşiğe adımını zar zor atıp düşüyor yere ve
bayılıyor ve bize tek bir kelime bile etmiyor, tek bir
kelime bile,

yere yığılıyor ve yüzünü tam göremiyorum,
bakışını, aradan zor seçiyorum, yalnızca vücudu,
yere yığılmış, *orada*, ayaklarımın dibinde.

Sen de oradasın, benim gibi, hepimiz gibi, şunlar
gibi, yanımdasın, elimden tutuyorsun, ve hiçbir
şey yapacak vaktin olmadı, kıpırdayacak vaktin
bile olmadı, hiç.

İzliyorsun.

(...)

EN KÜÇÜK

O yığılırken yere, ağır ağır, ben, galiba, hiç
kıpırdamadım.

Düştüğünü gördüm ve dedim ki içimden, düşüyor, hepsi bu.

Donup kalmış gibiydik her birimiz. Sanki hiçbirimiz onun kayıp gittiğini görmüyormuşuz gibi

ya da hepimiz, düştüğünü, en sonunda, nihayet düştüğünü görüyormuşuz gibi, çok ama çok geç düştüğünü, yavaş çekim gibi, bir şeyler yapmaya fırsat vermeden, bir şeyler yapmayı akıl etmeye fırsat vermeden. Usul usul düştü, bana öyle geldi. Yerde, ona bakıyoruz, kimsenin elinden tutmuyorum. Tek başıma, az ötede. *Orada.*

ORTANCA

Onca yıl, *oysa*, o balo aklımdan çıkmadı, diyordum ki kendime, o geri dönünce, ben de baloya geri döneceğim, güzel hikaye, ne bileyim, abla kardeş vadideki baloya gidiyor, serseriler bize bakıyor, gözlerine inanamıyorlar, kim inanırdı geri döneceğine, evin erkek varisi geri dönmüş, bir kuruş yatırmazdım döneceğine!

-meğer ne laflar dönüyormuş da haberimiz yokmuş, onca yıl! Yok ölmüş, yok hiç geri dönmeyecekmiş, yok sefasını sürüyormuş, bambaşka bir hayat kurmuş kendine, dünyanın ta öbür ucundaymış ve biz umurunda bile değilmışiz, biz, Zavallı Aptallar, onu bekleyen,

o hakaretler, o kulağımıza gelenler!-

serseriler bize bakıyor trene bakar gibi, meymenetsiz ağızları bir karış açık, abla kardeş dans salonuna giriyor birlikte, gülüşüyorlar arkamızdan, yanındakini de nereden bulmuş çıkarmış, şunu, şu *yabancıyı*,

ve müzik başlıyor, disko topu, çok severim, hep

sevmişimdir öyle yanar döner şeyleri, disko topunu,
 dans ediyoruz,
 hiç öğrenmediğim ama kusursuz yaptığım bir dans, herkes açılıyor, biz kalıyoruz ortada. Nasıl müthiş bir çift. Hep alay ediyorlardı benimle, adice şeyler söylüyorlardı onun hakkında, kavga ediyordum, kavga ediyordum sahiden, kavga etmek zorundaydım,
 bütün o yalanlar, kıkır kıkır gülenler, gidişine, babamızın onu kovmasına,
 iki paralık olan gururumuz, içler acısı bir hikaye, yolu gözlenen bir kardeş, geri gelecek diye beklenen, ama bir daha buralara adımını bile atmayacak olan ve beş bahtsız zavallı, yine de onu bekleyecek ve çürüyüp gidecek.

Bugün, o kardeş burada, geldi, yakışıklı bir savaşçı –siz ne anlarsınız?- o kardeş burada ve benimle dans ediyor, tıpkı masalımdaki gibi.

Ona bakıyorum, yerde, düşmüş, bitmiş, çökmüş ve ben onunla dans edeceğimi sanıyorum, o salakların suratlarının ortasına tüküreceğimi sanıyorum ama hiçbirisi olmayacak, o işe yaramaz bir cesetten farksız.

EN KÜÇÜK

İkimiz gideriz, ben dans ederim seninle, gerçi bir şeye benzemez, iki çirkin, aptal kız, ama olsun, biz gideriz, ikimiz.

(...)

ANNE

Bundan böyle, odasında kalacağı zaman boyunca,

tükenerek, yok-olarak geçireceği zaman boyunca,
ölerek geçireceği zaman boyunca,
can çekişirken,
bütün o zaman boyunca
-haftalar mı sürer, aylar mı?-

bütün o zaman boyunca, kızlar, *şunlar*, kızlar
isterse çıkıp gitsinler, bize bıraksınlar ona sahip
çıkmayı, bıraksınlar biz onu koruruz, gözünün
içine bakarız, bıraksınlar biz ona kanat gereriz ve
nefes alıyor mu diye biz dert ederiz, nefesini biz
dert ederiz, bıraksınlar ona biz üzülürüz...

EN YAŞLISI

Onu kendine saklamak istiyorsun, yalnızca
kendine.

ABLA

Gidelim mi yani?

EN KÜÇÜK

Onu sana mı bırakalım?

ANNE

Bilmem. Evet, bunu istemek olur mu, ölüm iş
başındayken orada olmak isteyenlerden çekip
gitmelerini istemek olur mu ve azıcık yalnızlık
istemek?

Bilmem.

Sen anlarsın, ama ya *şunlar*, *şunların* hepsi, onlar
da anlar mı?

EN YAŞLI

Onların her biri, ve ben, ben de, her birimiz bunu
istiyoruz. Her birimizin istediği tam da bu.

Paylaşmak yok, birbirini yiyip bitirmek yok, hayır,

artık paylaşmak yok.
İstedğin bu mu?

ANNE

Tam da bu, evet. Az şey değil, çok şey istemek bu, çok fazla.

Tam da bu.

O an.

Birbirlerini yiyecekler, danslarını edecekler, aşkı arayacaklar, bize iki kelime etsin diyecekler, konuşsun isteyecekler, uykusundan çıksın, anlamak istemeyecekler, hayatımızı yerle bir edecekler, kötülük etmek istediklerinden değil, ama hayatımızı yerle bir edecekler, sabahtan akşama kadar, bilmem hangi gerçeği öğrenmek için kendilerini parçalayacaklar.

Yoksa hata mı ettiler öğrenmek isteyecekler, tüm bu yıllar boşuna mı kayboldu gitti. Nasıl da ürkmüşler, bak hallerine, bak görürsün, fedakârlıktan nasıl da ürkmüşler.

EN YAŞLISI

Demek tek arzun bu, tek istediğin, onu sana bırakmamız, tek istediğin bu. Her birimiz ne istiyorsak o, ama sen, herkesten daha fazla. Onu korumak, tek başına.

ANNE

Ama galiba, olmayacak.

EN YAŞLISI

Olmayacak, korktuğun başına geldi...

EN KÜÇÜK

Baştan kaybettin.

(...)

ORTANCA

Bir erkeğin oldu mu hiç?

ABLA

Erkeğim mi? Evet, oldu. Ne mutlu bana. Sahip olduğum erkekler oldu mu? Bunu mu soruyorsun? Evet, erkeklerim oldu. Ben erkeklerin oldum. Bir şarkı vardı hani, sözleri tam aklıma gelmiyor, bunun gibi bir şeydi işte, *erkeklerim oldu ve ben erkeklerin oldum...*

Olaacağı belliydi, belli oluyor sanıyordum. Nereden çıktı şimdi bu soru?

Burada kaldım, sizinle, bu köy, aşağıdaki kasaba, bir iki kasaba daha, bundan biraz daha büyük, daha uzak,

yolda yürürken gözleri üzerimdedir, onların görmek istedikleri gibi yürürüm, saygıdeğer yosmanın kararlı adımları,

öğretmen hanım,

nefret edermişim köylülerden, öyle derler, haksız da sayılmazlar, yine de saygı duyarlar bana, duymak zorundalar, çünkü geri zekalı veletlerine bir sürü zırvalık öğreten benim,

onlar da benden nefret eder ama gördüler mi selam verirler.

Otobüse binerim, bütün günü şehirde geçiririm, kendime ayakkabı bakarım, inanırsan benim masalım bu, ama aslında pis bir otel odasıdayımdır, bir zampananın başucunda uyuyorumdur, benden de sıkılmıştır artık.

Anlatır durur, karısını anlatır, çocuklarını anlatır, hep anlatırlar, sağlık ansiklopedisi satıyor bu, her

keseye uygun.

Bazen, ağlarlar, *gerisini sen anla*.

İki ya da üç ayda bir yolumuz kesişir *Tüccarlar ve Seyyahlar Meyhanesi*'nde, ayak üstü rol keseriz, sanki ilk defa görüyoruz birbirimizi, sonra yine başlarız aşk yapmaya, adı bu olsun tamam mı, yukarı çıkarız ve aşk yaparız, tek kelime etmeden. Demek erkekler ha, evet, uzaktan, hiç tanımadan. Bu muydu bilmek istediğin?

ORTANCA

Güzel bir şey mi peki? Güzel miydi? Hiç oldu mu, *bazen*, güzel olduğu?

ABLA

Hayır. Bilmiyorum. Sahiden bilmiyorum. Hiç merak etmedim.

Nasıl olması gerekiyorsa, öyle. Hangisi olursa olsun, hep aynı şey, her defasında, aynı komedi, sakın ola görmemen gereken ayrıntılar, çorapları, gördün mü afallarsın, kahkahayı basmamak için ne yapacağını şaşırırsın.

Ve bazen, içinin sızladığını fark etmenin şaşkınlığı canını sıkar, bazen.

ORTANCA

Hiç sevdiğin oldu mu? Asıl öğrenmek istediğim buydu.

ABLA

Pişmanlık mı?

ORTANCA

Evet, *pişmanlıklar*

ABLA

Kendime olan şefkatim, ondan mı bahsediyorsun, böyle şeylerden mi?... Bilmem, sanmam. Hepsi olması gerektiği gibi, oldu bitti. O kadar, ötesi yok.

Ben hep uzak durmaya çalıştım kederden, hani o egoist kederden, kendine acımanın verdiği o zevkten, pişman olmanın zevkinden, bir bakarsın yavaş yavaş başlamışsın kendine acımaya, bundan kaçmaya çabaladım, gözünü dört açmazsan paçayı kaptırırsın.

Kuralların olması gerek ve prensiplerin.

Herif mışıl mışıl uyurken ben kalkarım, evli barklı adamlar gibi horlar, hani şu elmanın öbür yarısının, Hayat Arkadaşının o işlerden elini ayağını çoktan çektiğini bilenler nasıl horlarsa, öyle,

kalkarım, küvetin kenarına oturur, geceden kalma çoraplarımı giyerim, en güzelidir böylesi, vakit, kimseye bir şey demeye mecbur olmadan çıkıp gitme vaktidir.

Sabah, gün yeni doğuyor, otogarın lokantası –orada bir göreceksin hallerini, evden izin kopartmış kılıbıklar sürüsü!-

sabah, sabahın körü, kurnaz olacaksın, yoksa bir bakarsın canını yakmaya başlamış, dönüş yolu boyunca bırakmaz yakarı, ama ben uzmanım, uzmanlaştım, duygunun zerresini ara ki bulasın bende, çok çalıştım, alay ederim kendimle, yanıma bile yaklaştırmam keyfimi kaçıracakları, nostaljiyi, böyle saçma saraklı şeyleri, muhasebe işlerini.

Başımın çaresine bakarım.

ORTANCA

Benim merak ettiğim,
erkekler, erkekler ama, ne bileyim,
hani peşinden götürenler, rastgele karşına
çıkanlar değil, azıcık da olsa akılda kalan
erkekler. Anlattıklarından değil, bildiğim
erkeklerden değil, benimkinden bambaşka bir
hayat.

ABLA

Masallardakileri mi diyorsun? Masallardaki
erkekleri mi?

ORTANCA

Evet, onlar ya. Masallardakilerden. Masalların
kahramanları, o erkeklerden.

ABLA

Şu yarası hiç kapanmayı mı soruyorsun?
Yolunun bir kez kesiştiği ama bir daha karşına
çıkmayanı, başkalarında ondan bir iz arayıp
durduğun,
onu mu soruyorsun, her şeyi alt üst eden ama
farkına bile varmayanı ve kendimi bazen nefretine
kapılmışken yakaladığım, beni terk edip gittiği
için? O vefasız mı soruyorsun?
Sakladığım sırrı mı?

ORTANCA

Evet, işte öyle bir erkek.

ABLA

Bilmem, tanımadım,
Korkarım öylesinden, hatırlamıyorum, hatırlamak

istemiyorum ya da.

Buna ben mi karar verdim, öyle mi gerekti, bana böylesini yapmak mı düştü, bilmem.

Ne diye anlatıyorum şimdi bunları, vazgeçmem gerekmiyor mu artık, kafamdan çıkarıp atmam gerekmiyor mu? Hem de *böyle bir günde?*

Bundan hiç bahsetmedim mi?

ORTANCA

Hayır, hiç, hiç duymadım.

Biraz zaman.

ABLA

Evet.

şu söz hani, şu cümle, çocukların başına beladır ödevlerde, hep şu cümle:

"Onun da, kendine göre, bir aşk masalı vardı..."

Bu değil mi, asıl bu?

(Biraz zaman.)

Ya sen?

ORTANCA

Ben mi?

Oh, bu soruyu duymamış olayım.

Gülerler, belki.

(...)

EN KÜÇÜK

Gittiğinde, küçüktüm, hep en küçüktüm ya da daha küçük, çocuk, *yumurcak*, kendi köşesinde, kimsenin sallamadığı çocuk.

Ha varmışım ha yokmuşum, benim hatırladığım bu, ha varmışım ha yokmuşum. Hiç adam yerine

konmadım, azıcık bile, kimse aksini söyleyemez,
ha vardım ha yoktum, bunu size borçluyum.
Bilmiyorum.

Başını alıp gittiğinde, bizi terk ettiğinde, bizi
bahtsız kaderimize gömüp gittiğinde, umutsuzca
evi terk ettiğinde, aslına bakarsanız öyle, geri
dönmekten umutsuz,
o başını alıp gittiğinde, benim halimi umursayan
bir kişi bile çıkmadı, birinin bile beni umursadığına
dair bir hatıram yok,
hele o günden kalan, hiç yok,
ama o günden kalan, pek çok,
o gittiği günden kalan, kimsenin umursamadığına
dair pek çok hatıram var.

Baba onu kovduğunda, kapının önüne
koyduğunda,
bunlar hiç çıkmaz sizin ağzınızdan, sırrınızı kim-
selere açmazsınız, bunun bir sır olduğunu
sanırsınız,
yıllarca köşe bucak fısıldaştınız aman ben
duymayayım diye, ben odaya girdim mi dilinizi
yuttunuz, şu sırrınız...

Baba onu kovduğunda, öfkeden kudurmuş, onun
o müthiş öfkesi,
*öyle korkunç öfkedir ki ondaki, taş duvarlar yıkılır
korkusundan,*
böyle denecek mutlaka, bana nasıl anlatıldıysa,
öyle anlatıyorum,
*öyle korkunç öfkedir ki ondaki, taş duvarlar yıkılır
korkusundan,*
bütün o öfkelerinden bile fena, daha fazlası, o gün
daha fazlası, bütün öfkeli günlerden,

-çünkü hatırlamıyorum, küçüktüm, kimsenin umurunda değildim, allayıp pullamaktan bıkmadınız şu hayatı, o zamanları, ama o öfkeden ve o çılgınlardan ve o şiddetten yoksun tek bir günün hatırası bile yok bende,

başka bir şey yoktu ki, şiddet, bir o vardı

ve bütün o haykırışlar, bağırışlar, bütün o kopan çılgınlıklar, birbirlerinin boğazına sarılmış baba oğul, ağızlarından saçılan küfürler, savrulan tehditler,

çünkü tehditti o savrulanlar, siz saklayın sırrınızı, inkâr edin,

ama tehditti onlar, inanmayacak mıydım o tehditlere, canlanmayacak mıydı hepsi kafamda, çocuktum çocuk, oradaydım, *o meşhur deliğimde, (Gösterir.)*

kafasında hepsi canlanıyor bir bir, canlandıkça ödü kopuyor, ya yaparlarsa dediklerini, daha küçücük, daha çocuk, kuruyor kafasında, ve üç beş kelime mi bunlar sadece, size sorarsak öyle, üç beş kelime,

ama bunlar tehdit ve bunlar yumruk ve bunlar yara, o tehditlerin sonu yara, *daha ne olacak?*

Nefret ve cinayetin kırıntıları, bir an.

Küçüktüm ve kimsenin umurumda değildim, ama kulağım duyuyordu,

birbirinden nefret eden baba ve oğul,

küçüktüm, ha vardım ha yoktum, dert miydi kimseye gözümün önünde olup bitenler. herkes unutuyordu, hep unuttular, başka anım olmayacak,

o günlerden bir bunlar kalacak, başkası, sanmam
ki kalsın başkası,

o günlerden bir bunlar kalacak, başka anım
olmayacak o öfkelerden başka ve o çılgınlardan ve
o şiddetten başka, olmayacak; ve nefret, bana
kalan, ve o cinayet korkusu -

*öyle korkunç öfkedir ki ondaki, taş duvarlar yıkılır
korkusundan,*

beterdir, insafsızdır, zalimdir bildiğimiz bütün
öfkelerden...

ANNE

Sen hatırlıyor musun bunları, sen? Hepsini
hatırlıyor musun bunların, sen uyumuyor muy-
dun, bizden uzakta, gördün mü olanları ve
hatırlıyor musun? Uyduruyorsun.

Neredeydin sen?

EN KÜÇÜK

Ve baba onu evden kovduğunda, *o gün*, geri dönüşü
yoktu, bunu da anlamıştım, neden anlamayacaktım?
(Siz, hepiniz, siz de anladınız, kendinizi
kandırmak istediniz hep ama hepiniz, hepiniz
anladınız.)

Baba onu kovduğunda ve bir daha asla geri dön-
memesini emrettiğinde, o evi terk ettiğinde ve
buraya dönmesi, bir daha asla, geri dönmesi
yasaklandığında,

onu kovduğunda, ona lanet okuduğunda,
o sözler, o acayip sözler,

Lanet,

bir başkasının ağzından duysak, ya da bir kitapta
rastlasak, sinemada, belki de kahkahalarla
güleceğimiz sözler, belki umurumuzda bile

olmayacak, ama o gün, kulaklarımda çınlayan ve
 ödümü koparan,
 ona lanet okuduğunda ve ben buna inandığımda,
 daha küçücük çocuk, ve ben bu lanete
 inandığımda,
 oysa bizim eve uğramaz sanmışım hep lanet
 dediğin şey, olsa olsa başkalarının başına gelir,
 öyle inanmışım, başka ülkelerde olur öyle saçma
 sapan şeyler, hatta evvel zaman içinde, bundan
 binlerce yıl önce,
 keskin sözler, hep keskin, hepsi komik aslında
 ama yine de beni,
 anlamıyorum,
 ama yine de beni sürükleyen, beni de, -diyordun
 ya hani sen? -*gözyaşlarının kıyısına*,
 baba onu kovduğunda, yumruğu havada,
 yumruğunu kaldırdı gibi gördüm -*uyduruyor
 muyum yoksa-*
 onu kovduğunda ve ona haykırdığında avaz
 avaz,
 öyle az uz değil, sahiden haykırdığında
 onu kovduğunda, lanetlediğinde, bir daha bu eve
 adım atamayacağını avaz avaz haykırdığında,
 onu görüyorum, onu, nasıl da genç, *küçük kardeş*,
 hep öyle deriz, hep öyle derim, benden büyük
 aslında ama ben de öyle derim, ben de sizin gibi
 derim, *küçük kardeş* derim,
 bu onları gülümsetir, bazen

onu kovduğunda, *küçük kardeşi*, onu görüyorum,
 çekip gittiğini, arkası dönük, gidiyor,
 yoldan aşağı iniyor ve evden uzaklaşıyor, *oraya*,
 küçük korunun ilerisindeki dönemece doğru,
 Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

gözden kayboluyor, ve hiçbir şey, bunu iyi biliyorum, ya da şimdi, o zaman bunu düşündüğümü sanıyorum; ve hiçbir şey onu durdurmuyor, hiçbirimiz, ne biri, ne diğeri, hiçbirimiz onu durdurmuyor, durduramaz, hangimizin gücü yeter ki durdurmaya hele ben, daha ufacık, çocuk, *yumurcak*, kimsenin sallamadığı çocuk, kimse onu durdurmuyor.

Onu bir daha asla göremeyeceğiz.
Beni dinleseydiniz, onu bir daha göremeyeceğiz,
beni dinleseydiniz, tutar çekerdiniz kolundan.

EN YAŞLI

Gidiyor, ama dönmeyecek değil ya.
Bugün, ne desen kolay bugün, ama o gün, gidiyor,
hep gider, ara sıra çeker gider, sonra gelir ve geri gelecek.

Hep tartışıldır, öyle ya, her gün, ama o kadar, tartışıldır sadece, hep tartışıldır,
bu da öbürlerinden farklı olmaz sandım,
öbürlerinden daha büyük bir günah değildir sandım.

Babası yeri göğü inletiyordu, öyledir öyle, bağırdı mı yeri göğü inletirdi
ve ona lanet okuyordu, ama kelimeler, ağızdan çıkan kelimeler sadece, üç beş kelime
bu onu kaçınıcı kovuşuydu kim bilir, daha kaç defa kovduydu evden, daha kaç defa geri dönmemesini emrettiydi ama kim bilir kaç defa, öbürü, şu, *küçük kardeş*,
öbürü kim bilir kaç defa geri döndüydü, birkaç saat sonra, ya da birkaç gün, ve her şey devam

ettiymi kaldığı yêrden?

Bu defaki, tamam, hepsinden şiddetliydi, bugün demesi kolay, bir o günü hatırlıyoruz, bir onu, gerisini unut gitsin, bir o anı saklamak istiyoruz, en şiddetlisiydi, olabilir, bilmiyorum, unuttum gitti, çok vakit geçti üstünden, çok ağır laflar ediyorlardı, birbirlerinin hayatına dair öyle kin doluydu ki ağızlarından çıkanlar, bir iki gün ayrı kalsalar, hani kaldıkları olduydu, öylesi daha iyi olur diye düşündüm. Öyle geçirdim içimden. Az biraz ayrı kalsınlar. Giderken elbet geri dönecek diye bakıyordum ona.

Bizi suçluyorsun, bir şey yapmadık, bir şey yapmadım, suçla bizi bununla, bir şey yapmamakla, ama aklımın ucundan geçiremezdim böyle olacağını, hayır, nereden bilirdim o günün tüm o kayıp yılların ilk günü olacağını.

Bizi suçluyorsun.

İzin vermezdim böyle olmasına, ne de şu, *annen*, ne de o, ne de ötekiler, ne kadar aciz olurlarsa olsunlar, ne de ötekiler, kimse, hiçbirimiz izin vermezdik.

Savaşırđık, ya onunla, ya öbürüyle, savaşırđık ve gerçekten savaşırđık, bizi suçluyorsun, ama o savaşı verirdik.

Atardık kendimizi avluya, yola, gözümüz görmezdi bile ne hallere düştüğümüzü, yapışırđık ceketlerine, yapardık bir şeyler.

ANNE

Hep çıkar gider, sonra hep geri dönerdi. Nereden

aklıma gelirdi? Nereden bilirdim, beklemekle geçecek yıllar başlıyormuş?

EN YAŞLI

Birbirlerinin hayatlarına dair öyle korkunç yargılar dökülüyordu ki ağızlarından, her biri öylesine yok ediyordu ki ötekini, her biri öylesine çok istiyordu ki ötekini yok etmek, öyle çok istiyordu ki canını yakmak, yerle bir etmek, öyle bir yargılıyorlardı ki birbirlerinin ne olmak isteyip de ne olduklarını, öyle bir dönmüştü ki gözleri bu dövüşten galip çıkmak uğruna, çekip gitsin dedim içimden. Bunu diledim.

Ama duyuyordum ve korkuyordum bir daha asla kavuşamayacaklarından, bir daha asla birbirlerini affedemeyeceklerinden, hep affettikleri gibi

– hep birbirlerini affederler diye geçirip durdum içimden, en sonunda özür dileyip barışılar diye – korkuyordum, ama görmüyordum olan biteni, hayal ettim, bunca sene ona inandım, korkuyordum, doğru korkuyordum, aralarındaki şiddetten hep korktum

– nefret mi? Ah yok, uzak olsun, istemem, nefret olmasın, sakın–

korkuyordum, ama bir daha geri dönmez demiyordum çekip giderken, gider de bu eve bir daha ayak basmaz demiyordum, bizi bir daha arayıp sormaz, bizi bir daha umursamaz demiyordum.

Hiç aklıma gelmedi böylesi.

EN KÜÇÜK

Ne zaman anladın peki? Dönüşü olmadığını, ne zaman anladın?

EN YAŞLI

Onu bekledik.

Ağzımızı açıp da tek kelime etmedik babasına, sözünü dahi etmedik, babası da, o da sözünü etmiyordu bunun,

yokluğunun,

ağzından tek kelime çıkmadı bu kayboluşa dair.

İhtiyarlıyordu, yavaş yavaş bırakıyordu kendini ihtiyarlığa, onun arzusu da buydu, *artık*, başka şeyde gözü yoktu, bir ihtiyarlamak, o kadar.

Buraya gelmesi gerekti mi, ses etmeden gelir, çıt çıkarmadan yürürdü,

merdivende ayak sesleri, kapıyı açışı, iyice açardım kulağımı,

annene, *şuna*, annene de tek kelime etmiyordu bu kayboluşa dair, hiç sanmam, bak bir şey demiyor zaten, tek kelime etmiyordu, sanmam,

bu kayboluşa dair, bu yokluğa, annene de, ona da tek kelime etmiyordu,

ve geri kalan zaman, bütün gün, yürüyordu dışarılarda, ormanın oralarda, kasabada, yürüyüp duruyordu herhalde, sabahtan çıkıyordu, ta akşam dönüyordu ve koca bir hafta boyu, ağzını açıp da bize tek kelime etmiyordu, ihtiyaç duymuyordu buna.

Bir şey istediğimiz yoktu, biz çocuğu bekliyorduk, kapının eşiğinde, nöbetleşe, yola bakıyorduk, şu bizden hep uzaklaşan ve uzaklaştıkça kaybolup giden yola,

oraya, koruya doğru,

seslerden bir şeyler çıkarmaya çalışıyorduk, yokuşun aşağısından bir araba geçer de durur mu acaba diye bekliyorduk, bir ipucu, ıssız gecede bir

ayak sesi. Bundan bahsettiğimiz falan da yoktu, orada durup umut ediyorduk, bir çift söz işte, hiç konuşmuyorduk, umut ediyorduk, bir çift söz işte, umut etmek, komik, o kadar.

Onca yıl, işte böyle geçirdik onları, işte onları böyle kaybettik, bu kadar uzun süreceğini aklımızın ucundan bile geçirirmeden, bunu hiç bilemedik, bilemezdik, bilseydik, ne sanıyorsun? bilseydik bırakır mıydık, tutup çekerdik kolundan, babasını da, onu da, engel olurduk bir şeye kalkışmadan, nereden bilirdik buna varacağını bu hayatın, kimin aklına gelirdi.

Sanki sen,

bakıyorum da,

sanki bunu yüzümüze vurmak ister gibisin, bizi suçlamak ister gibisin, sanki biz suçlu olmak zorundaymışız gibi, sanki hiçbir şey görmemek suçmuş gibi, bizi bununla suçlamak ister gibisin, buna cüret etmek, bizi bununla suçlamaya cüret etmek, buna hakkın yok, ama duyuyor gibiyim, buna hakkın yok çünkü kimse bilemezdi bir daha asla geri dönmeyeceğini ve hatta bugün, anca bugün döneceğini, ecel vaktinde, çünkü o ölüyor işte ve biz biliyoruz, o ölüyor,

kimse diyemezdi ki bizi böyle bırakıp gidecek, bizi terk edecek, ama terk etti bizi

tek bir haber bile göndermedi,

hiç, babası öldüğünde bile, ama nereden bilecekti?

– biri söylemiş midir acaba? duymuş mudur bir yerlerden? –

babas

Öldüğünde bile, tek bir haber bile,

bilemezdik böyle olacağını, bilemezdik,
ne de bugün, orada, yolunun sonunda, *nihayet*,
ölmeye geleceğini, sanki bir şey göstermek ister
gibi, canımızı yakacak bir şey daha yapmak ister
gibi, çünkü yakacak, bu canımızı yakacak,
ama kimse, asla, hiçbirimiz, bizi suçlar gibisin,
ama kimse, hiçbirimiz, bilemezdik böyle olacağını
ve anlayamazdık.

ANNE

Rahat bırak onu. Suçlu biz olalım istiyor. Onun bir
kabahati yok, o masum. Olmak istediği gibi.

(...)

EN YAŞLI

Elveda der gibi değildi. Bir hışımla fırladı, kapıyı
çarpıp çıktı, babasına küfretti, babası ona küfretti,
ve kapıyı çarpıp çıktı.

Hatırladığım kadarıyla beni öpmedi, buna zaman
ayırmadı, aklına gelmedim, o da gelmedi, *şu*,
annesi, öyle hatırlıyorum, annesi bile, öyle
hatırlıyorum.

Ağzından bir söz çıktığını da hatırlamıyorum,
tek bir söz bile çıkmadı, ne de bir tebessüm,
bizi görmedi gözleri, umursamadı bizi, hiç
umursamadı, bize hep öyle geldi, o zamandan
beri, ne haldeyiz hiç dert etmedi, *şu* kadarcık
önemimiz yoktu, hiç umurunda değildik biz.

ABLA

Terk ediyor bizi, bizi bırakıyor, ama biziz onu
bekleyecek olan, *orada*, daima, biziz onu bekleye-
cek, beşimiz, bütün o kayıp yıllar boyunca, buraya
sıkışmış, tükenmiş, *orada*,

ama asıl babası değil miydi onun terk ettiği, bu onların meselesi, ikisinin meselesi, bu onların ayrılığı ve bu onların ayrılığının şiddeti ve biz ha varmışız ha yokmuşuz ve biz hep, ha vardık ha yoktuk, biz bekliyorduk, bütün o yıllar boyunca bekliyorduk ama ha vardık, ha yoktuk.

ORTANCA

Hiç aldırmadı halimize, hiç umurunda olmadık.

EN KÜÇÜK

Sanki, öyle.

ANNE

Susun, söylemeyin öyle şeyler. Duymak istemiyorum.

ORTANCA

Onca zaman, bir haber bile göndermedi, onca zaman, aklına bile gelmedik, yazmadı, tek bir satır bile, ne bir haber, bu kadar da mı umurunda değildik? Bu kadarcık da mı değerimiz yoktu, onun hayatında?

hiç,

onca zaman, aklının ucundan bile geçmedik mi, ne halde olduğumuz?

darmadumandık,

darmadumandık ve biliyordu kaybolup gittiğimizi, ve onu beklediğimizi,

çekip gittiğinde, daha da gençken,

bir zamanlar,

çekip gidip birkaç saat sonra geri döndüğünde, birkaç gün sonra, bazen,

nasıl olur da bilmez, biliyordu, halimizi

görüyordu, yüzlerimizi görüyordu kapıda
belirince yeniden, yüzlerimizi görüyordu,
onu beklediğimizi görüyordu, nasıl tasalandığımızı
biliyordu.

ABLA

Hem babası da, bize pek belli etmeden,
babası da anlatıyordu ona bunları, babası da
anlatıyordu ona halimizi,
çok iyi hatırlamıyorum ama babası da, o da
kaygılanıyordu onun bu kaybolup gitmelerinden,
ve kendisi anlatıyordu ona nasıl rahat bir nefes
aldığını onu görünce dönüş yolunda,
bilmiyor olamaz,
görüyordu evin nasıl bayram yerine döndüğünü,
yüzümüzün nasıl güldüğünü o dönünce, hepsini
biliyordu, bilmiyor olamaz gözümüzün nasıl
yollarda kaldığını, bunu yok sayamaz,
bunu biliyordu, bunu biliyor, hep bildi,
gözümüzden bile sakındığımızı.

ORTANCA

Ve onca zaman, bütün bu yıllar boyunca, bugüne
kadar, dönüşüne kadar, bizden uzakta geçirdiği
onca zaman, nasıl endişelendiğimizi bilmiyor ola-
maz, bunu yok sayamaz,
hayır, biliyordu,
nasıl kaybolup gittiğimizi bilmiyor olamaz, nasıl
saplanıp kaldığımızı, *orada*, nasıl tükettiğimizi
ümitlerimizi onu bekleyerek,
bilmiyor olamaz

ama tek bir haber göndermedi, tek bir satır, hiç,
ve bu nedir söyleyeyim mi, bu bir cinayet, *bir çeşit
cinayet*, seni seven insanların hayatlarını bir

kenara atmak, bu da bir cinayettir, bir çeşit,
 bilmiyorum, bu da bir cinayet olmalı,
 birden öyle geldi, bu da bir cinayetmiş gibi geldi,
 emin değilim, yardım etsenize,
 evet, tasalanışım, darmaduman olmuşluğum,
 bütün o kayıp yıllar, benim, ve hepinizin, orada
 –yardım etsenize– yolunu gözlerken yok ettiğim
 onca zaman, başına bir iş mi geldi diye dert
 ederken,
 ve bir türlü göremezken onu dönüş yolunda, ama
 sonunda, o an gelip çattığında onu görmek,
 sonunda görmek onu geri dönerken, dönmesiyle
 yere yığılması bir olurken, çantası kayıp düşerken
 yere, denizci çantası, asker çantası,
 – geri dönmek, döner dönmez yere yığılmak ve
 yine ölmek tek kelime etmeden başından geçenlere
 dair, beni karanlıkta bırakmak, bana hiçbir şey
 vermemek!-

bizi bırakmak onca zaman,
 bu bir cinayet, bana kalırsa öyle, bu bir cinayet,
 sahiden, birden öyle geldi, sahiden, *bu bir çeşit*
 cinayet, evet, cinayetten beter.

ABLA

Ya bizi hor görmesi, ben asıl bundan bahsediyorum,
 hayatlarımızı hor görmesinden, ne olduğumuzu
 hor görmesinden, ne olduğumu hor görmesinden,
 sizin ne olduğunuzu,
 bizim ne olduğumuzu hor görmesinden, *orada*,
 hepimizin ne olduğunu, cevap vermiyorsunuz,
 ama duyuyorsunuz nasıl olsa, ne olduğumuzu
 hor görmesinden bahsediyorum.
 Bir reddediş bu, bir tiksinti.

ORTANCA

Umurunda bile değildik, ben de bunu diyorum,
bunu duymaktan korkuyorsunuz,
onun gözünde ha vardık ha yoktuk, büyük bir
cinayet bu, onca zaman bizi görmezden gelmek,
bu suçlu olmak demek. Ve ölmek, eğer ölürse, ve
ölmek, suçunu affettirmez.

(...)

EN YAŞLI

Kavuşanlar sevinir, şenlenir, ama yok, şu ikisi için
bile, yok
– ufaklık merdivenin altına saklanmış, *o meşhur
deliğine*, oradan bakıyor, onun halini merak eden
kimse yok, o ha varmış, ha yokmuş – şu ikisi için
bile yok, odanın tam ortasında, azıcık sevinç bile
yok, azıcık sevgi bile, yok.
Elveda der gibi değildi, hayır, değildi.

ANNE

Onlar da oradaydılar, unutulur mu hiç,
oradaydılar, hem de nasıl, hepsi feryat figan, iyi
bilirler öyle olmayı, ve çığlık çığlığa avazları
çıktığı kadar, onu da öğrendiler, bir birini tutmaya
çalışıyorlar, bir ötekini çekiştiriyorlar dursun diye,
kavgaya atıyorlar kendilerini...

ABLA

Beni öptü. Çaktırmadan.

EN YAŞLISI

Hadi oradan. Öpse görürdük.

ABLA

Öptü, minik bir öpücük, pek bir şey sayılmaz,

beni öptü...

ORTANCA

Beni tutup çekti karşısına, şöyle bir sarılıp bıraktı,
öptü gibi, şöyle bir, sonra çektiği gibi itiverdi
geriye,
hem başından atmak istedi, hem yanında
götürmek, ikisini birden, aynı anda.

EN YAŞLI

Hadi oradan. Uydurmayın. Her defasında yeni bir
şeyler çıkarıyorsunuz.

EN KÜÇÜK

Her defasında.

ABLA

Peşinden gitmemize engel olmak istiyordu.
Dövüştürdük ya hanı, aynı öyle, dövüşüyoruz sanki,
aynı his, aynı şiddet, kısıvrak yakalıyor, çekiyor
karşısına, sonra çektiği gibi itiveriyor birden.

ORTANCA

Bağırıyoruz. Bağırıldık. Babam tokat atıyor...

ANNE

Size dokunmadı, asla, kimseye elini kaldırmadı.

EN YAŞLI

En kötüsü de oydu ya, anca yeri göğü inletirdi, o
kadar.

ANNE

Elinin kalktığını bir kere bile görmedim.

ORTANCA

Biz avazımız çıktığı kadar bağıryorduk, o bize

tokat atıyordu, bize vuruyordu, onu karşısına almış savuruyordu yumruklarını, var gücüyle savuruyordu, ve bize geliyordu yumruklar.

EN KÜÇÜK

Artık hoşlarına gidiyor: meydan savaşı hatıraları. Hayal güçleri kuvvetli.

ANNE

Öyle bir şey olmadı. Uyduruyorsunuz. Merdivenin altındaydı şu, *o meşhur deliğinde*, olsaydı o söylerdi, ama o da görmedi.

Şiddetliydi, bunu konuşmak istemiyorum, şiddetliydi, ama kelimelerdeydi şiddet, yalnızca kelimelerde, başka yerde değil.

Kimse elini kaldırdığını söyleyemez, bu doğru değil.

ABLA

Bize tokat atıyor, bize vuruyor, tutamıyoruz küçük kardeşi, evi terk ediyor, hiçbir şey gelmiyor elimizden.

Ayrılıyoruz.

ORTANCA

Kapının dışında kimse yok artık görünürde, yine kimse yok, bitti, koruya doğru inen yol, o kadar, orası ve o yol dönemeçte gözden kayboluyor. Peşinden koşmalıydık. Avluya çıkmalıydık, evin önüne ve yaka paça birbirimize girmeliydik ve o gururlu pozlarımızdan kurtulmalıydık, öyle olmamalıydık, hep olmaya can attığımız gibi.

ABLA

Onunla beraber kaçmak vardı buradan, en

iyisi bu olurdu, bütün o yıllar boyu hep yollarda, nasıl hoşuma giderdi.

Bu en küçük üç kızı güldürür.

ORTANCA

Aldırmıyordu artık, atmıştı çantasını omzuna, daha fazla katlanmayacaktı.

ABLA

Sen kırmızı elbiseni giymeye çalışırken, o çoktan binmişti trene.

EN KÜÇÜK

Bize tokadı indiren oydu asıl yakasından düşelim diye!

(...)

ABLA

Ne yaparız bu gece, gecenin geri kalanı, bu gece boyu, bugün, dönüşünün gecesi, *küçük kardeşin*, ne yaparız, yatıp uyumayız, şarkımızı söyleriz, dansımızı ederiz, aheste dansımızı, beşimiz, hep olduğumuz gibi, hep öğrendiğimiz gibi, bütün o kayıp yıllar,

genç adam için pavanımız, şu meşhur hikâye.

Uyku tutmaz, kalırız olduğumuz yerde, yaşadığımız odada, şuracıkta işte, kulağımız onun yatağından gelecek bir seste, istirahat ediyor, öyle deriz, gözümüz ufacak bir hareketinde, nasıl isteriz azıcık da olsa bir hareket etsin, kıpırdasın, uykusunda dönsün, rüyasında konuşsun.

Bekleriz, burada kalırız.

ANNE

Dinlerim, yaklaşırım, dinlerim, çocukken

kapısının ardından dinlediğim gibi, bugün de aynı şey. Ne yapıyor anlamaya çalışırım, ama tek ipucu yok.

ORTANCA

Ben uzun zaman bir şeye inandım, herhalde bir kitapta okudum ya da anlattığınız kitaplardan birinde geçiyordu ne bileyim ama epey bir zaman inandım, şöyle bir fikirdi takılıp kaldığım, diyordum ki kendime, ben bundan sağ çıkamam, ve yiyip bitiriyordum kendimi endişeyle, kederle, yaşlanacağım, onun yüzünden yaşlanacağım, onu beklemekten, uzun zaman buna inandım, bunun beni yok edeceğine, kelimenin tam anlamıyla buna, bunun beni yok edeceğine, uzun zaman buna inandım, bugün bu olanlar, bu dönüş, bundan hep korkuyordum, ödüm kopuyordu, uzun zaman, şunun öldüğünü düşünüp durdum, küçük kardeşin ölümünü, uzun bir zaman, onun ölümünün beni onunla birlikte alıp götüreceğine inandım, inanmak istedim.

ABLA

Öyle olmadı mı?

ORTANCA

Olmadı.

Ama olmadı da iyi mi oldu, hayır, kötü mü oldu, ona da hayır, içim falan da rahatlamadı. Asıl diyeceğim ne biliyor musunuz, bu yalnızca gerçek değil, o kadar, bu gerçek değil, kafanda bir şeyler kuruyorsun, sonra ona göre yaşıyorsun, ama gerçek değil.

Bilmem, yok yok, hiç inanmıyorum, üzüntüden falan ölmeyeceğim, hiç öyle şeyler kurmuyorum artık, yok, artık üzüntüden öleceğim falan gelmiyor aklıma.

Ne lüzum var onca yalan dolana?

İlla facia yaşanacak, mutlu bir ailenin trajik sonu, ama yok, öyle bir şey olduğu yok, kızlarla dolu bir evde ölen bir oğlan, o kadar.

Gül gül, bu işte, başka şey olacağı yok.

Bizim düşünüyorduk, abartılıydı biraz, öylesini istiyorduk, öylesi olsun istedik, öylesi güzel olacaktı, gamlı olacaktı, hatta asil olacaktı ve kasabadaki salakların ağızlarını bir karış açık bırakacaktı

-kardeşinin ölümünü atlatamadı, nasıl seviyorduydu, kardeşi öldü, o da peşinden gitti, kederinden öldü, açılın ağızlar-

ben inanmıyorum buna, bu bir yalan, özlesem ne çıkar, bu bir yalan.

Bilmiyorum bile, bu da ayrı bir yalan, onu sahiden özleyiyor muyum, onu sahiden özleyecek miyim, bunu bile bilmiyorum.

Haklıydı, hep haklıydı şu, derdi ya hep: uyduruyorsunuz.

Ölmediğim için pişman olacağımı sanmıyorum, ölenle ölmediğim için utanacağımı, kendimi suçlayacağımı sanmıyorum, ya da utanacağımı, belki, azıcık, kısa bir zaman, o kadar.

Bedenim beni yüz üstü bırakmayacak, hep bırakır sanır insan, değil mi, sen öyle sanmaz mısın? hep öyle gelmez mi akla,

bedenim beni yüz üstü bırakmayacak, kayıp gitmeyecek, keder, ya da acı, o son nefesini gerçekten verdiğinde beni bulacak, acı büyük olacak, ve canım yanacak, o zaman yanacak, acı karnımda ve kollarımda ve bacaklarımda,

dayak yemişim gibi yanacak canım, bundan nefret edeceğim, dayak yemiş olmaktan, acı beni ele geçirecek, aklımı kemirecek, beni yakacak, biliyorum ve korkuyorum, biliyorum, yaklaştığını görüyorum, öyle korkuyorum ki bundan, canımın yanmasından korkuyorum, ve canım yanarken, korkarken,

yine yardım etmeniz gerekecek, bana yardım edeceksiniz, kendi kederinize gömülmüşken benimkine derman olmanız gerekecek, çünkü benimki daha büyük olacak, bana yardım etmeniz gerekecek, bunu bana borçlusunuz, benim acım sizinkinden hep daha büyük olacak

–çocukken, daha çocukken, şu kadarcık üzüntüden bile canım yanardı benim, canım o kadar yanardı ki ölmek isterdim, ölüp kurtulmak isterdim, sahiden isterdim, sahiden ölmeyi arzu ederdim, ölmek isterdim,

ecel gel al şu canımı, olur mu?

ama hiçbir şey olmazdı, şaşırırdım, yanıt gelmezdi, acı çekerdim, o kadar, oysa çok kolay olabilirdi ve çok basit, çözüm, yok olmak–

bedenim beni yüz üstü bırakmayacak ve ben utanmayacağım. Yürümeye devam edeceğim ve yürümek istemeye, yemek yemeye devam edeceğim ve yemek yemek istemeye, yarın yola düşeceğim, havayı dert edeceğim acaba nasıl olur

diye ve ona göre giyineceğim, ve sen de, sen de böyle yapacaksın, sırlıslık mı olurum yoksa pişer miyim onu dert edeceksin, ve gelecek hafta, şehre geri döneceğim, işimin başına, buradan çıkacağım.

Söylemeye cüret edemedim, hiçbiriniz edemedi, hele biz üçümüz, ama muhtemelen hepiniz, hiçbiriniz hayal etmeye bile cüret edemediniz, ben söylemeye cüret edemedim ama, artık, yeniden işe koyulacağız, günlük işler, ölen öldükten sonra ne yapıyorsa onlar, o kadar, günlük işler.

ABLA

Ya sonra, daha sonra, suçlu hissedecek miyiz kendimizi?

O kadar da umutsuz değildik diyeceğiz, tepenin başında oturan şu beş gözü yaşlı gurur abidesi, belki bununla suçlayacağız kendimizi,

kendimizden utanacağız,

ve ötekiler, hani onlar, canım öğrencilerim, bizimle alay edecekler, koşup hepsini sevgili ana babalarına yetiştirecekler, bense gidip yerimi alacağım, hiç bir şey olmamış gibi, rolüm neyse onu oynayacağım, acının damlası sızmayacak dışarı, tutacağım, hiç çaktırmayacağım.

Yüzümde güller falan açmayacak, değişen bir şey olmayacak bende, eskisi neyse o.

Onları kandırmakla suçlayacaklar bizi, bütün o yıllar boyunca, bu yalnızlık, bu münzevilik, şu takındığımız gözü yaşlı dul havaları, sırf onlarla muhatap olmamak için böyle yaşamakla

suçlayacaklar, bu kadar mağrur, bu kadar vakur, onlardan uzaklaşmak için, ötekilerden, *elâlemden*, o salaklarla karşılaşmamak için.

Bizi yalan söylemekle suçlayacaklar. Yalanla ve kibirle.

EN KÜÇÜK

Pazarları, kasaba meydanında, en önde, *şu*, annemiz, en önde *şu* ve yanımda ihtiyar, ve arkalarında biz, üçümüz, dizilmiş ip gibi, kargalar sürüsü, yas kıyafetleri içinde, nasıl da güzeller, nasıl da huysuzlar, yargılayacaklar bizi fısıldaşa fısıldaşa.

ABLA

Atlatmışlar demek. Kendilerine gelmişler. (Diyecekler.)

EN KÜÇÜK

Keyifleri yerine gelmiş.

ORTANCA

Bundan böyle gözleri üzerimizde olacak otobüste, ve kırmızı elbisem geri döner dönmez baloya, baloların en kıytırığına, yine başlayacak o köylü ağızlarında kıs kıs gülüşleri. Keder asla bitmesin ister onlar, yıkım hiç bitmesin.

Şunlara bak, bak *şu* üzüntüden gebermeyenlere, bak *şu* hala tövbekar olmayanlara, dağlara çıkıp da ağaç kovuklarına kapananlara bak, hemen oracıkta yargılarları onları, onları yargılar ve mahkum ederler, ama madem suçlu diyecekler sonunda bir ağızdan, ne diye yargılarları?

(...)

ABLA

Bir tuhaf olacak, aşk yapmadan geçecek ilk yazım. Geçen sene birkaçıyla işim olmuştu ama ondan beri, hiç, sonbahar geçti, kış geçti, hiç, bu hiç başıma gelmemişti, yalnızdım ve yalnız olduğuma üzölmüyordum, ve sonra yavaş yavaş önemli olmaktan çıktı, önemsizdi artık ya da anlamsız, bilmiyorum

ve yavaş yavaş, düşüncesi bile kayboldu gitti ve vazgeçmek zorunda kaldım -bu ne demek bilir misin?- vazgeçtim.

İyiydim de.

Bundan böyle, o döndü artık ve bundan böyle, küçük kardeş, böyle düşünmüş olmalıyım, o geri döndü ve bundan böyle, nefes aldığı sürece ve onu beklemek zorunda olduğumuz sürece, bundan böyle ondan başka kimse umurumda olmayacak, ondan başkasının peşinden koşmayacağım hayatım boyunca.

Ona gözümüz gibi bakacağız, üstüne titreyeceğiz, yatağının başında nöbet tutacağız, ondan biz sorumlu olacağız ve onu bir daha asla terk etmeyeceğiz,

saat kaç olursa olsun, gündüz gece, saat kaç olursa olsun, birkaç adım ötesinde, hep, göz kesileceğiz yaşamına ve ölümüne, sürüp giden savaşa.

Başka bir şeyim olmayacak.

Hemen yanı başında olacağız, tedirgin, ona doğru eğilmiş,

o meçhul anı yakalayabilmek için dikkat kesilmiş,

o kesin anı, ama yalnızca nefes,
 ve koca bir hiç göreceğiz ve tükeneyeceğiz
 görememekten, işe yaramaz ayrıntılar bizi yok
 edecek, sükunet, her soluğu kollarkenki o
 sessizlik,
 ayak uçlarında, kendi şiddetimizden korka korka
 geçecek günler, sakinlikten mahvolacak, can
 çekişmekten mahvolacak günler.
 Başka bir şey olmayacağım.

Ve sonra, bomboş olacağım.
 Hepsi bitip gidince, bomboş olacağım.
 Güçten düşmüş olacağım, yitip gitmiş ve bir
 arzum bile kalmamış olacak, bir dileğim, basit, iyi
 bir fikrim bile, şehre gitmek mesela, şehre gidip
 bir adam bulmak ve ertesi gün geri dönmek, bu
 bile,
 ama atlatırım galiba, aklıma bile getirmeyeceğim,
 ve o ölünce,
küçük kardeş,
 o ölü olup çıkınca,
 ben yasta olacağım, hepimiz kaybetmiş olacağız,
 elimizde ne varsa gidecek, ben gri ve siyah
 olacağım,
yasta,
 evet, aynen öyle,
yasta,
 kayıp gidecek tüm arzularım –*asıl bundan*
bahsediyorum sana–
 kayıp gidecek tüm arzularım, bir arzuya hevesim
 bile kalmayacak.
 O defter kapanacak.

Hiçbir şeye inancım kalmayacak, bunun elbet
 başıma geleceğini düşünmüştüm günün birinde,

farkına bile varmadan geleceğini,
 hiçbir şeye inancım kalmayacak, derin bir yasta
 olacağım, orada, ve bu yas bana yetecek, hayatıma
 yetecek,
 ben de ölmüş olacağım; ve ölmüştüğüm
 yatıştıracak beni, savaşmayacağım, canım
 yanmayacak, yalnızlığım ve unutuluşum, öylesi
 güzel, saklı,
 mağrur görüneceğim gözlere, başka türlüünü
 istemem.

Hatıralarım olacak, onlar hayatıma yetecek,
 yetmek zorundalar, hatıralarım olacak ve sessiz
 sakın bir hayat kuracak bana hatıralarım.

Ve daha sonra, aradan yıllar geçtikten sonra
 —artık yaş kaç olursa—

yıllar sonra, ölümünün üzerinden birkaç yıl
 geçtikten sonra, *küçük kardeşin*, buraya geri
 dönüşünün ve ölümünün üzerinden, o kardeş
 hayatımızdan kesin olarak çıktıktan sonra,
 ama yok, siz bunu aklınıza getirmek
 istemiyorsunuz, o daha ölmedi, aklınıza getirmek
 istemiyorsunuz, öyle korkuyorsunuz ki yere
 düşmekten,

Gözü Yaşlı Güzeller,

öyle bir dert ki içinize acınız ve acınızın şanı,
 aklınıza bile getirmek istemiyorsunuz ama
 hayatımızdan elbet çıkıp gidecek, unutulacak,
 düşleyin istediğiniz kadar ama unutulacak, sen
 bile, sen bile unutacaksın,

şunlar da, onlar da unutacak,
 boş verip geçeceğiz, istediğiniz kadar direnin,
 kaçırmayın yıl dönümlerini, süsleyip püsleyin

mezarını,
 silin odasının yerlerini, bitsin bir daha silin, ama el
 sürmeden bir şeylere,
 ve hiçbir şeyin, sakın, hiçbir şeyin yerini
 değiştirmeden,
 hiçbir şeyi atmadan, hiçbir şeyi vermeden
 kimselere, müzeniz ya o sizin, köylü mozoleniz,
 boş verip geçeceğiz, unutulacak.

birimiz bir çocuk yapacak,
 sen, sen bir çocuk yapacaksın, günün birinde
 geleceksin kucağında bir çocukla, gülüyorsun,
 ama görüşürüz o zaman,
 bir çocuk yapacaksın, *küçük yeğenim*,
 meydanda sana demediğini bırakmayan o salak-
 ların birinden, o salakların birinden bir çocuk
 yapacaksın, görüşürüz o zaman, balodan eve
 döneceksin üstünde kırmızı elbisen, ters
 giymişsin, bize bir çocuk yapacaksın,
 ve o çocuğun odası işte o oda olacak, ölmüş küçük
 kardeşin derli toplu odası, şöyle iyi bir temizlik
 köşe bucak, pencereler ardına kadar açık, temiz
 hava dolsun içeri ve yerdeki çamaşır suyu
 kokusu ve mobilya cilası kokusu –*bunu da
 hatırlıyor musun, cila kokusunu?* – ve geriye kalan
 son izler, denizci çantası, hepsi tavan arasına...

İtiraf etmekten kaçıyorsunuz, bugün, böyle bir
 gün, itiraf etmek istemiyorsunuz, daha çok erken,
 cesedine bakmak, geldiğinde cesetti çoktan,
 gözümüzün önünde kayıp giden cesedine
 bakmak,
orada, ayaklarımızın dibinde,
 kapının açılmasıyla yere düşmesi birdi ve siz bunu

itiraf etmekten kaçırırsunuz,
sen anlamak bile istemiyorsun, bunun imkânı yok
sizin için, bu sizin gücünüzü aşar, itiraf etmeyi
reddediyorsunuz ama boş verip geçeceğiz elbet.

Buna mecburuz.

Boş verip geçeceğiz.

Bunlar da geçecek

- artık yaş kaç olursa -

aradan yıllar geçecek, sonra,
sıra bana gelip de ben ihtiyar bir kadın olunca, sıra
bana gelip de ben ona benzeyince, şuna, Anneye,
şu dağ gibi annemize, onun yerine ben geçince,
ben, o olup çıkınca,

o taş heykel ben olunca, şu gözünden bir kerecik
yaş gelmeyen, ne düşünür, ne hisseder, kimselerin
bilemediği,

faturalar yüzünden esnafla kavgaya tutuşan ben
olunca,

ihtiyarlığımın başına varınca, o kısacık birkaç ay,
vazgeçme faslı,

geçip gidince,

daha sonra,

- artık yaş kaç olursa -

aradan yıllar geçtikten sonra,

olur da arzularım çıkıverirse birden karşıma,
olur da aşk özlemi, sevmek, sevilme özlemi
delip geçerse içimi, birisine rast gelme arzusu,
kim olursa, yeter ki gelsin, bu arzu alırsa beni
avucunun içine,

-bunu hak etmiş olurum, olurum değil mi söylesene?-

acı bileceğim o arzuyu, acı görecekim ona bakıp,
öyle bir acı, öyle zalim bir felaket, öyle hazin bir
dram,

hatta, hatta öyle hain bir ironi göreceğim ki ona bakıp, kaderin bir oyunu, *değil mi?* kaçacağım, yeter ki bulayım kaçacak kuvveti, öfkeden haykıracak kuvveti, kaçacağım,

ve kimse o çıkıp da gelen, kovacağım onu, beni sevdiğini söyleyeni, onu sevmemi isteyen, bu kadar geç kalanı, suçların en büyüğünün failini.

(...)

ABLA

Gidecek misin?

ORTANCA

Bilmiyorum. Karar vermeye yeter mi gücüm?

Şu diyordu ya hani, şu bizim küçük beyefendi, ufacık yatağında, *küçük kardeş*,

ne diyordu hani, artık nereden, kimden duyduysa:

"Otuzuna varmadan memleketten gittin gittin, yoksa unut..."

Bilmiyorum.

Sınırı geçtim. Artık anca koşsam belki, belki koşsam kaçıp kurtulurum.

O bu gece ölecek, ben, azap içinde, tan ağarmadan çıkıp gideceğim, yeni gara giden ilk otobüse bineceğim, bilmem ki, nereden bulurum bu gücü?

Sen?

ABLA

Ben mi, bak şimdi, hem yaş sınırından falan bahset, sonra bir de sor utanmadan, çok ayıp çok, terbiyesiz kız,

Gülerler, belki.

ben, kalacağım, inanmıyor musun yoksa? Ne olursa olsun burada kalacağım, yerimde kalacağım, şu ikisinin halini dert edip duracağım, şu iki ihtiyar ve onlara katılan ben, üçümüz yaşayıp gideceğiz, birlikte, geçip gidecek, bana öyle geliyor, ne yapsak ne etsek geçip gidecek, sessiz sedasız geçip gidecek, ya, sessiz sedasız, küçükhanımlardan biriyken olacağım ninelerden biri, öyle ya, değil mi, –elbet bir isim takacaklar, hiç kaçarı yok, bize bir şey diyecekler, ötekiler, elâlem bize elbet bir şey diyecek– ihtiyarlayacağım, usul usul, hiç karşı koymadan, rahat rahat, öyle istiyorum,

derslerime devam edeceğim, *öğretmen hanım*, uzak tutacağım hayatı, inandıranları, verilen sözleri.

Artık hiçbir şeye hevesi kalmamış olacak bunların, şu ikisinin, vazgeçecekler, korkarım onun peşinden batıp gidecekler, bundan korkuyorum, ne hale düşecekler kim bilir. Göz kulak olacağım.

EN KÜÇÜK

Ben bilmiyorum, en küçük ben, bilmiyorum, şu, *hâlâ şansı olan*, hayat yeni başlıyor onun için, bilmiyorum, gideceğim, belki, gideceğim, galiba. Bana sormuyor musunuz?

ORTANCA

Hayır, sana soran yok.

ANNE

Sormuyorlar, hayır, ama içlerine dert.

EN KÜÇÜK

Ben zamanımın gelmesini bekleyeceğim, gelince gideceğim, belki, dedim ya, zamanı gelince gideceğim ve hayatımı baştan yazacağım, kendi hayatımı, hayal ediyorum...

ORTANCA

Sana soran yok, hayal et, evet evet,
hayal et, sana soran yok ama gidersin, dediğin gibi, hayal et,
ama sana soran yok...

ABLA

Belki üçümüz birden,
kapının eşiğinde, bekliyor oluruz hala, üçümüz,
dünyadan habersiz, orada, kimse bırakıp gitmeden...

Sarılmışız birbirimize, anlatıyoruz masalımızı.

Üçümüz, hâlâ.

Görür gibi oldum.

Hatta beşimiz, olur ya, neden olmasın? beşimiz, o da güzel...

(...)

EN YAŞLISI

Neyin var?

ANNE

Hiç, sanki bir ses duydum.

JEAN-LUC LAGARCE

ALT TARAFI
DÜNYANIN SONU

Türkçesi
Ayberk ERKAY

KİŞİLER

LOUIS, 34 yaşında

SUZANNE , kız kardeşi, 23 yaşında

ANTOINE, erkek kardeşi, 32 yaşında

CATHERINE, Antoine'ın karısı, 32 yaşında

ANNE Louis, Suzanne ve Antoine'ın annesi, 61 yaşında

*Olaylar Anne ve Suzanne'ın birlikte yaşadıkları evde geçer,
bir pazar günü, ya da, bir yıl boyunca.*

PROLOG

LOUIS

Sonra, ertesi yıl

-sıram gelince ölecektim-

otuz dördüme az kaldı ve ölüm beni bu yaşta
bulacak,

ertesi yıl,

hiçbir şey yapmadan geçirdiğim aylardan, kendi-
mi kandırarak, bilmiyormuş gibi,

geçip gitsin diye beklediğim aylardan sonra,
ertesi yıl,

hani yoluna bir bela çıkar,

bazen,

kıpırdamaya çalışırsın, ama çaktırmadan, ses
çıkarmadan, hızlı hareket etmeden, uyuyan
düşmanı uyandırmadan, uyandı mı seni yok
edecek düşmanı,

ertesi yıl,

her şeye rağmen,

korkuya,

bu riske girip, hem de paçayı kurtaracağıma hiç
inanmadan,

her şeye rağmen,

ertesi yıl,

geri dönüp onları görmeye karar verdim, gittiğim
gibi geri dönmeye, giderken bıraktığım izlere basa
basa geri dönmeye, bu yolculuğa çıkmaya,

onlara anlatmaya, yavaş yavaş, hiç aceleye
getirmeden, aceleye getirmeden ve lafı
dolandırmadan

-sanıyordum, en azından-
yavaş yavaş, usul usul, efendi gibi
-hem, efendi bir adam olmadım mı ben hep
başkalarının ve onların gözünde?-
anlatacaktım,
söyleyecektim,
yalnızca söyleyecektim,
ölümümün yaklaştığını ve çaresi olmadığını,
benden duyacaklardı, tek haberci ben olacaktım,
ve sanki kararı veren
-belki de hep istediğim gibi, her şartta ve hatırla-
maya cesaret edebildiğim kadar eskiden beri iste-
diğim ve kafama koyduğum gibi -
ve kararı veren sanki benmişim gibi çıkacaktım
karşısına
kendimin ve başkalarının; ve onların, asıl onların,
senin, sizin, onun, o tanımadıklarımın (yazık, çok
geç),
son bir kez rol kesecektim kendime ve başkalarına,
kendimden sorumluymuş gibi davranacaktım,
hatta sınırı zorlayıp, kendimin efendisiymiş gibi.

BİRİNCİ BÖLÜM

SAHNE 1

SUZANNE

Catherine.

Bu Catherine.

Catherine, Louis.

İşte, Louis.

Catherine.

ANTOINE

Suzanne, lütfen, sıkboğaz etme adamı, rahat bırak.

CATHERINE

Çok sevindi, ondan.

ANTONINE

Bir kuyruk sallamadığı kaldı.

ANNE

Ciddi mi söylüyorsunuz, yok canım, sahiden mi, hiç tanışmamışlar mı bugüne kadar, yok canım.

Louis, sen tanımıyor musun Catherine'i? Yapmayın canım, tanışmıyor musunuz yani, hiç mi görmediniz birbirinizi?

ANTOINE

Nerede göreceklerdi? Bilmiyormuş gibi.

LOUIS

Çok memnun oldum.

CATHERINE

Ben de, ben de çok memnun oldum.

Catherine.

SUZANNE

El sıkışıp bırakacak mısınız?

LOUIS

Louis.

Suzanne söylemişti gerçi, demin, söylemişti.

SUZANNE

Sen onun elini sıkacaksın, o senin elini sıkacak. Bu kadar mı yani, bir tek el mi sıkışacaksınız? El sıkışıp bırakacak mısınız öyle yabancılar gibi?

Hiç değişmemiş, hatırladığım gibi, aynı,

değişmemişsin,

değişmemiş, aynı hatırladığım gibi, hiç değişmemişsin Louis hiç,

Catherine'le iyi anlaşıyorsun, çok iyi anlaşıyorsunuz, o da aynı senin gibi; harika anlaşıyorsunuz.

Öyle elini sıkıp bırakma, öp yanağından.

Catherine.

ANTOINE

Suzanne, daha ilk defa karşılaşıyorlar!

LOUIS

Haklı, özür dilerim, izin verirseniz öpeyim sizi, çok memnun olurum.

SUZANNE

Gördün mü bak, itekleyeceksin bunları.

ANNE

Aman canım, doğru doğru, biliyordum tabii, birden başka şeylere gidiverdi kafam. Ne yaparsınız, bu hallere düştük işte, ama haksız mıyım canım, nasıl hatırlayım tanışmamış olacaklarını,

hiç tanışmamış olacağınızı,
oğlumun karısının öbür oğlumu tanımayacağını,
olacak iş mi, nereden bileyim,
yok, olacak iş değil.
Abuk sabuk yaşıyorsunuz işte hepiniz.

CATHERINE

Biz evlendiğimizde düğüne gelmemiştii, o
zamandan beri de, bugüne kadar, fırsat olmadı.

ANTOINE

Biliyor biliyor, sen merak etme.

ANNE

Doğru, anlatmanıza lüzum yok, bendeki de
aptallık işte, ne diye sordum bilmem ki,
biliyordum tabii, ama unutmuşum, o yıllara, o
öbür yıllara ait ne varsa unutmuşum,
yani artık hatırlamıyorum, diyeceğim o.

SUZANNE

Taksiyle geldi.

Arka taraftaydım ve bir araba sesi duydum,
araba aldın zannettim, ne bileyim, olmayacak şey
değil.

Seni bekliyordum ve arabanın gürültüsü geldi,
taksinin, hemen anladım senin geldiğini, hemen
koştum bakmaya, bir taksiydi,
gardan buraya taksiyle gelmiştin, ama ben
demiştim, hiç gerek yoktu, ben gelip alırdım seni,
kendi arabam var,
sabah telefon etseydin, hemen gelir karşılardım
seni,
önceden bir haber versen yeterdi, oturup
beklerdin bir kafede.

Ama ben böyle yapacağını söylemiştim,

onlara demiştim,
taksiyle gelir demiştim,
ama o neyi nasıl yapacağını bilir dedi hepsi.

ANNE

İyi geçti mi yolculuğun? Unuttum sormayı.

LOUIS

İyiydi.

Arabam yok bu arada.

Sende ne var ne yok, nasılsın?

ANTOINE

İyiyim.

Sen nasılsın, sende ne var ne yok?

LOUIS

İyiyim.

Abartmaya lüzum yok, o kadar da uzun yoldan
gelmedim.

SUZANNE

Gördün mü bak Catherine, ne dediydim ben sana,
Louis böyledir işte,

kimseyi öpmez,

hep böyleydi.

Bak kendi kardeşi, onu bile öpmüyor.

ANTOINE

Suzanne, bizi rahat bırak!

SUZANNE

Ne dedim ben şimdi?

Sana bir şey diyen mi var, ona da bir şey demedik,
sana laf söyleyen mi oldu?

Anne!

SAHNE 2

CATHERINE

Öbür büyükannelerinin evindeler,
sizin geleceğinizi bilemedik,
şimdi son anda vazgeçseydik de gönül koyardı.
Ama sizi görseler çok mutlu olurlardı, ona hiç
şüphem yok,
-olurlardı, değil mi?-
ben de tabii, Antoine da öyle,
biz de mutlu olurduk tabii, sizi bir görebilselerdi
sonunda.
Neye benzediğinizi hayal edemiyorlar.

En büyüğü sekiz yaşında.
Diyorlar ki, gerçi ben pek bilemiyorum,
bilecek durumda değilim,
ama herkes diyor ki,
diyorlar ki,
hem bana pek mantıklı da gelmez böyle şeyler
-hani bazen, azıcık, nasıl desem, gülüp eğlenmek
için, biraz-
ne bileyim işte,
diyorlar ki ve tabii ben de aksini iddia edecek
değilim, Antoine'a çekmiş,
aynı ona çekmiş diyorlar, tek farkı kız olması,
yoksa aynısıymış.
Hep denir böyle şeyler, her çocuk için denir, ne
bileyim, denir tabii, niye denmesin?

ANNE

Huyları aynı, aynı hınzırlık, aynı inatçılık,
çekmişler birbirlerine, aynı, keçi gibi ikisi de.
O bugün neyse, öbürü de aynısı olacak ileride.

CATHERINE

Bir not yollamıştınız bize,
bana bir not yollamıştınız, ufak bir not, birkaç da
çiçek, hatırlıyorum.

Çok kibar bir davranıştı, çok etkilenmişim, ama
tabii,

onu hiç görmediniz.

Bugün, artık elden bir şey gelmez, maalesef, bir
şey değişmez.

Ben ona anlatırım.

Size onun bir fotoğrafını göndermiştik, gönderdik
–minicikti, yamuk yumuk bir şey, bebek işte, ne
aptalca şeyler!–

o fotoğrafta Antoine'a benzemiyor, hiç benzemiyor
hem de, kimseye benzemiyor,

o kadarcıkken insan kimseye benzemez ki,
elinize geçti mi bilmiyorum.

Bugün, çok değişti tabii, genç bir kız artık,
görseniz tanıyamazsınız,
büyüdü, saçları uzadı.

Yazık.

ANTOINE

Uzatma, canını sıkıyorsun.

LOUIS

Yok hayır,

nereden çıkarıyorsun, öyle bir şey yok.

CATHERINE

Sıkmışımıdır sizi, çocuklardan bahsetmeye
başladım mı herkesi sıkarım,
niyeysen herkesin hoşuna gidecek sanıyor insan.

LOUIS

Nereden çıkardı bilmiyorum,

anlayamadım,

nereden çıkardın?

ayıp ettin, ayıbı geç, can sıktın durup dururken.

Ben gerçekten hiç sıkılmadım, bütün bu anlattıklarınız, vaftiz evlatlarım, yeğenlerim, benim yeğenlerim, vaftiz evladım değiller tabii, yeğenlerim, erkek yeğenlerim, kız yeğenlerim, kız yeğenim, ilgimi çekiyor hepsi.

Bir de ufak bir oğlan vardı yanılmıyorsam, benim adımlı taşıyor galiba,
Louis?

CATHERINE

Evet, özür dilerim sizden.

LOUIS

Olur mu, bana mutluluk verir, çok sevinç duydum, duymuştum.

CATHERINE

Bir de ufak oğlan var, evet.

Ufak oğlan, o,

o şimdi altı yaşında.

Oldu mu altı?

Ne bileyim, nesini anlatsam ki başka?

Aralarında iki yaş var, iki yıl.

Ne anlatayım başka?

ANTOINE

Ben bir şey demedim,

bakma bana öyle!

Görüyor musun bana nasıl bakıyor?

Ne dedim şimdi ben?

Ben bir şey dedim diye, diyeceğim diye, bir şey dedim diye susmak zorunda değilsin ki,

o kadar tuhaflaşıacak bir şey çıkmadı ağızımdan,
 ama hemen bir tuhaflaşıverdin,
 seni daha şu kadarcık tanıyor, ama hemen
 tuhaflaştı,
 Catherine işte, hep böyle.
 Ben bir şey demedim.
 Dinliyor seni,
 ilgini çekiyor değil mi?
 Dinliyor işte seni, daha şimdi söyledi,
 çekiyormuş ilgisini, çocuklarımız, çocukların,
 çocuklarım, hoşuna gidiyormuş,
 gidiyor değil mi hoşuna?
 bayılır zaten, yeter ki bizim çoluk çocuklardan
 bahset,
 pek sever bu muhabbetleri,
 ben de nereden açtım ağızımı,
 sıkıldığı yüzünden belli falan olsa neyse,
 ama ne bileyim, düşünmeden ettik işte bir laf.

CATHERINE

Evet, yani neyse, ona takılmadım zaten.

LOUIS

Can sıkılmaktan başka şey değil, hiç lüzumu yoktu.
 Ben rahatsız oldum,
 affedersin,
 affedersiniz,
 benim bir derdim falan yok seninle, durup
 dururken canımı sıktın,
 sahiden, rahatsız oldum.

ANTOINE

Şimdi yine kabahat bende olacak.
 Hem de böyle güzel bir günde.

ANNE

Kızın lafı yarım kaldı, Louis'den bahsediyordu,
Ha Catherine, Louis diyordun,
yumurcak.
Sen aldırma ona, o öyle işte, biliyorsun.

CATHERINE

Evet. Özür dilerim. Diyordum ki, sizin isminizi taşıyor, ama, aslında...

ANTOINE

Ben özür dilerim.
Hayır, sahiden, özür dilerim, bir şey demedim, bir şey dememiş olayım,
ama bana öyle bakmayı kes,
daha bakacak mısın bana öyle,
bir söylesene bana sen, hadi bir söyle,
ne dedim ben sana?

CATHERINE

Ben duydum.
Ne dediysen duydum.

Neyse, diyordum ki işte, aslında ismi,
yani işin aslında, ismi,
-anlatıyorum-
aslında babanızın ismini taşıyor ve ister istemez,
oradan gelip...

ANTOINE

Fransa'nın krallarından.

CATHERINE

Peki Antoine,
peki, ben bir şey demiyorum, zaten bana ne,
hadi anlat, ben susayım sen anlat!

ANTOINE

Bir şey demedim ki,
şaka yapıyordum,
şaka da mı yapamayacağız,
hem de böyle bir günde, bugün de iki gülüp
eğlenemeyeceksek...

ANNE

Şaka yapıyor şaka, daha evvel de yaptıydı
aynısını.

ANTOINE

Anlat hadi.

CATHERINE

Babanızın ismini taşıyor,
böylesi iyi olur diye düşündüm, düşündük, öyle
dedik,
Antoine'ın hoşuna gittiymiş, beğendi bu fikri,
beğendiği bir fikir oldu,
ben de,
bence de olmaması için sebep yoktu,
-nefret ettiğim falan yok bu isimden.
Benim ailemde de var benzer gelenekler, bu kadar
üstüne düşen kalmadı, ama var yine de,
ben tabii pek bilemiyorum, tek bir erkek kardeşim
var, yani haliyle, hem benden büyük de değil, o
yüzden,
babasının ismini koymak çocuğa ya da ne
bileyim, babasının babasının, ilk doğan oğlana, o
mevzuular, ben pek anlamam.
Hem, bir de,
bir de sizin hiç çocuğunuz olmadığı için,
çocuğunuz olmadığından,
-gayet mantıklıydı, mantıklı göründü bize...-

demek istediğim:

çocuğunuz olmadığından

ve Antoine da demişti ki,

öyle demiştin, öyle dedin,

Antoine da demişti ki çocuğunuz olmayacakmış

–tabii hayatınıza karışacak değiliz ama haksız da

sayılmazdı. Bir yaştan sonra, tabii istisnalar çıkar

ama, bırakır insan, vazgeçer–

oğlunuz olmadığından,

asıl bundan tabii,

oğlunuz olmayacağından,

mantıklı geldi

(mantıklı, pek hoş gelmiyor değil mi insanın

kulağına, hem de böyle mutlu, böyle kutlu

şeylerden bahsederken, vaftizden falan, ama ne

yapalım)

mantıklı geldi, anlamışsınızdır demek istediğimi,

tamam, saçma sapan bir gelenek diyebilirsiniz, ya

da modası geçmiş bir tantana olabilir, ama biz de

böyle yaşıyoruz işte,

mantıklı geldi,

öyle dedik kendimize, adını Louis koyalım dedik,

babanızın ismini; ve tabii, sizin isminizi, öyle

yaptık.

Hem annenizin de hoşuna gider diye

düşündüyüm ben.

ANTOINE

Ama büyük birader hep sensin, orasını merak

etme.

ANNE

Onu görememen yazık oldu sahiden. Belki

hazır...

LOUIS

Peki ufak oğlanın doğumunda, o zaman,
nasıl dediydiniz adına? Evin "erkek varisi"
miydi?

O zaman yazmamış mıydım size?

ANTOINE

Kahretsin be, o ne diyor, bu ne diyor!

CATHERINE

Antoine!

SAHNE 3

SUZANNE

Gittiğinde

-gözümün önüne gelmiyor gidişin-
ihtimal vermediydim bu kadar uzun süreceğine,
pek ciddiye almadım,
oluruna bıraktım,
geriye de bir şey kalmadı.
Hemen unuttum seni.
Küçüktüm, genceciktim, öyle diyorlar, küçük bir
kızdım.

İyi olmadı öyle çekip gidişin,
onca zaman dönmeyişin,
iyi olmadı, benim için iyi olmadı
onun için de iyi olmadı
(sana öyle söylemez hayatta)
onlar için de, aslına bakarsan, iyi olmadı,
Antoine'la Catherine için de.
Ama, hani,

-yanıldığımı sanmam-

hani senin için de, iyi olmamıştır, olmamış olsa
gerek, senin için de iyi olmamış olsa gerek,
senin için de.

Öyle zamanlar olmuştur ki, bazen,
sen itiraf etmesen de, bir kere bile,
itiraf etmek zorunda kalmamış olsan bile

-zor iştir itiraf etmek-

sen de, olmuştur hani, bazen,
(asıl diyeceğim)

sen de,

sen de ihtiyaç duymuşsundur bize ve bunu bize
bir türlü söyleyemediğine pişman olmuşsundur.

Ya da, daha akıllıca söyleyeyim,

- bence akıllı bir adamsın sen, birine akıllı
denecekse o sensin, "aklı her işe eren"
adamlardansın-

yani aslında, bize ihtiyacın olduğunu bize
hissettiremediğin için pişman olmuşsundur,
ve bizi, burada bir başımıza, seni merak etmeye
mecbur bıraktığın için.

Arada bir, mektup yolluyordun bize,
arada bir mektup yollarsın,
gerçi mektup da denmez ki onlara, ne denir?
birkaç kelime, kelimecik, bir iki satır,
o kadar, hani nasıl diyeyim?
çalakalem.

"Arada bir çalakalem mektuplar yolluyordun
bize."

Sanıyordum ki, sen gittiğinde

(sen çekip gidince sandım ki),

ben çocukken ve sen alıp başını gittiğinde (asıl
hikâye o zaman başlıyor)

sanıyordum ki senin mesleğin, o zaman yaptığın
ya da ileride yapacağın iş,
hayatta yapmak istediğin iş,
sanıyordum ki senin işin yazmaktı (yazmak
olacaktı)

ve o yüzden, hani olur da,
-ve biz burada, hem de her birimiz, sen de
biliyorsun, bilmiyor olamazsın, hepimiz sana bir
çeşit hayranlık duyuyorduk bunun için, başka bir
şey değil, hayranlık, evet, hayranlık duyuyorduk
sana-

ve o yüzden, olur da,
eğer ihtiyaç duyarsan,
eğer ihtiyaç hissedersen,
hani olur da, an gelir de, mecbur kalırsan ya da
canın isterse, nasıl yazılır biliyordun,
işine yarardı bu senin, bir yanlış yaptıysan ondan
dönmene yarardı, hatta hayatta ilerlemene.

Ama bize gelince, asla,
asla aklından geçirmedi bu ihtimali, bu yeteneği
kullanmayı (öyle tabii, bu bir tür yetenek, bence
öyle, sen gül istersen)

asla, bize gelince elindeki bu hünerden hiç
faydalanmadın

-hüner de bir tuhaf kelimeymiş, hele senden
bahsederken-

sahip olduğun bu hünerden hiç faydalanmadın,
bize gelince, bizim için.

Hiç bize lütfetmedin, buna layık olduğumuzu
düşünmedin.

Başkaları içindi.

Kelimecikler

-çalakalem cümleler-

O minik kelimecikler, hep kartpostalların arkasına yazılmış
 (müthiş bir koleksiyonumuz oldu, gören kıskanıyor)
 sanki sen, sanki hep bir yerlerde tatildeymişsin
 gibi görünmek istiyordun,
 ne bileyim, bana öyle geliyordu,
 hatta, sanki, daha en başından,
 hayatında bize ayırdığın yeri daraltmak istiyordun,
 bize yazdığın önemsiz satırları herkesin gözünün önüne serişin ondandı.

"Ben iyiyim, umarım sizler de iyisinizdir."

Ve hatta, böyle bir günde,
 bu kadar önemli bir haberi vermek için bile,
 bunun bizim için önemli bir haber olmadığını iddia edemezsin,
 hepimiz için, öbürleri sana öyle söylemeseler de önemli bir haberdir,
 bunun için bile, birkaç kelime karalayivermiştin, geliş tarihi ve saatini, büfenin tekinden alındığı belli bir kartpostalın arkasına, her şeyi gözümün önünde, kocaman bir şehir, yenilerden, kuşbakışı görünüyor her bir tarafı, ama asıl uluslar arası fuar parkı, en önde o, hemen o göze çarpıyor.

O, annen, annem,
 o hep der ki, sen ne yapman gerekiyorsa, rahmetli öldüğünden beri,
 sen ne yapman gerekiyorsa hep yapmışsın, yaparmışsın.

Dakika başı bunu söyler
 ve olur da bizim ağzımızdan, olmaz ama hani oldu diyelim, ağzımızdan bir şey çıktı, hani

mesela şey deyiverdik,
 hani mesela diyorum?
 mesela dedik ki senin için, hani pek ortalarda
 yoktu onca zaman,
 hemen açar ağzını, der ki "o ne yapması
 gerekiyorsa hep yaptı, hep yapar,"
 biz de, susup otururuz,
 nereden bileceğiz ki biz?
 sanki tanıyor muyuz seni.
 Sanıyorum, yani öyle sandım hep ve Antoine da
 benimle aynı fikirde,
 kendisi söylemişti bana, anlayacak yaşa geldiğimi
 fark edince, başka bir sürü şey gibi, bunu da söyle-
 mişti,
 demişti ki bizim ailenin önemli günlerini bir kere
 bile unutmamışsın,
 doğum günlerini, kimin olursa,
 ve ona hep yakın kalmışsın, bir şekilde kalmışsın,
 ve seni yokluğuna dil uzatmaya bizim hiç
 hakkımız olmamış.

Tuhaf,
 mutlu olmak istiyordum, senin yanında mutlu
 olmak
 -öyle söylersin kendine, öyle dersin-
 ve şimdi sana söylenip duruyorum, sen de beni
 dinliyorsun,
 dinliyor gibisin, sözümü kesmeden.

Ben hâlâ burada onunla yaşıyorum.
 Antoine'la Catherine'in, ve çocuklarının
 -Louis'nin vaftiz annesi benim-
 küçük bir evleri var, kulübe desem daha doğru,
 gerçi ne diye umurunda olsun (yani bana kalırsa)

evmiş kulübeymiş, ne diye umurunda olsun bu ayrıntılar, çok fark edermiş gibi,
 bir evleri var işte, bizim eve birkaç kilometre, bu yolun üstünde, üstü açık havuzun oralarda,
 9 numaralı otobüse biniyorsun, sonra 62'ye, sonra biraz da yürüyorsun.

Fena yer değil, ama benim hoşuma gitmiyor, hiç gittiğim falan yok zaten, ama fena yer değil.

Niye bilmiyorum,

konuşup duruyorum işte,

ve canım ağlamak istiyor bunlardan konuştuğça, bütün bunlardan,

Antoine'ın havuzun oralarda oturmasından.

Aslında, iyi bir tarafı olduğu falan da yok, çirkin bir mahalle, sağını solunu düzeltiyorlar ama bir şeye benzetemezler, oturduğu yeri hiç sevmiyorum, uzak, sevmiyorum,

hep onlar buraya geliyor ve biz oraya hiç gitmiyoruz.

Şu kartpostallar, daha güzellerini bulamadın mı, ne bileyim, duvarıma yapıştırırdım, kızlara gösterirdim!

Neyse. Önemli değil.

Ben hâlâ burada onunla yaşıyorum. Gitmek isterdim, ama pek mümkün değildi, bunu nasıl anlatabileceğimi bilmiyorum, nasıl söyleyeceğimi,

o yüzden en iyisi hiç kalkışmayayım.

Antoine'a sorarsan hâlâ zamanım var,

o hep böyle şeyler söyler, bak görürsün sen de (belki fark etmişsindir bile),

halimde bir şey olmadığını söylüyor,

gerçi aslına bakarsan, düşününce
 – ve aslına bakarsan, düşünüyorum ve
 gülüyorum, ya, halime gülüyorum bile–
 aslına bakarsan, halimde bir şey yok, ama ben
 ondan bahsetmiyorum ki.

Gitmiyorum, kalıyorum,
 hep nerede yaşadıysam hâlâ orada yaşıyorum
 ama halimde bir şey yok.

Belki

(hem kim bilir neyin ne olacağını?)
 belki hayatım hep böyle geçecek, kabullenmek
 gerek, olsun,

böyle insanlar da var, üstelik çoğunluktalar,
 tüm hayatlarını doğdukları yerde geçiren insanlar
 da var

ve kendilerinden önce ana babalarının doğdukları
 yerde,

mutsuz değiller,

yetinmesini biliyorlar,

ya da mutsuzlarsa da, sebep bu değil, sırf bu
 yüzden mutsuz değiller hiç olmazsa,

belki benim bahtıma da böylesi düşmüştür, benim
 alınyazım, öyle derler ya, hayatın böylesidir.

İkinci katta yaşıyorum, kendi odam var, o odayı
 kaptım, Antoine'ın odasını da

istersem seninkini de kaparım,

seninkini hiç kullanmıyoruz aslında,

ardiyeye döndü, ama yanlış anlama sakın, işe
 yaramayan ama atmaya kıyamadığımız eski
 püskü ne varsa oraya koyuyoruz,

aslına bakarsan,

böylesi daha iyi, öyleymiş,

en azından hepsi bir olup karşıma dikilince böyle

diyorlar,
çekip gitsem, kendi başıma kazanacağım parayla
alabileceklerimden çok daha iyiymiş böylesi.
Daire kiralamışım gibi yani.
Daire kiralamışım gibi, ama, bu son, sonra
susacağım,
ama burası benim evim değil, burası annemin
babamın evi,
aynı şey değil,
anlarsın.

Bana ait olan şeyler de var, bir sürü ev eşyası,
ıvır zıvır işte, televizyon, müzik dinlemek için bir
sürü alet
daha bir sürü şey var benim orada, yukarıda,
istersen gösteririm
(yine Antoine'ın dediği gibi)
benim orası bu aşağısından daha konforlu,
aşağısı derken, yani aşağılamış gibi olmayayım,
buradan daha konforlu işte.
Bütün bunlar bana ait,
daha hepsinin parasını ödemiş değilim, daha
bitmedi,
ama bana aitler
ve olur da ödemezsem,
benim elimden geri alacaklar.

Ne kaldı başka anlatacak?
Çok konuşuyormuşum, ama öyle değil aslında,
yanımda birisi oldu mu, evet, çok konuşuyorum,
ama başka zaman, hayır,
yani konuştuğum zamanlardan aşağı kalmaz,
hatta bu hesapla çıt çıkarmıyor sayılırım.

Bir arabamız var, yalnız bana ait değil, ama o kullanmayı öğrenmek istemedi, korkuyormuş, öyle diyor, şoför benim anlayacağın. Epey yarıyor işimize, faydalı bir şey, başkalarına yalvarmak zorunda kalmıyoruz.

Bu kadar.

Yani diyeceğim, her şey yolunda gidiyor ve aslına bakarsan, senin de boşuna, boşuna endişelenme gerek yok.

SAHNE 4

ANNE

Pazarları...

ANTOINE

Anne!

ANNE

Sana bir şey diyen mi var,
Catherine'e anlatıyorum.
Pazarları...

ANTOINE

Bilmediği şeymiş gibi.

CATHERINE

Rahat bırak anlatsın,
kimseyi konuşturuyorsun.
Anlatmak istiyor.

ANNE

Canını sıkıyor bunlar da ondan.

Çalışıyorduk o vakitler,
babaları çalışıyordu, ben çalışıyordum,
ve pazarları
-ben anlatayım, sen istersen dinleme-
pazarları, çünkü, hafta içleri akşamlar kısacık
kalır,
ertesi gün erken kalkmak gerek, hafta içleri bir
şeye benzemez akşamlar,
ama pazarları, gezmeye giderdik.
Muhakkak giderdik, muntazaman.

CATHERINE

Ne yapıyorsun sen, nereye gidiyorsun?

ANTOINE

Hiçbir yere,
hiçbir yere gittiğim yok,
nereye gideceğim?
Parmağımı bile oynatmıyorum, dinliyorum.
Pazarları.

LOUIS

Dursana şurada, niye gidiyorsun? Üzme bizi.

ANNE

Diyorum ya işte:
sen hatırlamazsın ama, huyu suyu aynı, hep
burnunun dikine,
çocukken de böyleydi, hâlâ aynı!
Bazen de sırf eğlencesine yapıyor,
işte canım, eskiden neyse o, aynı.

Pazarları

-onu anlatıyordum asıl-
pazarları gezmeye giderdik.
Tek bir pazar görülmemiştir evden çıkmadığımız,

ayın yapar gibiydik, öyle derdim ben, ayın gibi bir şeydi,
bir alışkanlık.

O gezmeye gidilecekti, kaçmanın mümkünatı yoktu.

SUZANNE

Eski hikâyeler bunlar,
çok ufaktım ben
hatta yoktum bile.

ANNE

Neyse, arabayı alırdık,
siz hiç yapmıyorsunuz artık öyle şeyler,
arabayı alırdık,
öyle acayip zengin değildik, yok canım, ama bir arabamız vardı, zaten babanızı arabasız görmüş biri zor çıkar.

Daha evlenmezden evvel, evlenmeden?
daha evliliğimizden evvel, hep görürdüm onu
-ona bakardım-

hep bir arabası vardı altında,
bu taraflarda ilk arabası olanlardandı,
eski püskü bir şeydi, çirkin, çok da gürültü yapardı, aman ne gürültü hem de,
neyse canım, bir arabası vardı işte,
çalışmıştı ve ona sahip olmuştu,
onunkiydi o, az hava da atmazdı hani.

ANTOINE

Bak ona inanırım.

ANNE

Sonra, arabamız, ama ondan sonraki,
bunlar hatırlamaz herhalde,

yok hatırlayamazlar, daha çok ufaktılar,
gerçi belki hatırlarlar, ne bileyim şimdi,
değiştirmiştik arabayı,
bu seferki uzun bir şeydi, tutup çekmişler gibi,
"aerodinamik",
ve siyah,
çünkü siyah, çünkü derdi ki, o fikirleri yok
muydu zaten,
çünkü siyah daha "şık" dururmuş, öyle derdi,
ama kesin başkasını bulamamıştır da ondandır.
Kırmızı, ben onu tanımaz mıyım, asıl kırmızı, ya,
asıl kırmızısını isterdi.

Pazar sabahları, yıkardı onu, cilalardı, gören deli
diyordu herhalde,
koca iki saatini ona harcardı
sonra öğlen, yemek yedikten sonra,
çıkardık.

Hep böyleydi, hep, ne bileyim,
bilmem kaç onca yıl, güzel ve uzun yıllar,
her pazar, gelenekmiş gibi,
tatil yok, hiç, ama her pazar,
ister kar yağsın, ister fırtına çıksın,
bir de böyle şeyler söylerdi, her şarta uygun böyle
lafları vardı,
"yağmur da indirse, kar da yağsa, fırtına da
çıksa,"
her pazar, gezmeye giderdik.

Bazen de,
mayısın ilk pazarı, şimdi niye o gün bilmiyorum,
bayram falandı herhalde,
sonra, 8 Mart'tan, benim doğum günümünden sonra
gelen ilk pazar,

8 Mart pazar'a denk geliyorsa daha iyi olurdu tabii,

bir de yaz tatilinin ilk pazarı

- "tatile gidiyoruz" diye çıkardık, kornaya basa basa giderdik, sonra akşam, geri eve dönerken, bu sefer de derdik ki, ev gibisi yok canım,

saçmalık işte-

sonra okullar başlamadan az evvel de yapardık ayrısını, ama bu sefer tersini, tatile gittik de geri dönüyormuşuz gibi, hep aynı hikâyeler,

bazen,

asıl diyeceğim,

restorana giderdik,

hep aynı restoranlara, onlardan birine, çok uzağa değil, patronları da tanırdı bizi ve hep aynı şeyleri yerdik,

günün spesiyalleri, mevsimine göre,

sazan kızartma ya da kremalı kurbağa bacağı, ama bunlar onları da yemez.

Sonra, biri on üç, öbürü on dörttü,

Suzanne küçüktü, pek sevmezlerdi birbirlerini, hep didişirlerdi, babaları pek kızardı, son zamanlardı artık, ondan sonra hiçbir şey aynı kalmadı.

Şimdi ne diye anlatıyorum bunları bilmiyorum, susayım artık.

Bir de arada sırada,

pikniğe giderdik, bir de piknik o kadar, nehrin kıyısına, o la la!

eh yaz vakti, yayılırdık çimenlere, yemek yerdik, ton salatası, pilav, mayonez, yumurta, ama lop olacak

–şu hâlâ bayılır lop yumurtaya–
sonra da kestirirdik azıcık, babasıyla ben, örtünün
üstünde, o koca kırmızı yeşil örtünün üstünde,
şunlar da gidip dövüşçülük oynarlardı.
Güzeldi.

Sonra, kötü anlamda demiyorum tabii, ama,
büyüdü bu ikisi, ne bileyim,
birden her şey nasıl uçar gider kimin aklı ermiş
zaten?
artık bizimle gelmek istemediler, her biri kendi
bisikletine bindi, kendi yoluna gitti, herkes kendi
yoluna,
biz de kaldık Suzanne’la baş başa,
yani, onca zahmete değmiyordu artık.

ANTOINE

Bizim suçumuz.

SUZANNE

Ya da benim.

SAHNE 5

LOUIS

On gün kadar önceydi

-ben neredeydim?-

on gün kadar olmuş olmalı

belki de sırf bu ufacık sebep yüzünden buraya
geri dönmeye karar verdim.

Kalktım,

ve dedim ki kendime geri dönüp onları
göreceğim,

ziyarete gideceğim,

ve sonra, ondan sonraki günlerde,

bulduğum onca kusursuz bahaneye rağmen,
fikrimi değıştirmedim.

On gün önceydi,
yatağımdaydım ve uyandım,
usulca, huzurla
–uzun zaman oldu,
bugün tam bir yıl, dedim ya başta,
uzun zamandır böyle olmamıştı, her gün kafamda
baştan başlayan, her sabah, yine en baştan,
kafamda, yaklaşan ölüm, kendi ölümüm–
uyandım, usulca, huzurla,
bu tuhaf ve berrak düşünceyle
nasıl anlatabilirim bilmiyorum

bu tuhaf ve berrak düşünce
annemin ve babamın, annemin ve babamın,
ve insanların, diğer herkesin, hayatımdaki,
en yakınımıdaki insanların,
annemin babamın ve yaklaştığım ya da bana
yaklaşan herkesin,
babamın, geçmişten, hatırladığım kadarıyla,
annemin, kardeşimin, bugün burada,
ve kız kardeşimin,
benim neyin nesi olduğuma kendilerince kanaat
getirdikten sonra,
günün birinde, beni sevmekten vazgeçecekleri,
beni artık sevmeyecekleri,
ve artık hiç sevilmeyeceğim
(asıl bundan bahsediyorum)
“en nihayetinde”,
sanki yılmışlığımdan, sanki kendimden
bezmişliğimden,
sonsuz dek terk edileceğim düşüncesi çünkü ben

terk edilmeyi istedim

bu histi işte, kelimelere dökemiyorum,
uyanır uyanmaz

–bir an, uykundan çıkarsın, her şey durudur, tam
avucunun içine alacaksındır, ama birden yok olur
gider–

sonsuzda dek terk edileceğim,

azar azar,

bir başıma kalacağım, ötekilerin arasında kendi
yalnızlığımla,

çünkü ulaşamıyordu kimse bana,

bana dokunamıyordu,

ve vazgeçiyorlardı sonunda,

ve benden vazgeçiyorlardı, benden vazgeçtiler,
herkes,

her biri kendince,

yanlarında kalmak için var gücümle çırpınmama
rağmen,

kendime bunu yap deyip durmama rağmen,

vazgeçtiler çünkü onların cesaretini kırdım,

çünkü onlar, beni kendi halime bırakmanın, sanki

hiç umurlarında değilmişim gibi davranmanın

beni daha çok sevmek olduğuna inanmak
istediler.

Anladım ki içimi yakan bu sevgi yokluğu,
ezelden beri korkaklığımın bu yegâne sebebi,
gözümle bir kerecik göremediğim bugüne dek,
bu sevgi yokluğu, başkalarının canını,
benimkinden hep daha fazla yakmıştı.

Bu tuhaf ve umutsuz ve zevalsiz düşünceyle
uyandım

öldükten sonra nasıl sevilleceksem, daha yaşarken
öyle sevilmişim ben
buna dair kimseden bir söz duymadan,
duyamadan.

SAHNE 6

LOUIS

Pek konuşmuyorsunuz, bir şey söylemiyorsunuz.

CATHERINE

Affedersiniz, yani hayır, bilmem.

Ne söylememi isterdiniz?

LOUIS

Çıkan hadise için üzgünüm, biraz önceki,
bilmenizi istedim.

Neden öyle laflar etti, Antoine, bilmiyorum,
anlamadım.

Hep istiyor ki, hiç ilgilenmeyeyim, hiç umurumda
olmasın, sizi bana karşı uyarması gerekirdi.

CATHERINE

Aldırmadım, artık aldırmıyorum, mühim bir şey
değildi.

Neden öyle dediniz:

“Sizi bana karşı uyarması gerekirdi.”

“beni size karşı uyarmasının” gerekmesi,
garip bir düşünce.

O sizin hakkınızda hep olması gerektiği gibi
konuşur, aslında çok sık da bahsetmez sizden,
hatta neredeyse hiç,

sizin hakkınızda konuştuğunu hiç sanmıyorum,
hele böyle şeyler söyleyeceğini, hiç duymadım,
bence yanıyorsunuz.

O sanıyor ki, yani bana öyle geliyor işin doğrusu,
o sanıyor ki siz onun hakkında hiçbir şey bilmek
istemiyorsunuz, öyle sanıyor, onun hayatına dair
hiçbir şey bilmek istemiyorsunuz, onun hayatı,
sizin için bir hiç,

ben, çocuklar, ne varsa, işi, yaptığı iş...

Ne iş yaptığını biliyor musunuz, hayatta ne işle
meşgul olduğunu?

Gerçi pek de iş denmez onunkisine,
ama sizin, sizin bir işiniz var, çalışıp öğrenilen bir
iş, çaba sarf edilen bir iş, yanılmıyorum değil mi?
Hali vakti nasıldır haberiniz var mı?

Kötü değil, daha kötü olabilirdi, hiç fena
sayılmaz.

Hali vakti nasıl, haberiniz yok,
işini biliyor musunuz? Ne iş yaptığını?

Sizi suçlamak için söylemiyorum, öyle
düşünürseniz darılırım,

öyle düşünürseniz, olmaz, ayıp ederseniz, bu bir
suçlama değil:

hem ben bile, açıkça söyleyeyim, hani sorsanız
ben bile, tam olarak söyleyemem ne yaptığını.

Küçük bir alet edevat fabrikasında çalışıyor,
buralara yakın,

küçük bir alet edevat fabrikası, öyle diyorlar,
nerede olduğunu biliyorum,

bazen gidip çıkışını bekliyorum,

gerçi, artık hiç gitmiyorum sayılır, ama
zamanında beklediğim çok olmuştu,

el aletleri imal ediyor, yani öyle hayal ediyorum,
kulağa mantıklı geliyor, değil mi, başka ne var
anlatacak?

El aletleri imal ediyor olsa gerek, ama her gün

yaptığı bir sürü ufak tefek iş daha vardır, şimdi her birini nasıl izâh edebilirim bilmiyorum, ayrıca sizi de bilmediğiniz için suçlayamam tabii, olmaz. Ama o, onun bunlardan çıkardığı, tüm bunlardan çıkardığı sonuç şu ki, hayatı, sizin ilginizi hiç çekmiyor ya da şöyle diyelim isterseniz – sanki kötü bir niyetiniz olduğunu düşünüyormuşum gibi görünmek istemem çünkü- muhtemelen şöyle sanıyor, çünkü onun kafası öyle işliyor bana kalırsa, siz zaten hatırlarsınız herhalde, küçükken de böyledir muhakkak, yaptığı işin ilgi çekici ya da daha doğrusu, sizin ilginizi çekmeye layık olmadığını sanıyor. Hani kötü bir şey mi bilmiyorum (kötü bir şeydir, belki) kötü bir şey mi yapıyorum bilmiyorum ama, onun çok da haksız olduğunu düşünmüyorum, sizce de öyle değil mi? yanlış mı düşünüyorum? yanılıyor muyum yoksa?

LOUIS

Kötü bir şey değil, değil tabii, sadece, içinizden geçeni söylüyorsunuz. Ben umarım, yani ben aslında, umardım ki, yani mutlu olurum eğer...

CATHERINE

Bir şey söylemeyin, sözünüzü kestim ama, bana bir şey söylememenizi tercih ederim, ya da bir söyleyeceğiniz varsa ona söylemenizi. Öylesi daha yerinde olur bana sorarsanız, hem size bir zararı da dokunmaz. Ben, beni yok farz edin, laf taşımak zorunda

kalmayayım,
beni de böyle kabul edin,
bu bana göre değil,
ya da bu şekilde değil, en azından, böyle hayal
etmemiştim.

Her şey sırayla, sıra sizde şimdi,
nasıl demiştiniz demin?
"sizi bana karşı uyarması gerekirdi".

LOUIS
Söyleyecek, ya da söylemeyecek bir şeyim yok,
bilmiyorum.

CATHERINE
Güzel, çok güzel öyleyse, ne diyeyim, harika.

LOUIS
Catherine! Geri gelin!

SAHNE 7

SUZANNE
O kız var ya o kız, hani bir gören ne sanır,
çıtkırıldım, garibanın teki sanır, veremli sanır, beş
nesil öteden yetim sanır,
ama çok yanılır çok,
onun öyle görüldüğüne bakmayacaksın;
o neyin ne olduğunu iyi bilir, kafasına koyduğunu
aynen yapar,
gösteriş bilmez, nettir, kesindir.
Neyi nasıl diyeceğini iyi bilir.

LOUIS
Demek hâlâ böylesin Suzanne?

SUZANNE

Ben mi, nasıl?

LOUIS

Sen. "Böyle". "Fikrini beyan halinde"?

SUZANNE

Hayır, aslında,

duruldum sayılır.

Bugün tamam, biraz öyle, ama başka zaman, hiç.

Senin şerefine son bir defa böyle, sırf seni pişman
ettirmek için.

Evet?

Duyamadım?

LOUIS

Ne?

SUZANNE

Genelde, normalde, lafın tam burasında,

Antoine bana şöyle der:

"Suzanne, kapa çeneni."

LOUIS

Affedersin, bilemedim.

"Suzanne, kapa çeneni."

SAHNE 8

ANNE

Tabii beni ilgilendirmez,

ama ben her şeye burnumu sokarım, huyum
kurusun ne diyeyim, eskiden de böyleydin.

Seninle konuşmak istiyorlar, dertleri bu,
duydum onları,

gerçi duymasam ne olur, tanımam mı ben onları,
 biliyorum hepsini,
 mümkün mü bilmemem?
 Duymasaydım da anlardım iki dakikada,
 tahmin ederdim dertlerini, aynı kapıya çıkar.
 Seninle konuşmak istiyorlar,
 geri döneceğini biliyorlardı ve dönünce seninle
 konuşacaklarını düşünüp durdular,
 biriken onca şey kaç zamandır sana söylenecek ve
 nihayet, fırsat doğdu işte.

Sana her şeyi açıklamak isteyecekler ama
 beceremeyecekler,
 çünkü seni hiç tanımıyorlar, ya da yanlış
 tanıyorlar.

Suzanne senin kim olduğunu bilmiyor,
 tanımak başka şey, bu değil, bu hayal etmek,
 o hep hayal eder, ama gerçeklerden haberi yoktur,
 öbürü, Antoine,
 Antoine, o başka,
 o kendince seni tanıyor, her şeyi ve herkesi
 tanıdığı gibi, tanıdığını sandığı gibi, tanımak
 istediği her şeyi nasıl tanıyorsa öyle,
 kendi kafasında bir şeyler uydurup, ona inanarak.

Sana açıklamak isteyecekler
 bir yolunu bulup yapacaklar da
 ama ellerine yüzlerine bulaştıracaklar,
 yani demek istediğim,
 onlara vereceğin azıcık zamandan korkacaklar,
 bir arada geçireceğiniz azıcık zamandan
 - tabii ben de, hayal aleminde yaşadığım falan
 yok, ben de bizim yanımızda, buralarda çok vakit
 geçireceğine ihtimal vermiyorum.

Daha yeni gelmiştin,
 gördüm seni,
 daha yeni gelmiştin, ama hata yaptığını
 düşünmeye başlamıştın bile ve hemen geri gitmek
 istedin,
 bir şey söyleme, hele tersini sakın – korkacaklar
 (hep korku hep, yine korku)
 o azıcık zamandan korkacaklar ve onu saçma
 sapan harcayacaklar,
 yalan yanlış diyecekler ne diyeceklerse ya da çok
 hızlı,
 yarım yamalak, aynı kapıya çıkar,
 hatta kaba saba,
 çünkü kabadır hepsi, hep öyleydiler ve öyle
 olmaktan vazgeçmeyecekler,
 nemrutturlar da,
 huyları böyle,
 ve sen anlamayacaksın, nasıl geçecek adım gibi
 biliyorum, hep nasıl geçtiğini biliyorum.
 Bir iki kelime cevap vereceksin
 ve öyle sessiz sakın duracaksın kendi başına
 öğrendiğin gibi
 – bunu ben de öğretmedim baban da,
 hele baban mümkün değil,
 şartlar ne olursa olsun bu kadar kurnaz ve mide
 bulandıracak kadar itidalli olmayı biz öğretmedik,
 hiç hatırlamıyorum
 sorumlusu ben değilim –
 bir iki kelime cevap vereceksin,
 ya da bir tebessüm, aynı şey,
 onlara gülümseyeceksin
 ve zaman geçecek, sonra,
 bilmem kaç zaman sonra,

geceleri uykuya dalmadan evvel,
yalnız o tebessümü hatırlayacaklar,
senden yadigâr saklamak istedikleri tek cevap o
olacak,
ve o tebessümü başa sarıp sarıp oynatacaklar
kafalarında,
hiçbir şey değişmeyecek, tam tersine,
aranızda ne varsa, daha da zehir edecek o
tebessüm,
hiçe sayılmanın izi olacak, yaraların en acısı.

O, Suzanne, ağzından çıkan o bir iki kelime
yüzünden mutsuz olacak,
laf olsun diye söylediğin o “bir iki kelime”
yüzünden,
ya da o tebessüm yüzünden,
ve de o tebessüm yüzünden,
ya da o “bir iki kelime” yüzünden,
Antoine daha nemrut kesilecek,
ve daha kaba,
senden bahsetmesi gerekince,
ya da suspus olacak, ağzını açmayı reddedecek,
en beteri de bu olacak.

Suzanne gitmek isterdi,
demiştir sana belki,
uzaklara gitmek ve başka bir hayat yaşamak
(öyle olacağını sanıyor)
başka bir dünyada, hâlâ aynı hikâyeler işte.
hiç farkı yok, hatırlarsan
(ben çok iyi hatırlıyorum)
hiç farkı yok senden, sen daha gençtin ondan,
dertler aynı dertler.
Aynı terk ediş.

Öbürü, Antoine, o daha fazla özgürlük isterdi, ben ne bileyim, tepesi attı mı hep öyle söylüyor –dışarıdan öyle görünmüyor ama o sinirli bir adam–

başka türlü yaşamak isterdi, karısıyla ve çocuklarıyla

ve kimseye bir şey borçlu olmadan, söyleyip durduğu, yüreğine saplanmış başka bir şey de bu,

kimseye bir şey borçlu olmadan.

Kimedir, ne borcudur? Ben bilmem, söylüyor işte arada bir, aklına esince,

“kimseye bir şey borçlu olmadan”.

Neyse ne. Een onu dinlerim. Bu kadar zaten, dahası yok.

Ama asıl, bütün bunları sormak istedikleri kişinin sen,

sanki senden izin almak istiyor gibiler,

benim garibime gidiyor

şimdi sen de bir anlam veremiyorsun,

onlara bir borcunun olmadığını geçiriyorsun aklından,

ve onların da sana bir borcunun olmadığını

ve canları ne istiyorsa yapabileceklerini,

bütün bunlar, hani aslında,

seni kırmak için söylemiyorum,

umurunda bile değil, seni hiç ilgilendirmiyor.

Haksız da sayılmazsın belki,

çok uzun zaman geçti (bütün mesele oradan çıkıyor ya),

asla sorumlu olmak istemedin ve kimse de seni sorumlu tutamadı zaten.

(Bilmem, belki de içinden diyorsundur ki,
 konuşuyor işte,
 yalan yanlış bir şeyler söylüyor,
 hatta belki uyduruyor diyorsundur,
 aslında sana söyleyecek bir şeyleri yok
 bugün nasıl başladıysa öyle bitip gidecek,
 öylesine, lüzumsuzca. Belki. Nasıl istersen.)

Belki de istedikleri, hep isteyip durdukları, belki
 de onları azıcık yüreklendirmendir
 -oldum olası mahrum kaldıkları şey bu değil
 miydi, birinin onları yüreklendirmesi? -
 onları yüreklendirmen, onlara izin vermen ya da
 onlara bir şeyleri yasaklaman, ne olursa,
 onlara söylemen,
 Suzanne'a söylemen
 -doğru olmasa bile, bir yalan oluversin, ne çıkar?
 Daha baştan tutulmayacağı bilinen bir söz-
 Suzanne'a gelmesini söylemen, arada bir,
 senede iki üç defa,
 seni ziyarete gelmesini söylemen,
 yapabileceğini,
 ziyaretine gelebileceğini, canı gelmek isterse,
 canı gelmek isteseydi,
 şimdi nerede yaşıyorsan oraya gelebileceğini
 (nerede yaşadığını bilmiyoruz).
 Nihayet kıpırdayabilirdi ve gidebilirdi ve geri
 gelebilirdi ve senin umurunda olabilirdi,
 umurundaymış gibi görünmeni demiyorum,
 gerçekten umurunda olabilirdi,
 onu merak edebilirdin.

Ona da, Antoine'a,
 bir şey verebilirdin, bir duygu,

artık bizden sorumlu olmak zorunda olmadığına
 dair,
 ondan ya da benden
 –hiç olmadı,
 herkesten iyi biliyorum,
 ama hep öyle olduğunu sandı,
 hep öyle olduğuna inanmak istedi
 hep böyle geçti gitti, bütün o yıllar,
 benden sorumlu olmak istiyordu, Suzanne’dan
 sorumlu olmak istiyordu ve bu hayatta en büyük
 vazifesiymiş gibi geliyordu ona
 ve büyük de bir acı, hatta bir çeşit suç, başkasının
 rolünü çalmak–
 ona bunu verebilirdin, bu duyguyu,
 bu hayali,
 verseydin ona bu hayali, o da sırası gelince, vakti
 gelince, terk edebilirdi beni,
 böyle bir ödleklige kalkışabilirdi,
 (ödleklikten başka şey değildir bu onun gözünde,
 adım gibi eminim),
 buna hakkı olurdu, buna gücü yeterdi.
 Ama yapmayacak,
 kendi yoluna duvarlar örecek
 ya da en mahrem sebeplerle yasak edecek bunu
 kendine
 ama bunun düşünüyü kurmayı hep sevecek,
 düşünüyü kurmaya cesaret edebilmeyi.
 O çok az düş kuran bir çocuk, asıl içimi yakan o.
 İkisi de daha fazla burada olmanı isterdi,
 daha çok var olmanı,
 daha sık var olmanı,
 senin yanında olabilmeyi, sana seslenebilmeyi,
 seninle didişmeyi, sonra barışmayı ve o saygıdan

kurtulmayı,
abilere duyulan o meşhur saygıdan kurtulmayı,
arada bir görünen abilere, ya da tuhaf abilere.
Biraz sorumlu olsaydın
onların hem buna hakları olurdu
hem de bunu kötüye kullanma hakları,
onlar da, nihayet, bu işin hilesini kaparlardı.

Minik bir tebessüm mü o?
Yoksa yalnız "bir iki kelime" mi?

LOUIS

Hayır.
Yalnız minik bir tebessüm. Dinliyorum.

ANNE

Ben de onu diyorum ya.
Kaç oldun sen,
sen kaç yaşındasın, bugün?

LOUIS

Ben mi?
Kaç yaşında mıyım?
Otuz dört.

ANNE

Otuz dört yıl.
Benden de o kadar gitmiş demek, otuz dört yıl.
Hiç farkına varmamışım;
çok uzun bir zaman mı bu?

SAHNE 9

ANNE

Öğlen oldu, her zamanki gibi:

yemek alır başını gider,
yapacak iş de yok, haydi uzat ayakları.

CATHERINE

Kahve ister miydiniz?

SUZANNE

Hep siz mi diyeceksin sen ona, hep siz mi diyecek
bunlar birbirine?

ANTOINE

Suzanne, bırak canları nasıl istiyorsa öyle desinler!

SUZANNE

Eh cehennemin dibi be, yettin artık!
Sana laf atan mı oldu, seninle mi konuşuyorum
ben, sana mı diyorum!
İlla burnunu sokacak işime, bıkmadı usanmadı,
hep böyle işte, bıraksana benim peşimi,
senden bir şey isteyen mi oldu,
ne dedim ki ben?

ANTOINE

Ne biçim konuşuyorsun sen benimle?
Normalde sesi böyle çıkmaz bunun,
ilk defa duyuyorum,
ama caka satacak tabii,
Louis burada ya, sen buradasın ya, sen buradasın
diye caka satmaya kalkıyor.

SUZANNE

Ne alakası var bunun Louis'yle, ne saçmalıyorsun
sen?
Louis burada olduğundan falan değil,
nerenden uyduruyorsun?
Siktir git be, siktir git!
Anladın mı şimdi? Girdi mi kafana? Yetti mi?

Yetmediyse al kolumu da vereyim! Kolum da girsin al!

ANNE

Suzanne!

Tut şunu gitmesin bir yere,
ne halt ettiğinizi sanıyorsunuz siz?
Git yakala şunu!

ANTOINE

Geri gelir.

LOUIS

Ah, evet, bir kahve alayım zahmet olmazsa.

ANTOINE

"Ah, evet, bir kahve alayım zahmet olmazsa."

CATHERINE

Antoine!

ANTOINE

Ne?

LOUIS

Sen benimle mi dalga geçmeye çalışıyorsun?

ANTOINE

Aynısınız, hepiniz aynısınız!

Suzanne!

CATHERINE

Antoine! Nereye gidiyorsun?

ANNE

Gelirler.

Hep geri gelirler.

Ben mutluyum, söylemedim ama hepimizin burada olmasından mutluyum, böyle, bir arada.

Nereye gidiyorsun?

Louis!

Catherine yalnız kalır.

SAHNE 10

LOUIS

En başta, inandığın şey

-inanmıştım ben buna-

herkesin hep inandığı şey, öyle sanıyorum,

çünkü insana güven verir, korkuyu azaltır,

çocuk uyuturmuş gibi tekrar edip durursun,

inandığın şey, bir an da olsa,

umduğun,

seninle beraber bu dünyanın da yok olacağıdır,

seninle beraber bu dünyanın da yok olabileceğidir,

sönecek, silinip gidecek, senden geriye kalmayacak.

Her şey benimle birlikte yok olup gidecek, bana eşlik edecek, bir daha geri dönmeyecek.

Her şeyi yanımda götüreceğim ve yalnız kalmayacağım.

Sonra, ama epey sonra,

-ışın komedisi geri döner, yine ağır basar, dertten tasadan kurtarır ve yeniden yol gösterir-

sonra başlarsın hayal etmeye, ben ettim,

ötekileri göreceğini hayal edersin, senden geriye kalanları, sen öldükten sonra.

Hepsini yargılayacaksın şimdi.

Törendeymiş gibi geçecekler önünden,
bakacaksın onlara bir bir,
artık hepsi senin, iyice bakacaksın hepsine, çok
sevmeyeceksin hiçbirini,
çünkü sevsen üzülürsün, canın yanar, seveceksin
diye bir kural yok.

Hayatta başlarına ne mi gelecek, hepsini sen
kuracaksın kafanda,
eğlencelidir, ben eğlenirdim,
hepsi senin elinde, hayatlarına yollar çizeceksin,
bir kere değil, istediğin kadar çizeceksin.

Kendini de göreceksin, uzanmış bulutların
üstüne, oradan onları izliyor, ne bileyim işte,
çocuk kitaplarında olur ya, öyle, benim kafamda
öyle.

Ben artık yokken ne yapacaklar benimle?

Hükmetmek isteyeceksin onlara, emretmek, dar-
maduman hallerinden faydalanmak ve daha
da beterine sürüklemek.

Seslerini duymak isteyeceksin, ben duyamadım,
ağızlarından salakça şeyler çıkmasını isteyeceksin,
çıksın ki aslında ne düşündüklerini öğrenesin.

Sonra, ağlarsın.

İyi gelir.

Bana iyi gelir.

Bazen, bir irkilme,
bazen, yakalarım, kin dolar içime,
kin ve öfke,
açarım eski defterleri, hatırlarım.
Isırırım, bazen ısırırım.
Affettiklerim mi var, hayır, af yok,

tutar dibe çekerim kurtarmaya kalkanı, batırırım
başını nehrin suyuna,
insafın zerresi yok, gözümü kırpmadan alırım
canınızı.

Basarım küfrü hepinize.

Yatağında, gece, öyle korkmuşumdur ki,
uyuyamam,
nefret kusarım.

Nefret beni yatıştırır ve tüketir
ve o tükenişle nihayet yok olup gidebilirim.

Ertesi gün, sakınım, yine, bezgin ve solgun.

Teker teker öldürürüm sizi, sizin ruhunuz bile
duymaz, bir tek ben sağ kalırım,
ben en son ölürüm.

Bir katilim ben ve katiller ölmez,
işimi onların bitirmesi gerek.

Kötülük sarar aklımı.

Kimseyi sevmem,
sizi hiç sevmedim, yalandı hepsi,
kimseyi sevmiyorum, ben bir münzeviyim,
münzevilerin kaybedecek şeyi olmaz,
her şeye ben karar veririm,

Ölüm'e de, ona da ben karar veririm
ve ölmek sizi mahveder ve benim istediğim de
sizi mahvetmek.

Ölümüm hüsrandan olacak, kötülükten ve
alçaklıktan,
kendimi kurban edeceğim.

Benimkinden uzun, benimkinden derin olacak
sizin acınız

ve ben sizi göreceğim, yolunuzu ben çizeceğim,
sizi izleyeceğim,
ve size güleceğim ve acılarınızdan nefret

edeceğim.

Ölüm'le huzur bulacaktım, iyi olacaktım,
kim demiş?

Savruluşlarımı görüp de tasalanan faniler öyle
zanneder ancak.

Kötüyüm ben artık, aşağılığım, ufak tefek
endişelerim, saçma sapan kaygılarım yok,
daha beteri yok:

Ne yapacaklar benimle ve benden yadigâr bunca
şeyle?

Güzel değil böylesi, ama güzel olmadıkça
pişmanlık da azalacak.

Daha da sonra,
bundan birkaç ay önce,
kaçtım.

Dünyayı geziyorum, seyyah olmak istiyorum,
aylak aylak dolaşmak.

Eceli kapısında bekleyen herkes heves eder böyle
şeylere, kafayı cama duvara vurup kırmak,
kollarını cırpa cırpa uçacağını sanmak,
avare gezinmek, nasılsa yol çoktan kaybolmuş,
kaybolabileceğini zannetmek,

Ölüm'ün önünde koşmak,
onu geçtiğini sanmak,

seni asla yakalayamayacağını ya da nerede
saklandığını asla bulamayacağını sanmak.

Orada, olduğum yerde, hep olduğum yerde, artık
olmayacağım, uzakta olacağım, uçsuz bucaksız
meydanlarda saklanmış, bir delikte,
kendime yalanlarımla, kıs kıs gülüşlerimle.

Gezip tozuyorum.

Çok meraklı havalardayım, yapmacıktan sararıp
solmuş, dokunsan kırılacak genç bir adam

pozları.

Bir yabancıyım. Kendimi koruyorum. Şartlar neyi gerektiriyorsa, onu oynuyorum.

Bir göreceksiniz beni, havaalanlarının bekleme salonlarında, kimselere çaktırmadan, nasıl da oynuyorum ama!

İstikbaldeki Ölüm ve ben,

fani dünyaya elveda,

dolaşıyoruz kol kola,

gece vakti hafif siz basmış ıssız sokaklarda yürüyoruz ve iyice ısınmaya başlıyoruz birbirimize.

Nasıl da şıkız, nasıl da havalıyız,

tatlı bir gizem de sinmiş üstümüze,

hiçbir şey çaktırmıyoruz

bekçiler, gece, saygı duyuyorlar bize, onlar bile hayran kalıyorlar.

Bir şey yapmıyordum ki,

miş gibi yapıyordum sadece,

özlem duyuyordum.

Ülkeler keşfediyorum, kitaplardaki ülkeleri seviyorum, kitaplar okuyorum,

bazı hatıralar canlanıyor,

bazen sırf baştan başlamak için yolumdan sapıyorum,

bazen de,

ne olduğunu bilemeden, anlamadan,

kaçmak istiyorum her şeyden, hiçbir şeyi, bir daha hiçbir şeyi tanımamak.

Hiçbir şeye inandığım yok.

Ama bir akşam,

gardaki peronlardan birinde

(fazla klişe oldu)

bir otel odasında,

"İsviçre, Neuchatel'deki İngiltere Otelinde ya da ne bileyim, "Sicilya Kraliyet Otelinde bir odada, fark etmez,

ya da umursamazlık ve gürültü içinde bir başıma yemek yediğim, bir yandan tıkıran, bir yandan gülüp oynayan tiplerle dolu bir restoranın ikinci sınıf salonunda,

birisi usulca yaklaşıp omzuma dokundu ve yolunu kaybetmiş üzgün ve kibar bir çocuk tebessümüyle şöyle dedi:

"Neye yarar?"

bu "neye yarar?"

Ölüm'ün tellalı

-bulmuş beni sonunda, hem de hiç aramadan-

bu "neye yarar" beni eve geri yolladı, beni eve postaladı, kepezeliklerime ve nafile kaçışlarıma bir dur demem için beni yüreklendirerek ve rol yapmayı kesmemi emrederek.

Vakit geldi.

Aynı yoldan, aynı manzaradan bir kez daha geçiyorum, bu defa tersten.

Her yeri, en çirkinini, en aptalını bile, son kez gördüğümün farkına varmak istiyorum, yanımda götürmek istiyormuşum gibi.

Geri dönüyorum ve bekliyorum.

Sessiz sakın duracağım, artık, söz veriyorum, bela çıkarmak yok,

ağırbaşlı ve sessiz, kelimelerim bunlar.

Kaybediyorum. Kaybettim.

Toparlanıyorum, ziyarete geliyorum, buraya, her şeyi olduğu gibi bırakıyorum, bir son vermeye

Çalışıyorum, sonuçlara varmaya, uslu olmaya.
Elim kolum rahat duruyor artık. Gnl ferahlatan
imalarla dolu vecizeler dökülüyor ağızımdan.
Mest ediyorum kendimi.
Hiçbir şey, artık, bana kendi acım kadar keyif ver-
miyor.
Bazen de,
"son zamanlar" oluyordu,
kendimi gülümserken buluyorum, sanki fotoğraf
ekiliyor da, poz verir gibi.
Elden ele dolaşırken fotoğraf, parmaklar onu
kirletmekten sakınır ya da delil olacak izler
bırakmaktan.
"Aynı böyleydi işte"
nasıl da yalan,
biraz düşünseniz siz de anlardınız,
nasıl da yalandı aslında,
rol yapıyordum, o kadar.

SAHNE 11

LOUIS

Sabah gelmedim, gece treniyle geldim,
dn akşam yola çıktım, daha erken gelmek
istiyordum aslında ama yolda vazgeçtim,
durdum,
yani demek istediğim,
gardaydım, bu sabah,
gece ten ya da dörtten beri.
Buraya gelmek için uygun zamanı bekliyordum.

ANTOINE

Niye anlatıyorsun ki bana bunları?

Niye bunları bana söylüyorsun?
Ne cevap vermem gerekiyor,
bir cevap mı vermem gerekiyor?

LOUIS

Bilmiyorum, hayır,
anlatıyorum, çünkü bilmeni istedim,
önemli değil,
sana anlatıyorum çünkü doğrusu bu ve bilmeni
istedim.

ANTOINE

Başlama.

LOUIS

Neye?

ANTOINE

Biliyorsun. Başlama,
senin derdin bana masal anlatmak,
ben de kaybolup gideceğim o masallarda,
neyin peşinde olduğunu biliyorum, bana bir sürü
masal anlatacaksın.

Gardaydın, bekliyordun,
yavaş yavaş boğacaksın beni.

Öyle olsun.

Gece geldin demek, nasıldı yolculuk, iyi geçti mi?

LOUIS

Anlatıyordum sadece, o kadar, önemi yok.

Evet, iyi geçti.

Öylesine bir yolculuktu, anlatacak bir şeyi yok,
ama size sorsalar binlerce, yüz binlerce,
milyarlarca kilometre uzakta oturuyorum, öyle
sanıyorsunuz.

Trene bindim, geldim, o kadar.
Bir şey dememi istemiyorsan, demem.

ANTOINE

Mesele o değil ki,
bir şey demedim, seni dinliyorum.
Susturmaya çalıştığım falan da yok.
Ne diyordun?
Gardaydın?

LOUIS

Yok, boş ver, anlatmaya degecek bir şey değil,
önemli bir şey değil,
belki mutlu olursun sanmıştım anlatırsam, ondan
anlatıyordum,
ya da tamam,
mutlu olmasan da, memnun olursun,
sana söylediğim için memnun olursun sanmıştım,
ya da bunu bilmekten memnun olursun, bunu
bilmekten mutlu olursun sanmıştım.
Gar lokantasındaydım,
saat kaçta geldim bilmiyorum, dörde geliyordu
herhalde,
lokantadaydım ve bekliyordum, oradaydım,
doğruca buraya gelmeyecektim,
onca zaman uzakta olup, sonra birden kapıya
dayanmayacaktım,
olmazdı, korkabilirlerdi,
kapıyı bile açmazlardı belki kim bilir,
-hatta Suzanne aklıma gelir bazen, onu görür gibi
olurum kapıyı açarken, elinde koca bir tüfek-
olmazdı,
bekliyordum ve içimden diyordum ki,
bu aklımdan geçenleri, sana da o yüzden anlattım,

bu aklımdan geçenleri sonra mutlaka birilerine anlatmalıyım (kendime bir tavsiye)
öyle dedim içimden,
seni gördüğüm zaman bunları sana söylemeyi tavsiye ettim kendime,
ve hatta, evet, yalnızca sana söylemeyi, bir tek sana, onların bilmese daha iyi olurdu, bilseler kızarlardı,
erkenden geldiğimi sana söyleyeceğimi geçirdim içimden, gelmeden biraz vakit geçirdiğimi.

ANTOINE

Bunu diyordum işte,
tam da bunu diyordum,
masallar,
dinledikçe adamı boğan,
ve ben,
ben neyin doğru neyin yanlış olduğunu hiç bilemeden dinlemek zorundayım,
bu masalın acaba neresi yalan bilemeden.
Ama sen böylesin,
hiç unutmadığım bir şey varsa,
(tek bu değil, yok, tek bu değil!)
hiç unutmadığım bir şey varsa senden geriye,
o da bu işte, bu işe yaramaz masallar,
bir şey anlamadığım bu masallar.

Tek kelime etmiyordun.

Kahveni içiyordun, bir kahve içmezsen olmazdı
ve miden ağrıyordu çünkü sen sigara içmezsin ve
öyle yerler, sabah o vakitler,
senden iyi bilirim,
öyle yerler leş gibi kokar, insanın kusası gelir,
duman üstüne çöker, başın ağrır, gözlerin ağrır.

Gazeteni okuyordun,
 sen o gazeteleri okuyan adamlardan olmalısın,
 benim bir kere bile okumadığım o gazeteleri
 -bazen, tam karşımda oturmuş, o gazetelerden
 okuyan insanlar görürüm ve aklıma sen gelirsin
 ve derim ki içimden, işte benim kardeşim de bu
 gazetelerden okuyor olmalı, o da bu adamlara
 benziyor olmalı, sonra tersten okumaya çalışırım
 yazanları ama çok sürmez bıkarım, ne
 okuyacağım be, canım nasıl isterse öyle yaparım!-
 gazeteni okumaya çalışıyordun
 çünkü, pazar sabahları, gar lokantası,
 gecedan kalma veletlerle doludur
 bağırp çağırırlar, eğlenmeye devam ederler
 sen, kendi köşende,
 okuduğunu anlamıyordun, kafanı
 toplayamıyordun bir türlü
 ve sigara dumanını çektikçe içine kaçıp gidesin
 geliyordu,
 bunları düşünüyordun sen, o kadar, nokta.
 Pişman olmuşsun,
 bu yolculuğu yaptığına pişman olmuşsun,
 pişmanlık da değil aslında, bilmiyordun, neden
 geldiğini bilmiyordun, sebebini bilmiyordun.
 Ben de, neden geldin ben de bilmiyorum, bilen
 kimse yok,
 ve kimse bilmediği için de pişmanlık duymak
 istiyorsun,
 çünkü biliyor olsaydık, ben biliyor olsaydım,
 daha kolay olacaktı her şey senin için, daha
 çabuk,
 bu angaryadan çoktan kurtulmuş olacaktın.

Geldin çünkü buna karar verdin,
günün birinde aklına geldi,
bir fikir, böyle bir fikir geliverdi.
Nasıl demiştin demin?
Kendi verdiğin, kendine verdiğin, her ne boks,
bir "tavsiye"?
hatta belki, yıllar olmuştur,
ne bileyim, nereden bileyim?
belki ilk günden beri,
ilk adımını atar atmaz kapıdan, belki trene
binince, ya da ertesi gün
-sen hep böyleydin, her yaptığına pişman, her
yapmadığına pişman-
belki bilmem kaç yıldır diyordun kendi kendine,
hep geçiriyordun içinden,
günün birinde geri dönüp bizi ziyaret etmen
gerektiğini söyleyip duruyordun kendine,
bizi görmen, bizi yeniden görmen gerektiğini,
ve işte o zaman, ne bileyim, o zaman birden, buna
karar verdin.
Şimdi bunun umurumda olduğunu mu
sanıyorsun?
Yanılıyorsun, umurumda değil, olmaz da artık.

Bir şey düşündüğün yoktu, biliyorum,
görüyorum.
Bir şey düşündüğün falan yoktu,
bana bir şeyler söyleyeceğin aklından bile
geçmedi,
bana bir şeyler diyeceğin, ne olursa,
hepsi saçmalık, uyduruyorsun.
Demin, biraz önce,
beni gördün,

ve bana söyleyecek bir şeylerin olsun diye bütün bunları uyduruverdin.

Bana bir şeyler söyleyeceğini aklından bile geçirmedin, çünkü beni tanıımıyorsun, beni tanıdığını sanıyorsun, ama tanıımıyorsun, sırf kardeşinim diye beni tanıyacağını mı sanıyorsun?

Hepsi saçmalık, hepsi,
beni hiç tanıımıyorsun, uzun zamandır beni hiç tanıımıyorsun,
kim olduğumu bilmiyorsun,
bunu hiç bilmedin,
senin suçun değil, benim suçum da değil,
ben de seni tanıımıyorum
(ama ben öyleymiş gibi yapmıyorum)
tanımıyoruz birbirimizi
ve insan tanımadığını birine ne söyleyeceğini düşünmez.

Hayalinde tanıdığı birine bir şey diyecekse,
onu da hayal eder insan,
buna da masal denir, başka bir şey değil.

Senin asıl istediğin, senin istediğin,
beni gördün ve beni nasıl alt edeceğini bilemedin,
"benimle nasıl baş edeceğini"
-öyle dersiniz ya hep, "nasıl baş edeceğiz biz bununla"

şöyle dersiniz bir de, duyarım, "onunla baş etmesini bileceksin," aşağılık, kaba bir adamdan bahseder gibi-

beni alt etmek istiyordun ve bunu buldun,
muhabbet açıverdin, iyi becerdiğin şeydir,
bu bir teknik, hayvanları boğup avlamak için bir teknik,

ama ben, istemiyorum,
uzak olsun benden.

Neden buradasın, bilmek istemiyorum,
burada olmak senin hakkın, o kadar, ötesi yok,
ve burada olmamak, o da senin hakkın,
benim de hakkım.

Burası, ne olursa olsun, senin evin ve istediğin
kadar, canın ne zaman isterse burada olabilirsin ve
yine canın isterse, yine gidebilirsin, hakkın hep
baki,

beni ilgilendirmez.

Hayatındaki her şey, çok da farklı şeyler değil,
o küçük hayatında,
seninki de küçük bir hayat, korkmamama hiç
gerek yok,
her şey çok da farklı değil,
sen istediğin kadar her şeyini çok farklıymış gibi
görmeye çalış,
ama öyle değil.

LOUIS

Nereye gidiyorsun?

ANTOINE

Burada kalmak istemiyorum.

Şimdi bana bir şeyler diyeceksin,
konuşmak isteyeceksin

benim de seni dinlemem gerekecek,
ama hiç dinleyesim yok.

İstemiyorum. Korkuyorum.

Sanki bana her şeyi anlatmaya mecbursunuz,
hep, başından beri,
oldum olası bana bir şeyler söylüyorsunuz ve ben
hep dinlemeye mecburum.

Bazıları hiçbir şey demez, konuşmaz, sadece din-
lemek istiyor sanır herkes,
ama ben aslında, haberin bile yok,
ben birilerine örnek olsun diye susuyordum.

Catherine!

ARA

SAHNE 1

LOUIS

Gün ortasında gece gibi, göz gözü görmüyor,
yalnız sesler duyuyorum, dinliyorum, yitip
gitmişim, kimseleri bulamıyorum.

ANNE

Ne dedin?

Duyamadım, bir daha söyle,

Neredesin?

Louis!

SAHNE 2

SUZANNE

Senle ben.

ANTOINE

İstediğin gibi.

SUZANNE

Seni duyuyordum, bağıırıyordun,
hayır, ben bağırdığını sandım,
seni duyduğumu sandım,
seni arıyordum,
tartışıyordunuz, kavuştunuz.

ANTOINE

Öfkelendim, öfkelendik,
böyle olacağını bilemedim,
"normalde", başka zaman,

böyle değiliz,
böyle değildik, sanmıyorum, değildik.

SUZANNE

Hep değil.

Öbür günler, herkes kendi köşesine çekilir,
kimse kimseye dokunmaz.

ANTOINE

Anlaşırız.

SUZANNE

Bunun adı aşk.

SAHNE 3

LOUIS

Ve sonra, yine rüyamda,
evin her odası uzak mı uzaktı birbirinden,
birinden ötekine bir türlü geçemiyordum,
saatlerce yürümekten başka çare yoktu ve nerede
olduğumu bilemiyordum.

ANNENİN SESİ

Louis!

LOUIS

Ve korkuyu yenmek için, gece vakti yürürken
gibi, çocukken,
bir an önce eve dönmem lazımken,
içimden tekrarlayıp duruyorum,
hatta mırıldanıyorum kendi sesimi duyabilmek
için,
her şeyi silip, bir tek kendi sesimi,
mırıldanıyorum,
daha kötüsü de var
"biliyorum,

en kötüsü,
aşka düşmek,
en kötüsü,
beklemek istemek,
en kötüsü...”

SAHNE 4

SUZANNE

Asıl anlamadığım.

ANTOINE

Benim de.

SUZANNE

Gülüyor musun sen? Hiç görmedim seni
gülerken.

ANTOINE

Asıl anlamadığımız...

CATHERINE'İN SESİ

Antoine!

SUZANNE *Bağırarak*

Evet?

Asıl anlamadığım, hiç anlamadığım

ANTOINE

Ve benim asla anlamayacağım...

SUZANNE

Hiç anlamadığım.

ANNENİN SESİ

Louis!

SUZANNE *Bağırarak*

Evet? Buradayız!

ANTOINE

Asıl anlamadığın...

SUZANNE

O kadar da uzak değildi, bizi görmeye gelebilirdi
daha sık,
bunca trajedi yaşanmazdı,
bu hazin öyküler, bu ihanetler,
asıl anlamadığım bu,
ya da anlayamadığım.

ANTOINE

"Bu işler böyle."

Başka açıklaması yok, o kadar.
Hep böyleydi, herkesin gözbebeği,
doğru diyorum değil mi, bilmem,
herkesin gözbebeği ve herkesten uzakta,
arada yol vardı, işine de geldi.
Gitti ve ne bir gerek duydu, ne bir ihtiyaç, bir kere
bile.

SAHNE 5

CATHERINE

Neredeler?

LOUIS

Kim?

CATHERINE

Onlar, diğerleri.
Kimsenin sesi gelmiyor,
tartışıyordunuz, Antoine ve siz,
yanlış duymuş olamam,
Antoine'ın öfkelendiği duyuluyordu
ama şimdi herkes çekip gitmiş

ve biz, sanki, kaybolmuşuz.

LOUIS

Bilmiyorum. Buralarda bir yerdedirler.

CATHERINE

Nereye gidiyorsunuz?

Antoine!

SUZANNE'IN SESİ

Evet?

SAHNE 6

SUZANNE

Ne olurdu mutsuz olsaydım?

Ne olurdu, benim hakkım yok muydu mutsuz olmaya, üzgün olmaya?

ANTOINE

Ama öyle değilsin ve hiç öyle olmadın.

Olan o, Acıların adamı,

onca yıl seni bir kere bile gelip görmeyen.

Bugün, bir zamanlar mutsuz olduğunu sanıyorsun,

benziyorsunuz,

o ve sen,

ve ben de, ben de size benziyorum,

bir zamanlar öyle olduğuna karar verdin, öyle olman gerektiğine ve buna inanmak istedin.

Mutsuz olmak istiyordun çünkü o uzaktaydı,

ama asıl bundan değil, bu iyi bir neden değil,

bundan onu sorumlu tutamazsın,

sırf bu nedenle tutamazsın,

uydurmakla olmaz.

SAHNE 7

ANNE

Sizi arıyordum.

CATHERINE

Ben hep buradaydım, sizi duymamışım.

ANNE

O Louis'ydi değil mi, dinliyordum da, Louis'ydi değil mi?

CATHERINE

Şuradan çıktı.

ANNE

Louis!

SUZANNE'IN SESİ

Evet? Buradayız!

SAHNE 8

SUZANNE

Neden çağrıldığın zaman cevap vermiyorsun?

O seni çağırdı, Catherine seni çağırdı, ve bazen, biz de, bizim de çağırdığımız zaman oluyor seni, ama sen hiç cevap vermiyorsun sonra aramak gerekiyor, seni arayıp bulmak gerekiyor.

ANTOINE

Beni aradınız mı bulursunuz, uzun zaman kaybolduğum hiç olmadı, hiç hatırlamıyorum kaybolduğumu, beni, "en nihayetinde", göz göre göre kaybettiğinize dair.

Ben hep buralardayım, yanı başınızda,
bulursunuz beni, elinizle koymuş gibi.

SUZANNE

İstediğin kadar uğraş, canımı daha da yakmaya
çalış,
çığırından daha da çıkarmaya, aynı şey,
ama işe yaramaz.

Sende de var, sen de uyduruyorsun azar azar,
ben biliyorum hepsini, bilemem mi sanıyordun?

ANTOINE

Ne diyordum:
"kavuştuk".

SUZANNE

Ne?

Anlamadım, numaracı, anlamadım ne dediğini, ne
dedin?

Geri dön!

ANTOINE

Suzanne, kapa çeneni!

Güler, olduğu yerde, tek başına.

SAHNE 9

ANNE

Louis.

Beni duymuyor muydun? Seni çağırıyordum.

LOUIS

Buradaydım. Ne oldu?

ANNE

Bilmem.

Bir şey yok, gittin sandım.

İKİNCİ BÖLÜM

SAHNE 1

LOUIS

Ve daha sonra, akşama doğru,
aynı öyleydi işte,
aynı düşündüğüm gibiydi,
aynı düşündüğüm gibi olmuştu her şey,
akşama doğru,
içimi yakan derde dair tek kelime etmeden
–kafada hazır, ama sahneye koyamadıktan sonra–
onca kötülüğü yapmaya cesaret edemedim,
yeniden yola koyuldum,
gara kadar bana eşlik etmelerini istedim,
beni bırakmalarını.

Söz veriyorum arayı bu kadar açmayacağım bir
daha,
yalanlar söylüyorum,
orada olacağıma söz veriyorum, yeniden, çok
yakında,
böyle şeyler söylüyorum.

Önümüzdeki haftalar boyunca,
belki aylar,
telefon edeceğim, yeni haberler vereceğim,
bana anlatılanları dinleyeceğim, çaba
göstereceğim,
içim sevgiyle, iyi niyetle dolu,
ama sırf, sırf bu son defa diye,
onlara çaktırmadan, kendime bunu söylüyorum.
O, yanağımdan bir kerecik öpüyor,

usulca, sanki, bilmem hangi suçlarımı affettiğini
söyler gibi,
ve ben, ne olduklarını bile bilmediğim bu suçları
işlemekten pişmanlık duyuyorum,
vicdan azabı çekiyorum.

Antoine kapıda,
arabanın anahtarlarıyla oynuyor,
beni aceleye getirmek istemediğini söyleyip
duruyor,
gitmemi istemediğini,
beni asla kovmadığını,
ama gitme vakti,
ve doğru olsa bile tüm söyledikleri,
sanki beni kapı dışarı etmek ister gibi, öyle bir
hali var,
bana öyle geliyor.
Beni durdurmuyor,
tek kelime etmeden, içimden, onu bununla
suçluyorum.

Böyle alıyorum intikamımı.
(Günün birinde, kendimi tüm haklara haiz
kıldım.)

SAHNE 2

ANTOINE

Ben onu bırakırım,
seni bırakayım,
elimizden bu geliyor, onu da yapalım,
bir şey de değil zaten,
hazır imkânımız var, götürelim işte,
evine bırakır oradan gideriz,

yolumuzun üstü zaten, biraz ilerisi, oradan geri döneriz,
sana eşlik etmiş oluruz, bırakalım seni.

SUZANNE

Ben de bırakırım canım,
siz kalın burada, yemek yeriz beraber,
ben götürürüm seni, ben bırakırım onu,
bırakır hemen geri dönerim.

Hatta daha güzeli,
ama bana kulak asan mı var sanki,
karar çoktan verildi,
daha güzeli o da yemeği bizimle yerdi,
bize yemekte eşlik edebilirsin
-ne diye yoruyorsam kendimi-

olmadı başka trenle gider,
ne fark eder?

Daha güzel olmaz mı,
ama boşuna konuşuyorum...

Bir şeyler söyle.

ANNE

Canları nasıl istiyorsa öyle yapsınlar.

LOUIS

Hatta daha güzeli, geceyi burada geçireyim, bura-
da uyuyayım, yarın gideyim,
daha güzeli, yarın beraber kahvaltı yapalım,
daha da güzeli, hiç çalışmayayım artık,
her şeyden vazgeçeyim,
kız kardeşimle evleneyim, mutlu mesut yaşayıp
gidelim.

ANTOINE

Suzanne, ben onu bırakacağım dedim,

ama anlamaz ki,
her şey ayarlandı, ama o illa kafasına göre
değiştirecek bir şeyler,
sabrını zorluyorsun insanın,
adam bu gece gitmek istiyor, sen aynı şeyleri
zırvalayıp duruyorsun,
gitmek istiyor, gidecek,
ona götüreceğiz, bırakacağız, yolumuzun üstü,
bizim için bir sorun yok.

LOUIS

Hem iş, hem eğlence, ikisi bir arada.

ANTOINE

Aynen öyle, aynen,
derler ya hani,
"bir taşla iki kuş."

SUZANNE

Sen nasıl küstah bir adamsın böyle,
benim aklım almıyor,
bu nasıl bir küstahlık, şu söylediklerine bak,
bu nasıl bir küstahlık, inanılır gibi değil.

ANTOINE

Ben mi?
Bana mı diyorsun?
Ben mi küstahmışım?

SUZANNE

Farkında bile değilsin ki,
küstahsın, hem de öyle böyle değil,
ama farkında bile değilsin, bir olsan...

ANTOINE

Sen ne saçmalayıp duruyorsun?

Ama ben dedim, bugün hakikaten sabır zorluyor,
derdi ne benimle anlamadım,
derdin ne benimle anlamadım,
bir acayıpsın bugün.

Hani derdin Louis'yse, Louis burada diyeyse,
tamam, anlamaya çalışırım,
derdin Louis'yse, tamam,
ya da Catherine'se, ne bileyim artık,
ben bir şey demiyordum ki,
belki hakikaten anlama yeteneğimi kaybettim,
Catherine, yardım et,
ben bir şey demiyordum ki,
Louis'nin nasıl gideceğini ayarlamaya çalışıyoruz
şurada,

gitmek istiyor,
ona bırakayım dedim ben de, onu bırakalım
dedim, başka bir şey demedim,
başka bir şey mi dedim?
küstahça bir kelime çıktı mı ağzımdan,
ne diye küstahlık yapayım durup dururken,
neresi küstahlık bunun?
küstahça bir laf mı ettim ben sana?
Louis! Ettiysem söyle,
küstahça bir laf mı ettim sana?

Bakmayın öyle hepiniz!

CATHERINE

Kötü bir şey söylemedi sana,
sen de, sen de biraz kabasın, sana bir şey demeye
çekiniyor insan,
farkına varmıyorsun,
ama kabalaşıyorsun bazen,
farkına var diye söyledi, o kadar.

ANTOINE

Ben mi kabalaşıyorum bazen?

Niye böyle bir şey diyorsun?

Hayır.

Ben kaba biri değilim.

Cellat kesiliyorsunuz bana gelince, hepiniz.

LOUIS

Bir şey yok, kabalaştığı falan olmadı, niye öyle dediniz anlamıyorum.

ANTOINE

Aah, “iyilik timsali” de konuştu!

CATHERINE

Antoine.

ANTOINE

Yok bir şeyim, dokunma bana!

Ne haliniz varsa görün, ben kimsenin canını yakmak istemiyorum, kimsenin canını yakmak istemedim,

sanki illa canını yakacağım birinin,

ben diyordum ki sadece,

iyi bir fikir gibi geldi, düşündüm ki

- sen de çekil, dokunma bana!-

kötü bir şey demedim,

dedim ki isterse onu bırakabiliriz, o kadar,

ama şimdi, sanki karşınızda yaratık varmış gibi bana bakıyorsunuz,

kötü bir şey yoktu söylediğimde, olmaz bu yaptığınız, hakkınız yok, sanki kötü bir şey demişim gibi düşünmeye hakkınız yok,

beni aptal yerine koymayı bırakın artık!

canı ne isterse onu yapsın, benim başka bir şey
istediğim yok,
yardım edeyim demiştim, ama hata etmişim,
gitmek istediğini söylüyor, ama kabahat bende
oluyor,
yine kabahat bende olacak,
ama bir yere kadar,
bu haksızlık da bir yere kadar,
hep siz haklı çıkacaksınız diye bir şey yok,
böyle bir şey yok,
dedim ki sadece,
sadece demek istedim ki,
kötü bir niyetim falan yoktu,
sadece dedim ki,
sadece demek istedim ki...

LOUIS

Ağlama.

ANTOINE

Dokunma bana; seni gebertirim.

ANNE

Louis, bırak,

bırak onu.

CATHERINE

Gitseniz iyi olur artık.

Affedersiniz, yanlış anlamayın sakın, ama gitseniz
iyi olur.

LOUIS

Bence de.

SUZANNE

Antoine, Antoine bak,
seni kırmak için demedim.

ANTOINE

Tamam, bir şeyim yok, üzgünüm,
yorgunum biraz, neden bilmiyorum, hep
yorgunum,
uzun zamandır, yorgun bir adam oldum,
çalışmaktan değil,
çalışmaktan yorgun düştüğünü sanır insan, ya da
dertlerden, paradan, ne bileyim,
ama değil,
yorgunum, neden bilmiyorum,
bugün, hiç olmadığım kadar yorgunum.

Kötü bir niyetim yoktu,
nasıl dediydin sen?
"kaba", kabalaşmak falan istemedim,
ben kaba bir adam değilim, siz öyle olduğumu
hayal ediyorsunuz, bana bakmıyorsunuz bile,
ama kaba bir adam olduğumu söyleyip
duruyorsunuz, ama öyle değilim, hiç olmadım,
sen öyle deyince, birden, sanki senin, sanki
herkesin,
neyse tamam, üzgünüm, iyiyim şimdi,
sanki birden senin,
senin gözünde,
sanki herkesin,
Suzanne'ın da,
hatta çocukların da gözünde kaba biriymişim,
onlara kaba davranıyormuşum gibi geldi, sanki
kötü bir adam olmakla suçlanıyormuşum gibi,
ama öyle bir şey yok,
kimse diyemez öyle şey.
Küçükken, onunla ben,
Louis, sen hatırlarsın,

onunla ben, demişti ya o da, hep kavga ederdik,
 ve hep ben kazanırdım, hep, çünkü ben daha
 güçlüydüm, ya da bilmem, belki daha
 kalıplıydım,
 ya da belki o,
 hayır, belki değil, bundan, asıl bundan (ilk defa
 şimdi düşünüyorum, birden aklıma geldi)
 çünkü o bırakırdı kavga etmeyi, bilerek
 kaybederdi, çok da iyi oynardı rolünü,
 ne bileyim,
 ne fark eder bu saatten sonra,
 ama ben kaba değildim, o zaman da değildim,
 kendimi korumam gerekiyordu, o kadar,
 hepsi bu, hepsi kendimi korumak içindi.
 Kimse beni bununla suçlayamaz.

Ona gitme falan demeyin, canı ne isterse onu
 yapar, burası onun da evi,
 hakkı var, ona bir şey demeyin.

İyiyim şimdi.

Suzanne'la ben,
 aptallık işte,
 (gülesim geliyor düşününce, gülsene sen de,
 durma öyle,
 Suzanne?

Boğazına sarılmaya falan niyetim yok, korkma
 boşuna, geçti gitti)
 aptalca, sahiden aptalca, Suzanne'la ben, daima
 beraber olmak zorundaydık,
 bir an olsun birbirimizden ayrılmadan,
 can cana baş başa, hatta nasıl diyeyim?
 omuz omuza,
 buna karşı ikimizdik sadece, çok sayılmazdık, sen

farkında bile değil gibisin,
buna karşı en az iki kişi olmak gerek,
gülesim geliyor düşündükçe.
Bugün, bütün gün onunla beraberdin,
ama onu tanımazsın,
kötü biri değildir, hayır, asla,
hiç öyle bir şey demiyorum,
ama hata ediyorsun,
çünkü o, iyi de değildir, yanılıyorsun, iyi de
değildir; ve bu yaptığın aptalca,
başka bir şey değil, salakça,
bana karşı cephe alman, çok aptalca.

ANNE

Kimsenin sana cephe aldığı yok.

ANTOINE

Doğru. Yoktur. Olabilir.

SAHNE 3

SUZANNE

Ve sonra, biraz daha sonra.

ANNE

Biz, kıpırdamıyoruz bile,
üçümüz, sanki varmışız da yokmuşuz,
çıt çıkarmadan, gözümüz onlarda.

ANTOINE

Sevilmediğini söylersin,
hep kulağımda, hep bunu duydum,
bunu söylemediğin tek bir an bile hatırlamıyorum
hayatımda,
tek bir an bile yok,

geri gidebildiğim kadar gidiyorum ama yok,
bunu söylemekten vazgeçtiğine dair tek bir iz bile
yok

–üstüne gelen oldu mu böyle susturursun hep–
sevilmediğini söylemekten vazgeçtiğin bir ana
dair tek bir iz bile yok,

seni hiç sevmediklerini söylemekten,
kimsenin, seni hiç sevmediğini,
ve bundan acı çektiğini.

Çocuktun, daha o zamandan kulaklarımda,
duyardım,

ve o zaman düşünürdüm de, neden bilmem,
açıklamaya kalksam da beceremem,

belki sahiden anlamıyordum bile,

ama düşünürdüm de,

kanıt istesen, kanıtım yok

–asıl diyeceğim ne biliyor musun, asıl demek
istediğim; ve gerçekten hatırlıyorsan bunu asla
inkâr edemezsin,

sana asıl söylemek istediğim,

senin hiçbir şeyin eksik olmadı, hiç, üzüntü denen
şey sana bir kerecik dokunmadı bile.

Ne çirkinliğin, utancın adaletsizliğini, ne bunlar
yüzünden aşağılanmanın tadını,

sen birini bile tanımadın, sen hep korundun
onlardan–

düşünürdüm de,

o zaman, düşünürdüm de,

belki de, ben gerçekten anlamıyordum ve

(beni aşan bir şeydi)

ve belki de, sen haksız değildin,

ve aslında, ötekiler, annemiz, babamız, ben,

dünyanın geri kalanı,
 sana karşı iyi değildik
 ve senin canını yakıyorduk.
 Beni inandırıyordun,
 senin sevgiye aç olduğuna inanmıştım.
 Sana inanıyordum ve senin için üzülüyordum,
 ve duyduğum o korku
 -işte yine, her yerde, hep o, hep korku-
 seni kimsenin sevmediği korkusu,
 beni de kahreden o korku,
 küçük kardeşler büyükleri ne yaparsa onu
 yaparlar ya, sanki buna mecburdurlar ya,
 ben de mutsuzdum,
 ve ben suçluydum üstelik,
 yeteri kadar mutsuz olamadığım için suçluydum,
 zorla mutsuz olduğum için,
 kendi başımayken, mutsuz olduğuma
 inanmadığım için.

Bazen, onlarla ben,
 bazen ikisi, anne babamız, kendi aralarında, ama
 hep benim önümde, konuşurlardı bundan,
 sanki duydum mu beni de onlar kadar sorumlu
 kılacak bir sırrı açıklıyorlarmış gibi.
 Biz düşünüyorduk ki,
 ve birçok insan, şimdi aklıma geliyor da, birçok
 insan, erkekler, kadınlar,
 bizi terk ettikten sonra birlikte yaşadıkların,
 birçok insan da, onlar da aynı bizim gibi
 düşünmüş olmalılar,
 senin haksız olmadığını düşünüyorduk,
 o kadar çok söylüyordun ki, küfreder gibi,
 öyle bir haykırıyordun ki, doğru olmalıydı,
 düşünüyorduk ki, aslında, demek ki, seni yeteri

kadar sevmiyorduk, ya da en azından,
nasıl söyleyeceğimizi bilmiyorduk
(sana sevdiğimizi söylememek, o da aynı kapıya
çıkarsan, seni sevdiğimizi sana yeteri kadar
söyleyememek, bu seni yeteri kadar sevmemekle
aynı kapıya çıkar).

Kolay dile gelmez böyle şeyler,
burada, hiçbir şey kolay dile gelmedi,
asla,

itiraf edemiyorduk bir türlü,
ama bazı sözlerle, en gizli saklı, en göze
batmayacak, bazı hareketlerle,
gönlünü okşayacak hareketlerle,
-bu da sana gülünç geliyordur, ama bir şey
diyeyim mi, gülünçmüşüm değilmişim, artık
umurumda bile değil-
senin gönlünü hoş tutmak için,
birbirimize emirler veriyorduk, tembih ediyorduk,
seninle daha yakından, daha çok ilgilenmeyi,
sana göz kulak olmayı tembih ediyorduk
birbirimize,
ve seni sevdiğimizi, bir yolunu bulup sana
göstermeyi,
farkına bile varamayacağın kadar çok
sevdiğimizi.

Pes ettim.

Etmeliydim.

Ben hep pes etmeye mecburdum.

Artık, mühim değil, mühim değildi, ufak tefek
şeyler bunlar

hem benim, benim öyle dermansız bir kedere
saplandığım falan olmadı,
olsaydı keyfini çıkarırdım,

olduğunu iddia edecek falan değilim,
 ama şu aklımda bir an olsun çıkmıyor:
 pes ediyordum, sana bırakıyordum her şeyi; ve
 “anlayışlı” olmak, hep bunu söyleyip durdular,
 hep anlayışlı olmak zorundaydım,
 daha az gürültü yapmak, senin canının istediğine
 olur demek, sesimi çıkarmamak
 ve senin o bitmek bilmeyen kurtuluşunu
 izlemekten keyif almak zorundaydım.

Herkes birbirini gözlüyordu,
 birbirimizi gözlüyorduk, bu sözde mutsuzluğun
 günahını birbirimize atmak için fırsat
 kolluyorduk,
 senin o büyük mutsuzluğun gerçek falan değildi
 oysa, sahteydi,
 benim gibi sen de biliyorsun,
 ve onlar da biliyor,
 ve bugün herkes biliyor, neler döndüğünü
 görüyor
 (beraber yaşadıkların, erkekler, kadınlar, adım gibi
 eminim,
 onlar da bu üçkağıdın farkına varmışlardır, kesin
 varmışlardır),
 o sahte mutsuzluğun, her zamanki halindi senin,
 her zamanki halin, hep de öyle olacaksın,
 -artık istesen bile çıkarıp atamazsın o maskeyi, bir
 kere yapıştı, çıkaramazsın artık-
 her zamanki halin, kandırmak için
 kendini korumak, kaçmak için.

Hiçbir şey acıtmadı senin canını,
 yıllar sonra ancak anlıyorum bunu,
 hiçbir şey senin canını yakmadı,

senin canın yanmıyor
 –yansaydı söylemezdin kimseye, biliyorum,
 kendimden biliyorum–
 sen böyle cevap veriyorsun, o mutsuzluğunla,
 senin hep verdiğin cevap mutsuzluğun,
 böyle durabiliyorsun herkesin karşısında, ama
 kimseyi sokmuyorsun içine.
 Sen de busun işte, sen de böylesin,
 herkes ayrı, bazıları bilmiş, bazıları saf
 havalarında dolanır, sen de yüzüne o mahzun
 maskeyi takıyorsun,
 sen bunu seçtin, işine de yaradı ve onu hep
 sakladın.

Ve biz, kendimizi bununla kahrettik,
 oysa birimizin bile bir günahı yoktu,
 asıl başkalarıydı, başkaları olmalı senin asıl canını
 yakan ve bunun günahını bizim üstümüze atan,
 benim üstüme, onların üstüne,
 ama yavaş yavaş, suç benim suçum olmaya
 başladı, bu ancak benim suçum olabilirdi.
 Sen yeteri kadar sevilmediğine göre, demek ben
 çok fazla seviliyordum, öyle olmalıydı, ve benden
 geri alınmak istendi aslında bana hiç
 verilmeyenler, hiçbir zaman da verilmedi,
 ama ben oradaydım, içim iyilikle dolu, şikâyet
 etmeye bile hakkım olmadan,
 gülmeye, oynamaya,
 mutlu olmaya, memnun olmaya,
 şuna bile, memnun olmaya,
 ama sen, nasıl oluyorduysa, neden oluyorduysa,
 herkesin, ama herkesin, canla başla seni
 eğlendirmeye, seni kurtarmaya çabalamasına
 rağmen, her şeye rağmen,

eriyip gidiyordun mutsuzluktan.

Ve sen gittiğinde, bizi bırakıp gittiğinde, bizi terk ettiğinde,
 suratımıza nasıl bir bahane savurup gittin şimdi hatırlamıyorum,
 suçlusu yine ben olmak zorundaydım,
 sessiz kalmak ve kadere boyun eğmek; ve senin için üzülmek, senin için endişelenmek
 ve sana bir çift laf etmeye, buna cesaret etmeye bile hakkım olmadan, sana bir çift laf etmeyi aklımdan geçirmeye bile hakkım olmadan,
 orada kalmak zorundaydım, bir aptal gibi, seni beklemek.

Ben, ben dünyanın en mutlu insanıyım,
 bana bir şey olmaz,
 bir şey olsa da şikâyet edemem,
 çünkü, "normalde",
 bana bir şey olmaz.

Ama bir kere bile,
 bir kerecik bile,
 bunun keyfini sürmesini bilemedim.

O bir kerecik dediklerim, o kadar fazlalar ki aslında, bir kerecik kendimi yere atıp, inadına kıpırdamadan yatmak,

bir kerecik kimselere cevap vermeden, tek başıma karanlıkta oturmak,

o bir kerecikler, hepsini biriktirdim, kafamda yüzlerce var,

ama neye yarardı ki, en nihayetinde,
 ne olurdu ki?

şikâyet edemezdim,
 söyleyemezdim,

yardım isteyemezdim,
nasılsa bana bir şey olmazdı, hiç.
Doğru aslında, aksini söyleyecek değilim, bana
hiçbir şey olmadı.

Buradasın işte, karşımda,
biliyordum böyle olacağını, tek kelime etmeden
beni suçlayacağını,
tek kelime etmeden beni suçlamak için karşımda
dikileceğini,
ve ben senin için üzülüyorum, merhamet duyuyo-
rum sana, eski bir kelime, olsun, merhamet
duyuyorum,
ve korkuyorum; ve endişeleniyorum,
içimdeki öfkeye rağmen, başına kötü bir şey
gelmemesini diliyorum,
daha şimdiden pişmanım
(daha gitmedin bile)
sana bugün yaptığım kötülüğe kahrediyorum.

Buradasın,
boğuyorsun beni,
boğuyorsun bizi,
sana bakıyorum, şimdi, çocukken korktuğumdan
daha fazla korkuyorum senin için;
ve kendime, kendimden pişman olmam için bir
neden olmadığını söylüyorum,
kendimin, hayatımın güzel olduğunu, huzurlu
olduğunu,
ama neredeyse salya sümük ağladığım için
salağın teki olduğumu,
ama sen,
sessiz, hem de ne sessiz,
nasıl candan, melek gibi, .

bekliyorsun, nasıl alev aldığını hayal bile edemediğim o içinde yanan sonsuz kedere sımsıkı sarılmış, bekliyorsun.

Ben hiçbir şeyim,
benim hakkım yok,
ve sen bizi yine terk edince, sen beni bırakınca,
daha da hiç olacağım,
olduğum yerde kalıp, söylediğim sözlere pişman
olacağım,
neler çıktı ağzımdan, bir bir hatırlamaya
çalışacağım,
daha da hiç,
hınçla baş başa kalacağım,
kendime duyduğum hınçla, baş başa.

Louis?

LOUIS

Evet?

ANTOINE

Bitti.

Başka sözüm yok.

Bu söylediklerim, gülünecek şeyler değil, ancak aptallar güler bu söylediklerime, bir de şunlar belki, şu korkudan titreyenler.

LOUIS

Kimse gülmedi, duymadım.

EPİLOG

LOUIS

Sonra, gidiyorum,

yaptığım bu, gidiyorum.

Bir daha geri dönmüyorum. Birkaç ay, sonra
ölüyorum,
ya da bir yıl, en fazla.

Hâlâ hatırladığım ve anlatmaktan hoşlandığım bir
şey var

(bu son, sonra bitecek)

yaz vakti, ortalarda olmadığım yıllardan bir gün,
Güney Fransa.

Kaybolmuşum, gece, bir dağda, bir demiryolu
boyunca yürümeye karar veriyorum.

O beni dolambaçlardan kurtaracak, yolumu
kısaltacak ve yaşadığım evin yakınından
geçirecek, biliyorum.

Gece, tren falan geçmiyor, korkacak bir şey yok,
yolumu bulacağım.

Bir ara, koca bir viyadüğün başında buluyorum
kendimi,

vadiye hükmediyor, zar zor seçiyorum vadiyi ay
ışığında,

ve yalnız başıma yürüyorum gecede,
gökten de uzaktayım, yerden de.

Aklımdan

(asıl anlatmak istediğim buydu)

aklımdan avazım çıktığı kadar bağırarak geçiyor,
bütün vadiyi inletecek bir çığlık atmak,
kendime bu zevki yaşatmam gerek,

bir kere avazım çıktığı kadar bağırmam gerek,
ama yapmıyorum,
yapmadım.

Çakılların üstünde adımlarımın sesi, yola
koyuluyorum.

İşte böyle boşvermeler, benim asıl pişman
olduğum.

Temmuz 1990, Berlin.

JEAN-LUC LAGARCE

Jean-Pierre Thibaudat'nın kaleme aldığı biyografiden yararlanılmıştır.

Fransız tiyatro adamı Jean-Luc Lagarce, bugün, oyunları dünyada en fazla sahneye konan çağdaş oyun yazarlarından biri, birçok kaynağa göre ise en önde gelenidir. Oyuncu, yönetmen ve oyun yazarı Lagarce'ın birçok tiyatro metni, yirmi beşten fazla dile çevrilmiş durumdadır ve dünyanın birçok ülkesinde, önde gelen yönetmenler tarafından sahneye taşınmaktadır.

Lagarce, tiyatrosunun bugün ulaştığı kayda değer üne yaşamında tanık olamamış olsa da, hayattayken sahneye koyduğu oyunlarla, bir yönetmen olarak adından söz ettirmişti. Genç yaştaki ölümünün (1957-1995) ardından ise, kendi zamanına göre belki de biraz ilerici karakterdeki yazdığı metinlerin sahnelenmeye başlamasıyla, Lagarce tiyatrosu güçlenmeye başladı. Yalnızca oyunlarının sahnelenmesiyle değil, yazdığı metinlerin akademilerde okutulması ve incelenmesiyle, tiyatrosu üzerinde yapılan ve sayısı gün geçtikçe fazlalaşan çalışmalarla, düzenlenen uluslararası konferanslarla ve oyun metinlerinin farklı dillere çevrilmesiyle, Lagarce tiyatrosu, bugün, çağdaş bir klasik olarak tiyatro tarihinde kendine önemli bir yer kazanmış durumdadır.

Jean-Luc Lagarce, hayattayken, klasik metinlerin yanı sıra kendi oyunlarını da sahneye koydu. 1995 yılında, tiyatrosunun eleştirmenler tarafından yakın görüldüğü bir başka modern klasik isim Ber-

nard Marie-Koltès gibi, genç yaşta aids hastalığından yaşamını yitirdiğinde, geriye yirmi beş tiyatro oyunu, üç öykü, bir opera librettosu ve birçok metin bırakmıştı. Lagarce'in metinleri, yazar hayat-tayken, belki düz anlamlardan yoksun oluşlardan, belki de özgün karakterlerinden ötürü çok tanınmamış ya da uzak durulmuş olsa da, bugün hem profesyonel, hem amatör tiyatro toplulukları tarafından ilgiyle karşılanan, tüm dünyada tiyatro akademilerinde ders konusu olmuş, en önde gelen çağdaş tiyatro adamları tarafından, farklı yorumlarla sahneye konmakta olan metinlerdir.

Jean-Luc Lagarce, 14 Şubat 1957 tarihinde Montbéliard'da doğdu ve tüm gençliğini, işçi olarak çalışan ailesinin yanında, küçük bir kasaba olan Valentigney'de geçirdi. Ortaokulda, Latince öğretmeni tarafından tiyatroya teşvik edildi; 13 yaşında ilk oyununu kaleme aldı. 18 yaşına geldiğinde, bölgenin büyük şehri olan Besançon'a gitti ve şehrin konservatuvarına kaydoldu. Çok geçmeden, konservatuardan arkadaşları ile ilk amatör tiyatro topluluğu olan "la Roulotte"u kurdu. Bir yandan da "Tiyatro ve Batı'daki Gücü" başlıklı araştırması üzerine çalışmaya başladı. Birkaç yıl sonra, üniversitedeki çalışmalarını (ve Marquis de Sade üzerine hazırladığı bir incelemeyi) yarıda bırakarak, tüm zamanını tiyatroya ayırdı; tiyatro topluluğu profesyonel olarak çalışmaya başladı ve Lagarce hem yazar, hem yönetmen olarak toplulukta yer aldı.

Ionesco ve Genet'den izler taşıyan metinlerin ardından, Paris'te sahnelenen ilk oyunu *Madam Knipper'in Doğu Prusya'ya Yolculuğu*'nda kendi özgün kalemını sergiledi.

Boşlukta kalmış oyun kişileri, belirsiz bir zaman, hissedilen ama asla görülmeyen savaş, Lagarce'in tiyatrosunun belirgin motifleri olarak, ilk oyunlarından itibaren kendilerini gösterdiler. Birçok oyun metnine, *Müzikhol*, *Hollywood ya da Biz*, *Kahramanlar'a*, sahne insanlarını ve sahne hayatını taşıdı.

Toplumsal sınırlandırmalar çoğu metnine konu oldu. Umutsuzluğun, ayrılığın ve pişmanlıkların egemen olduğu metinlerinde, kendine özgü bir kara mizahın izleri hiç eksik olmadı. *Evdeydim ve Yağmurun Gelmesini Bekliyordum*, *Alt Tarafı Dünyanın Sonu*, *Uzak Ülke* gibi oyunları, terk ediş ve geri dönüşün onun kaleminden anlatılmasıydı. Son oyunu *Uzak Ülke*'yi 38 yaşında ölümünden on beş gün önce tamamladı; yakalandığı hastalığın çaresizliği ve son metinlerinde ayrılığa -ve ölüme dair kaleminden çıkanlar, Jean-Luc Lagarce'in ölümünün ardından, bu metinlerin ister istemez başka bir gözle tekrar okunmasına neden oldu.

Kendine özgü anlatımıyla Jean-Luc Lagarce tiyatrosu, çağdaş bir klasik olarak, tiyatro tarihinde kendine önemli bir yer edinmiş durumdadır ve her geçen gün bir yenisi hayat bulan sahne yorumlamalarıyla giderek zenginleşmektedir.

OYUNLARINDAN BAZILARI

Başkasının Yeri (1974), *Hizmetçiler* (1981), *Düğün* (1982), *Hollywood* (1983), *Aşk Öyküsü* (1983), *Yetimler* (1984), *Fotoğraf* (1986), *Boşverişten Önceki Son Pişmanlıklar* (1987), *Müzikhol* (1989), *Modern Toplumda Adab-ı Muaşeret Kanunları* (1994), *Biz*, *Kahramanlar* (1993), *Uzak Ülke* (1995)

Son yıllarda, dünyada adından en çok söz ettiren,
oyunları en çok sahnelenen çağdaş oyun yazarlarından
Jean-Luc Lagarce'ın (1957-1995)

özgün karakterini ortaya koyan iki oyunu birarada.
Kendine özgü metin kurgusuyla çağdaş tiyatro yazınında
ayrı bir yer kazanan **Lagarce**,

insan ruhunun masumiyetini, acımasızlığını,

oradan oraya savruluşunu, başkaları arasında var olma çabasını

kendince anlatıyor. Bu kitaptaki iki oyunu,

Lagarce'm yazın yolculuğunun iki önemli durağı:

Evi terk eden bir oğul, tek oğul ve
geride kalıp onu bekleyenler...

Özlemle beklenen bazen çıkar gelir, bazen umutları tüketir,
bu da bir çeşit cinayet değil midir?..

ISBN 978975778539-6

9 789758 875399

Kapak Tasarımı: Mengül Ertel